

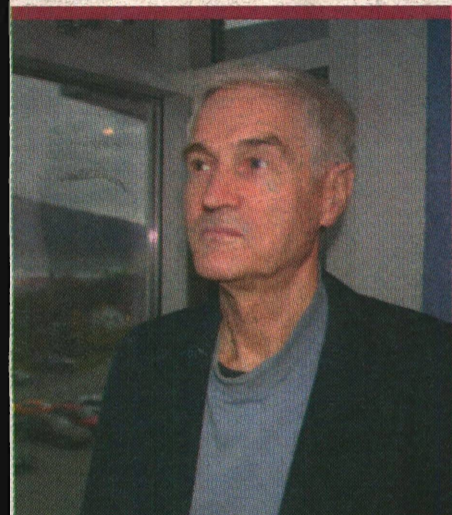
Tromsø dyreste studentby

Tromsø er blitt veid som studentby og funnet for dyr. Men studentene klager ikke. side 8 og 9

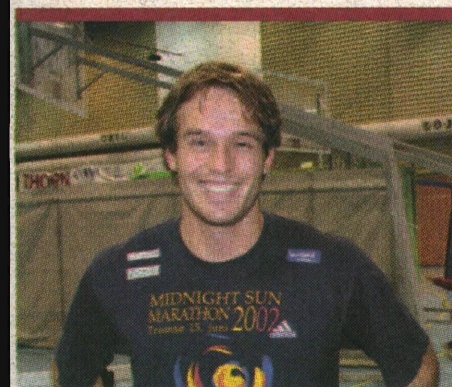
Etterlyser kjønnsperspektiv i medisinutdanningen

Medisinstudent Ingjerd Jøssang kritiserer medisinutdanningen i Tromsø for å mangle et kjønnsperspektiv. Sjansene er store for at hun vil bli hørt i de nye fagplanene. side 7

Exit for ex.phil.?

Filosofiprofessor Viggo Rossvær vil legge ned ex.phil. side 13

En kjappis

Møt Martin Rypdal, Norges raskeste doktorgradsstipendiat. side 10

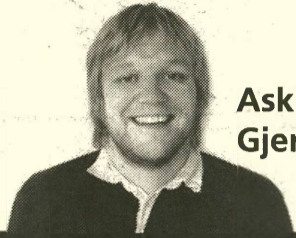
MASTER I SEN LEVERING

Historiestudent Torstein Emanuelson er et semester forsinket med masteroppgaven. Han er ikke alene. 69 prosent av masterstudentene på SV-fakultetet klarer ikke å fullføre på normert tid. Nå varsler flere fag tiltak for å snu den dårlige trenden. side 2 (leder), 4 og 5

Sopp og røykskyer

LEIAR

Askild
Gjerstad

ANSVARLIG REDAKTØR
redaktor@utropia.no

Reform utan kvalitet?

Sidan kvalitetsreformen vart gjennomført i norsk høgare utdanning hausten 2003, har både studentaviser og riksaviser ovra seg i mykje god journalistikkmat om alle dei områda reformen har feila på. Kvalitetsreformen tok mål av seg å gjera det meste av det som er godt i høgare utdanning, og slik sett måtte fallhøgda bli stor når reformen skulle setjast ut i live.

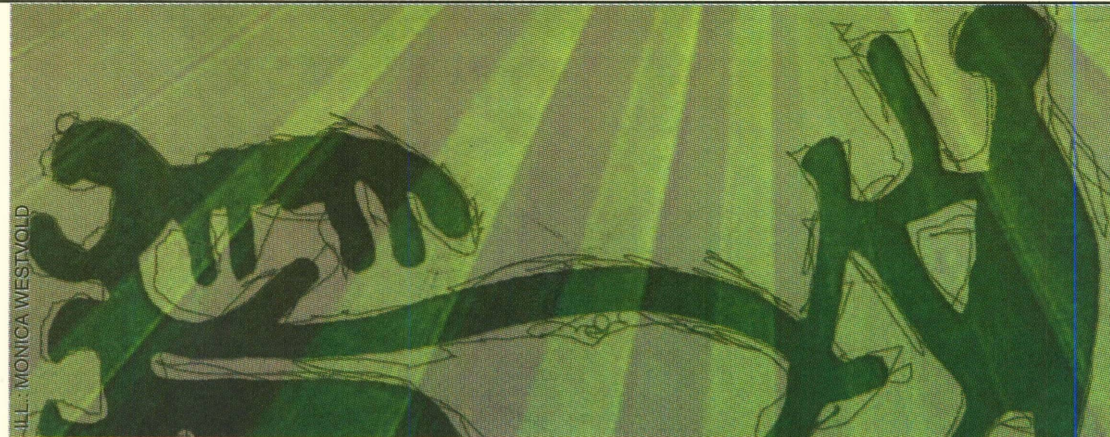
Reformen har i større eller mindre grad møtt kritikk på alle områda den hadde tiltak for. Den nyutdanna mastergradskandidaten vert skulda for å vera ein bleik og umoden kopi av den gamle, høgreste hovudfagskandidaten. Dessutan får reformen mykje medfart for ikkje å vera fullfinansiert, mange meiner at den høge graden av studentveiledning som reformen legg opp til går ut over forskinga ved institusjonane. Men heller ikkje veiledninga fungerer, ei undersøking frå Studentenes Landsforbund i sumar viste at dei færreste studentar er nøgd med den veiledninga dei får. Det nye studentdemokratiet har alle mulighetar til studentpåvirkning, men berre eit fåtall stemmer ved urnevala og så godt som ingen møter opp på allmøte på fakultetsnivå. Dessutan har reforma fått skulda for å ha tatt livet av den engasjerte studenten, ho og han er no så trøst med innleveringar og mappeevalueringar at dei ikkje har overskot til noko som helst på fritida.

Ei anna viktig målsetjing med kvalitetsreformen var å få fleire studentar gjennom høgare utdanning på normert tid. I denne utgåva av Utopia kan du lesa at heller ikkje målsetjinga om høgare gjennomstrøyming er oppnådd. Tal frå 11 av 14 masterprogram ved SV-fakultetet viser at berre 31% av dei fyrste masterstudentane greidde å gjennomføra utdanninga si på normert tid. Ved dei tre største mat.nat-faga er talmaterialet langt hyggjelegare lesning. Heile 81% av studentane her greidde å gjennomføra mastergraden på normert tid, det er imponerande sett i lys av at dette er det fyrste kullet av mastergradsstudentar som vert uteksaminert.

Sidan kvalitetsreformen ikkje har rukka å bli meir enn to år gamal, skal me vegra oss for å trekka for bastante slutningar frå alle undersøkingar som har med denne reformen å gjera. Når det er sagt, er det likevel urovekkjande at såpass mange SV-fag slit med at så få studentar greier mastergraden på normert tid. Me forventar at desse faga allereie har sett i gang tiltak for å auka gjennomstrøyminga.

Ny medisin i nytt årtusen

Det er oppsiktvekkjande at det ikkje finnes eit sosialt og kulturelt kjønnsperspektiv ved medisinutdanninga i Tromsø. På 80- og 90-talet var det vanleg at kjønnsperspektivet var forelest i eigne bolkar på universitetet. I år 2005 forventar me at kjønnsperspektivet er integrert i alle delar av eit studium, tida er inne for at medisinutdanninga tar steget inn i eit nytt årtusen.

Er 6000 år med norsk landbruk nok?

KOMMENTAR

TEKST: ASKILD GJERSTAD

I neste veke held G10-gruppa i verdas handelsorganisasjon (WTO) rådsmøte i Geneve. Sjølv om rådsmøta i WTO ikkje er noko dei fleste av oss har interesse av til dagleg, er det naturleg at alle nordmenn engasjerer seg i det som skjer i Geneve i neste veke. Resultatet av forhandlingane G10-gruppa gjer i Geneve kjem nemleg til å påverka alle nordmenn sitt liv, anten me vil eller ikkje.

I helga kom den overraskande meldinga om at Noreg kjem til å støtta G10-landa sitt krav på Geneve-møtet i WTO om tollreduksjonar på nesten 50 prosent. G10-landa er ei grupping av land med høge tollsatsar som ynskjer å verna det nasjonale landbruket. I norsk samanheng betyr ei halvering av tollene ei fullstendig omlegging av det norske landbruket, og nedlegging av dei fleste norske gardsbruk i løpet av dei neste åra vil vera ein naturleg konsekvens. På den andre sida er det ingen tvil om at dei norske matprisane vil bli lågare som følgje av ein slik tollreduksjon.

Norsk landbruk har dei siste åra vore under stadig sterkare press. Dei aller fleste norske landbruksdebattar handlar om at me må ta vare det norske landbruket fordi det held kulturlandskapet i hevd, medan

landbruksmotstandarane hevdar at det norske landbruket er rådyrt i drift og stenger matvarer frå fattige land ute frå den norske marknaden.

Sjølv om alle desse argumenta har noko for seg, må det snart tid for å trekka inn det aller viktigaste argumentet i den norske landbruksdebatten. Det er nemleg ingen tvil om at verdas landbruk er inne i ei svært alvorleg produksjons- og forureiningskrise. Det moderne industrilandbruket slik me kjenner det frå dei siste 50-60 åra, byggjer på ei svært intensiv landbruksdrift med høge innsatsfaktorar i form av mellom anna kunstgjødsel, vatn og plantevernemiddel. Intensiteten i produksjonen og bruken av desse innsatsfaktorane trugar både økobilans og menneske og dyra si helse i store delar av verda. Eit nærliggjande døme er at i nabolandet vårt Danmark der reint grunnvatn knapt er å oppdriva, eit fjernare er fugleinfluensaen som er eit resultat av intensiv fjørfedrift. Verdas helseorganisasjon (WHO) fryktar i desse dagar at fugleinfluensa-viruset skal mutera og smitta frå menneske til menneske. Bergens Tidende skreiv 2.oktober at FN fryktar at eit utbrot av fugleinfluensa blant menneske vil ta livet av 150 millionar menneske på verdsbasis. Også matjorda er truga i mange land, og aukande erosjon og sviaktande avlingar trugar verda sin matproduksjon. Kugalskap, vatn-

kriser og regionale utbrot av fugleinfluensa er berre milde forvarsel om kva som ventar oss i ei verd med eit industrialisert landbruk som har gått av hengslene for lenge sidan.

Med ei slik global landbruksutvikling som bakteppe, skulle ein tru at alt låg til rette for ei positiv utvikling for det norske landbruket. Det norske landbruket har jo ei ekstensiv landbruksdrift og eit lågt smittepress på dyr og planter som legg til rette for ein berekraftig matproduksjon som dei fleste land kan misunna oss. Dessutan veit me at den globale oppvarminga i framtida vil redusera matproduksjonen på verdsbasis, fordi eit varmare klima vil føra til meir tørke og større erosjon. Me vil trenga all dyrkbar matjord på jorda i framtida, og alt tyder på at det reine norske landbruket kan bli ein stor ressurs for ei jord i økologisk krise. Men dette er dessverre erkjenningar som WTO-forhandlarane nektar å ta innover seg.

Konflikten mellom bønder i fattige og rike land er konstruert, og heile verdas landbruk trengs for å skaffa mat til verda sin befolkning. Likevel er det mykje som tyder på at det berre er ein global økologisk katastrofe som kan pusta liv i norsk landbruk igjen. Det må til for å få forhandlarane i WTO til å innsjå at dei mest grunnleggjande vilkåra for eit menneskeliv er maten me et og lufta me pustar i.

10 år siden

Mobilterminologi

SIM-kort- selve hjernen i telefonen. Uten dette er telefonen ubrukkelig.
Pin-kode- Din personlige fire sifferete kode som du må taste for du kan bruke telefonen. Hvis jeg får vite din så får du vite min!
Handsfree- Finesse som gjør at du slipper holde i telefonen din når du snakker. Fin å ha når du sitter og noterer i forelesning.
(...)
1-krone- Prislappen på telefonen halve Norge kjøpte.
50-øre- Prislappen på telefonen den andre halvparten av Norge kjøpte.
Hentet fra- Tilgjengelighetens tyrani, 1995

25 år siden

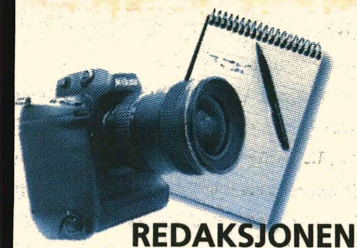
Den druknes ikke som henges skal

Forslaget til statsbudsjett for 1981 har blitt kritisert fra både fagbevegelsen og en rekke andre grupper for å ha en usosial profil. Dette gjelder også for den delen av budsjettet som angår studentene. Forslagene om renteheving og løpende renter i studietilta innebærer en drastisk økonomisk forverring. (...) Kravene fra studentene har hele tida vært:
- Lik rett til utdanning
- Nei til renter i studietilta
- Nei til renteheving
(...)
Hentet fra- Den druknes ikke som henges skal, 1980

Utopia er et organ for studentene i Tromsø. Avisa utgis med støtte over semesteravgifta.

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Trykk:
Troms avistrykk
ISSN: 0806-9611

REDAKSJONEN

Agnieszka Brzycka
Andreas Rutli
Bente Jensen
Bård Follerås
Calle Manøver
Clemet Askheim
Dragica Vidovic
Emilie Ekeberg

Endre Gabrielsen
Espen Sandberg
Frithjof Eide Fjeldstad
Glenn Fagervik
Harald Ziegler
Helene Skjeggstad
Ida Løken Killie
Ida Walenius

Ina Løvvold
Joep Aarts
Jørn Normann Pedersen
Lene Heitmann Rasch
Lisa Merethe Halvorsen
Lone Dybdal
Mari Sofie Andreassen
Marthe Nustad

Monica Westvold
Robert Vangstad Utvik
Siri Katrine Gaski
Stian Johansen
Tale Severina Halsør

3

Onsdag 12. Oktober 2005

NEWS IN BRIEF

Overwhelming number of students are too slow.

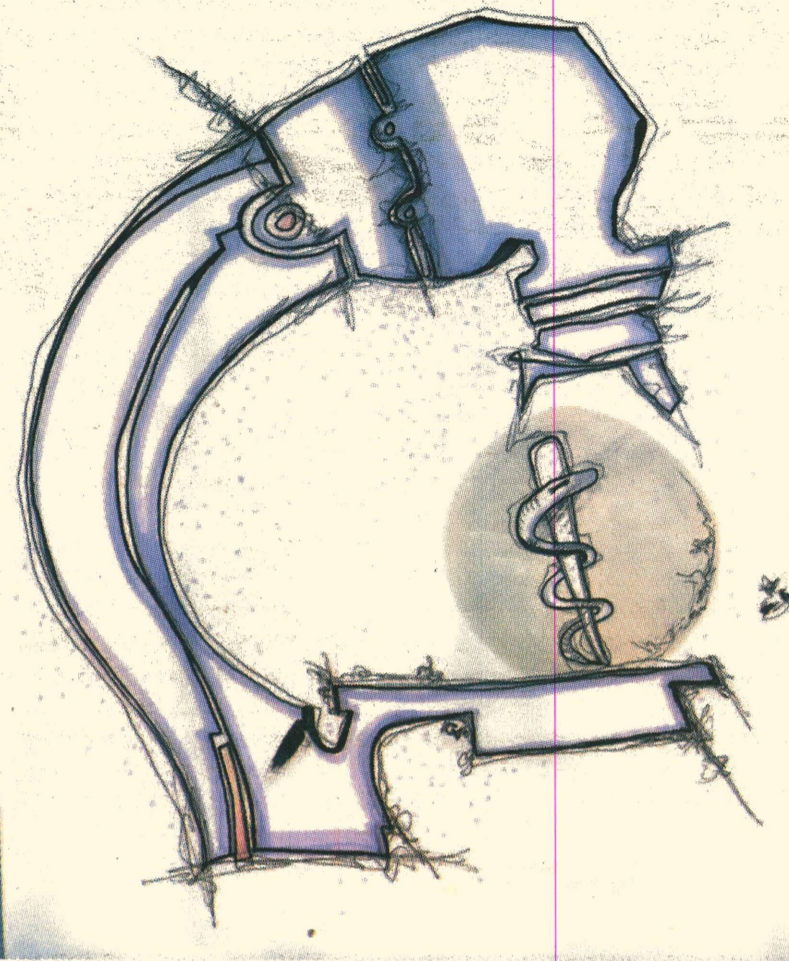
Despite the new regulations put into action after the Competence Reform, most students are still taking too long to finish their masters' degree, and at the SV-faculty only 28% of the students who began their masters in 2003 finished it this spring. In the Social Anthropology department none of the eight students finished, whereas Archaeology is the only department where more than half of the students finished. Study consultant Brita Solvang says that too many students seem to think of the master paper as a lifetime achievement, when it should only be a stepping-stone towards a lifelong commitment to academia.

- Gender is more than biology

- Students studying medicine at UiTø do not learn enough about the perspective of gender in medical treatment, both in regards to biological matters, but also social aspects, like doctor-patient relations. This claim comes from Ingjerd Jøssang, who has spent the last semester writing a paper on gender in UiTø's medicine studies. - This should be an integral part of the studies, not just something for people with a particular interest in the field. Nils-Erik Huseby agrees with her, and says that when the next revision of the study plans for medicine comes around, they will see if it can be included.

Tromsø most expensive

Din Side has named Tromsø, along with Oslo and Bergen, as the most expensive places in Norway to study, and the average student has to have 8.859 kroner a month in order to maintain a living. And when the average student gets 6.000 kroner a month in loans and scholarships, it is quite obvious that they also have to work part-time to earn enough. The numbers have been calculated by seeing how much students have to pay for housing through SiTø, where the average sum paid is 2.500 kroner, and for a bus pass from Troms-buss, which is 450 kroner. In addition to this there is food and other necessities. When one looks at these sums in comparison to the OECD definition of poverty which draws the line at 86.000 kroner, students have just enough money to get by; whereas they, by EU standards, should have 125.000 kroner and would thus be forced to work quite a bit extra in order to survive. This means that the students who live on only the money from Lånekassen, per definition are poor.

Manglar medisinstudenter i Tromsø eit kjønnspektiv?

DEBATT

INGJERD JØSSANG, MEDISINSTUDENT

Kjønn handlar om meir enn berre kromosom, hormon og genitalia. Det handlar om korleis "mannleg" og "kvinneleg" blir skapt i ulike sosiale og kulturelle samanhengar. Eit kjenneteikn for kjønnspektiv generelt er perspektivrikdom og mangfald. Kjønnskilnader er ikkje konstante og upåverkelege. Eit kjønnspektiv tek utgangspunkt i at biologiske kjønnskilnader blir tolka ulikt i forskjellige samanhengar, det vil seia at kva som blir oppfatta som mannleg og kvinneleg vil variera sosialt og kulturelt. Korleis kan dette tas med i medisinen? Et kjønnspektiv innanfor medisinen kan hjelpa oss til å oppdaga at der fins eit samspel mellom biologiske og sosiale faktorar. Når sosiale vilkår ikkje tas med, risikerar kjønnskilnader å framstå som medfødde og reint knytte til biologien.

I ei oppgåve på femte året på medisinstudiet har eg granska om der fins eit kjønnsper-

spektiv i medisinstudenter i Tromsø. Universitetet i Umeå starta arbeidet med å integrera kjønnspektivet i medisinstudenter i 2001. Eg har sett på studieplanar frå Umeå, og samanlikna dei med nokre av kursa her i Tromsø. Komiteen som arbeidde med dette i Umeå ønskte fokus på korleis sosiale levevilkår og kjønnsverkar inn på biologi og helse, og korleis dette spelar inn på sjukdom og helse. Dette gjeld skilnader i menn og kvinner sine levestilar, arbeidsvilkår og normer for kvinnelighet og mannlighet. Her er nokre eksempel frå Umeå: Vitskapskurset skulle inkludera kjønns teori og korleis studentane kan lesa medisinsk litteratur og forskning i eit kjønnspektiv. Alle kursa om dei forskjellige organa i kroppen skulle innehalda element som refererar til ny forskning som viser til skilnader i symptombildet, behandling og oppfølging. Studentane skal læra om maktsymmetrien i lege - pasientforholdet. Kjønnspektiv er element som spelar inn i samtalen mellom lege og pasient. Vidare ønskte komiteen å fokusera på forskning

som viser at det ofte kan vera kjønnet til pasienten som avgjer kva behandling pasienten får. Eit anna element er den skeive fordelinga av kva spesialitetar kvinner og menn vel etter studiet. Komiteen i Umeå foreslo å innføra ein temadag på studiet, der ein inviterar legar frå spesialitetar som er typisk manns- og kvinnedominerte, til samtale og diskusjon med studentane om kva som ligg til grunn for denne skeive fordelinga, og om det er slik ein vil ha det i framtida. Komiteen sat og fokus på at vald mot kvinner må undervisast grundig i, slik at studentane er førebudde på å møta dette når dei kjem ut i arbeidslivet. All kursevaluering skulle innehalda spørsmål om studentane kjende seg negativ særbehandla på grunnlag av kjønnspektiv, og eksamen skal inkludera spørsmål knytt til kjønnspektivet i medisinen. I dei fem kursplanane eg har granska frå Tromsø har eg ikkje funne noko som viser at dette er eit viktig tema for Tromsø. Det faktum at fokus på kjønnspektiv ikkje eksisterer i studieplanane fortel oss at det er heller ingenting

som forpliktar lærarar til å ta med dette i undervisninga. Til slutt vil eg understreka kor viktig det er å ta med kjønnspektivet som ein integrert del av undervisninga. Dersom ein ikkje gjer det, og berre har nokre valfrie kurs, risikerer ein å stempla kjønns- og kvinneforskninga som noko annleis, noko sært og noko for spesielt interesserte. Dette leier til vidare stigmatisering. Et anna ekstremt viktig punkt er at lærarane må utdannast i kva eit kjønnspektiv i utdanninga vil seia. Her har vi ei gigantisk utfordring. Forskinga som allereie fins med tanke på kjønnspektiv innanfor medisinen bringar fram solid evidens for at kjønnspektiv har medisinsk betydning både for forekomst av sjukdom, behandling, prognose, kommunikasjon og levetid. Medisinske miljøer er vanlegvis svært opptatt av å ta med den nyaste forskninga som fins, men når det kjem til kjønnspektiv er det lite som tyder på at dette er eit tema for medisinstudenter i Tromsø.

Thoralf
Fagertun

NYHETSREDAKTØR
nyhet@utropia.no

Bli hørt!

Kronikk: 4500 - 5000 tegn
Kommentar: 3000 - 4000 tegn
Utrop: maks 3000 tegn

Kontor 77 64 59 03
Mobil 47 76 18 83

REDAKSJONSMØTE:
Onsdag 12/10 klokka 20.00 på Driv.
Mandag 24/10 kl 16.15 på desken i Breiviklia.

INGEN LEVERTE I TIDE: Ingen av studentane ved institutt for sosialantropologi fullførte mastergraden på normert tid, Studiekonsulent Mayvi Johansen vil ikkje vera med på at instituttet har heile skulda for dei pinlege tala.

Få på normert tid

Berre 31% av masterstudentane ved SV-fakultetet greidde å fullføra mastergraden på normert tid.

TEKST/FOTO: ASKILD GJERSTAD

Då kvalitetsreformen vart gjennomført i norsk høgare utdanning hausten 2003, starta dei fyrste studentane på mastergraden. Mastergraden erstatta det gamle hovudfaget, og eit av måla med innføringa av ny gradsstruktur har vore å få fleire studentar til å gjennomføra graden sin på normert tid. Tal Utropia har henta inn frå 11 av dei 14 mastergradsprogramma ved SV-fakultetet, viser at det fortsatt er få studentar som greier å gjennomføra utdanninga si på normert tid.

Ingen på sosialantropologi
Sosialantropologi er det faget som kjem aller verst ut i Utropia sin ringerunde til alle faga ved SV-fakultetet. Ingen av dei åtte studentane som starta på mastergraden hausten 2003 greidde å fullføra på normert tid i vår. Studiekonsulent ved institutt for sosialantropologi Mayvi Johansen vil likevel ikkje vera med på at instituttet har heile ansvaret for at ingen av studentane har greidd mastergraden på to år.

- Det er mange årsaker til at ingen av våre studentar greidde mastergraden på normert tid,

me tok mellom anna opp til studentar med mange hengefag frå bachelorgraden. Me erkjenner likevel at noko må gjerast for å få fleire studentar gjennom på normert tid, no i haust har me derfor innført fleire krav og tettare oppfølging av masterstudentane.

Dei nye krava for studentane ved institutt for sosialantropologi inneber meir obligatorisk pensum, innføring av obligatorisk undervisning i fyrste semester og fleire arbeidskrav med tidsfristar. Johansen trur at desse grepa er nødvendige dersom ein skal nå målet i kvalitetsreformen om mange studentar som gjennomfører mastergraden på normert tid.

- Kvalitetsreformen seier svært mykje om kva studenten kan krevja av faget og universitetet, men nesten ingenting om kva me kan krevja av studentane. Me ynskjer at masterstudentane skal vera ein aktiv del av fagmiljøet på antropologi, og ynskjer meir sosialt og fagleg aktive masterstudentar, seier Mayvi Johansen ved institutt for sosialantropologi.

Flest på arkeologi

Arkeologi er det einaste faget ved SV-fakultetet kor fleire enn halvparten av studentane har gjennomført mastergraden på normert tid. Heile fem av åtte masterstudentar greidde graden på normert tid. Studiekonsulent Brita Solvang trur at det er fleire årsaker til at så mange

kom seg gjennom på normert tid.

- Fyrst og fremst har me hatt svært målretta og aktive studentar som har forstått kva det vil sei å skriva ein mastergrad. Dessutan trur eg at oppgaveseminaret me arrangerer i fyrste semester, gjer at studentane kjem i gang med masteroppgåva og veiledninga svært tidleg i masterstudiet, seier Solvang til Utropia.

Ifølge Solvang er ikkje undervisninga i oppgaveseminaret formelt sett obligatorisk, men det blir forventat at studentane deltek på seminaret.

Forsinkelse et nasjonalt problem

Masterstudentene er ikke alene: 66 prosent av studentene, uansett grad, bruker mer enn normert tid på utdanningen sin.

TEKST: THORALF FAGERTUN

En fersk undersøkelse fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at to tredjedeler av norske studenter har brukt mer enn normert tid på å fullføre utdanningen sin. En tredjedel brukte dobbelt så lang tid som de skulle. Flertallet av studentene som fullførte på normert tid er kvinner. Flertallet av de som brukte for lang

-Det er i praksis eit krav at studentane møter til undervisning, dersom ein student ikkje møter skal det svært mykje til å fortsetja etter fyrste semester, seier Brita Solvang.

Masteroppgåva intet livsverk

Solvang trur at det er eit problem at mange studentar overvurderer masteroppgåva.

- Alt for mange studentar har ikkje teke inn over seg at mastergraden ikkje skal vera eit livsverk, men noko ein må fullføra for å koma i gang med livsverket, seier studiekonsulent Brita Solvang ved institutt for

arkeologi.

Ved institutt for filosofi har berre 1 av 6 studentar gjennomført mastergraden på normert tid. Kontorsjef på filosofi, Pål Bye Jensen, fortel at to-tre av dei seks studentane som starta på mastergraden hausten 2003 har studert på deltid.

- Det er eit problem at deltidsstudentar registrerer seg som heiltidsstudentar. Dersom deltidsstudentane var rett registrert, ville tala ha sett mykje lysare ut, seier Bye Jensen til Utropia.

tid er menn. SSBs undersøkelse forteller at rundt 30 prosent av laveregradsstudentene som fullførte sin utdanning i fjor, ble registrert i høyere utdanning for seks år siden eller mer. Rundt 30 prosent av høyeregradsstudentene hadde vært i utdanningssystemet i 10 år eller mer før de fullførte. SSB presiserer riktig nok at disse studentene meget vel kunne ha byttet studie eller rett og slett tatt et opphold underveis. Undersøkelsen avslører dessuten at nesten 10 prosent av studentene som i fjor fullførte en utdanning, gjorde det med et ettårig påbygningsstudium

i praktisk-pedagogisk utdanning. 40 prosent av disse studentene hadde vært registrert i høyere utdanning i 13 år eller mer.

De kvinne-dominerte fagene, slik som førskolelærer, sykepleie og helsefag, hadde flest studenter som fullførte på normert tid. Menn i kvinne-dominerte fag hadde en ekstra tendens til å bruke lengre tid enn normert på utdanningen. SSB slår dessuten fast at det fortsatt er flere menn enn kvinner som fullfører en lang høyere utdanning, men at kjønnsforskjellen stadig blir mindre.

Masterdisaster i Bergen

SV-fakultetet i Bergen leverer bare en av fire masteroppgaven på normert tid. Dette opplyser Studvest på sine nettsider. SV-fakultetet er den store bygge ulven: Bare åtte prosent av de 222 studentene som begynte på mastergraden i 2003, fullførte innen fristen. MatNat hever snittet også i Bergen. 10 prosent av 156 masterstudenter leverte oppgaven på normert tid.

Ersteamanuensis Jan Oskar Engene ved SV-fakultetet lister opp det han mener er de tre hovedproblemene bak den triste statistikken.

– Det ene er studieadministrasjonen. Mange institutt har for dårlige rutiner for registrering av permisjoner og oppfølging. Det andre er studiesituasjonen. Mange studenter er ikke heltidsstudenter, dette har vi vært for dårlige til å registrere. Sist, men ikke minst, har den faglige oppfølgingen vært for dårlig organisert. Vi må komme tidligere i gang med rettledningen.

RENGER MER TID: Torstein Emanuelsen har ingen mulighet til å gjøre masteroppgaven ferdig på fire semester.

NORMALT MED NORMERT: Administrativ leder Anne Høydal er fornøyd med biologistudentene sine.

- For lite med to år Absolutt tidsfrist

Historiestudent Torstein Emanuelsen bruker fem semester på sin masteroppgave. Det mener han er masse.

TEKST: THORALF FAGERTUN

Torstein Emanuelsen begynte på mastergraden høsten 2003, og hadde trodd han det skulle bli problemfritt å fullføre på normert tid.

Jeg var innstilt på at masteren skulle være på to år. Alle var innstilt på det, både studenter og ansatte. Vi var ni studenter som begynte samtidig, bare tre leverte til normert tid.

Oppgaven skal være på mellom 70 og 100 sider og holde et høyt vitenskapelig nivå. Torstein Emanuelsen skjønte etter hvert at han ikke hadde mulighet til å levere et produkt som overholdt kravene innen tidsfristen.

Jeg rakk ikke å bli ferdig, så enkelt er det. Det oppdaget jeg noen måneder før fristen.

Bare tre av ni leverte på normert tid. Er det rett og slett opplegget som er for dårlig?

I vår mente jeg at det var der koen trykket. Vi burde ha blitt presset hardere på å komme i gang og brukt mindre tid på kurs. Vi hadde tre kurs på ti stu-

diepoeng første semester, to i andre og ett i tredje, forklarer Emanuelsen.

- Det mente jeg altså i vår, men nå mener jeg rett og slett at to år er for kort tid. Noen klarer det, men flertallet leverer ikke på normert tid.

Leverer i høst

Historiestudenten har imidlertid ingen tro på å fjerne tidsfristen helt. Han er positiv til kvalitetsreformen, som blant annet skal bidra til at studenter på høyere grad blir fortere ferdig med utdanningen sin.

- Den har mye bra i seg. Det er ikke bra at studenter går i ti år uten å få levert oppgaven. Jeg

synes tidsfristen burde vært to og et halvt, eller tre år. Men det spørs vel om det hadde hjulpet. Hadde fristen vært tre år, ville man sikkert brukt fire. Det spørs om det ikke gir en mer effektiv utdanning å beholde to-årig master.

Emanuelsen er i skrivende stund kommet til side 61 av masteroppgaven sin. Han skal levere i høst og tåler ikke flere utsettelser.

- Jeg og samboeren eier en gård i Tana og det er begrenset hvor lenge jeg kan overlate driften til andre. Fristen for innlevering er 15. november. Jeg skal levere den 21., gliser han.

Mastergrad på normert tid

Samfunnsvitenskapelig fakultet

Sosialantropologi: 0 av 8 studenter

Historie: 3 av 9

Arkeologi: 5 av 8

Urfolkstudiet: 4 av 17

Fredsstudiet: 8 av 22

Visuelle kulturstudier: 1 av 6

Religionsvitenskap: 1 av 7

Sosiologi: 3 av 4

Filosofi: 1 av 6

Statsvitenskap: 7 av 26

Organisasjon og ledelse: 6 av 12

Tala for faga pedagogikk, spesialpedagogikk og planlegging var ikkje tilgjengeleg.

Mat.nat

Informatikk: 3 av 4 studenter

Biologi: 8 av 10

Geologi: 6 av 7

Studenter i permisjon er inkludert i talmaterialet.

Takket være sterk fokusering på absolutt tidsfrist, leverer de aller fleste biologistudentene masteroppgaven på normert tid.

TEKST: THORALF FAGERTUN

17 av 21 studenter (81 prosent) som begynte på en mastergrad i geologi, biologi eller informatikk ved mat.nat høsten 2003, fullførte på normert tid. På biologi fullførte åtte av ti innen fristen. Dette er usædvanlig gode tall. Administrativ leder på institutt for biologi, Anne Høydal, er imidlertid ikke overrasket over suksessen.

- Det er to hovedårsaker. For det første har vi veiledere som er veldig bevisst og skolert på at studentene har en begrenset tid til rådighet, og de planlegger oppgaven ut fra det.

Sjokkert over SV-fakultetet
Å levere for sent på biologi er ingen enkel affære.

- Vi har en fast innleveringsfrist, en absolutt dato. Studentene vet hva de har å forholde seg til, understreker Høydal.

Hun er sjokkert over at bare 30 prosent av masterstudentene på SV-fakultetet leverer på normert tid, og mener de vitenskapelig ansatte må ta mye av

ansvaret.

- Da kvalitetsreformen skulle innføres, tenkte vi grundig gjennom problemstillingen og bestemte oss for å innføre de absolutte tidsfristene. Jeg tror mye av problemet på SV-fakultetet skyldes det som foregår i hodet på de vitenskapelige ansatte. De må sette seg ned og tenke over hva en masteroppgave er for noe. Det er ikke et svært forskningsprosjekt, det er det doktorgraden som er. En masteroppgave er mer en innføring i tenkningen rundt forskningsprosessen. Jeg tror mange masteroppgaver på SV-fakultetet er alt for voldsomme.

Gode resultater

På biologi har kravene til mastergraden blitt noe redusert i forhold til hovedfaget.

- Vi får likevel til utmerkede masteroppgaver. Vi har eksterne sensorer både fra resten av landet og Sverige, og oppgavene våre er like gode som før. Resultatene er fordelt på karakterene A, B og C, med hovedvekt på B.

Den ene av de to biologistudentene som ikke fullførte på normert tid, har nå levert sin masteroppgave. Den andre er ute i svangerskapspermisjon.

Likevel bredbånd før jul

IKT-sjef Geir Jarle Voldmo har en førjulspresang til alle Ørndalen-beboere: - Så vidt jeg vet så skal bredbåndsforbindelsen til Ørndalen bygges ut i år. Voldmo gikk tidligere i høst ut i Utopia og varslet at bredbåndsforbindelsen neppe kom til å bli ferdig før jul. Nå har imidlertid ting forandret seg. - Det begynte å bli rimelig sent, med hensyn til problemer med tele og kulde. Nå har imidlertid Tromsø kommune kommet sterkere på banen og gjort klart

at de ønsker forbindelsen ferdig. De var ikke uinteressert tidligere, men jeg tror ikke de hadde satt seg så nøye inn i problemstillingen, mener Voldmo. Et av de største problemene er en veistrekning som vil kreve omfattende spregningsarbeid for å få lagt kabelen i bakken. Problemet løses ved at kommunen godtar at kabelen henges i lyktestolpene. Voldmo melder at forbindelsen skal være oppe senest 1. desember.

TID FOR HANDLING: Elisabet Sandersen (tv.) og Lise Nordbrønd meiner at tida for dei gode intensjonane i likestillings spørsmål er forbi.

Kvinneforsningsfest

Fleire hundre nysgjerrige var innom kvinneforskar maratonen på Driv. Berre mannfolka mangla.

TEKST: ASKILD GJERSTAD

Kvinneforskar maratonen er ein tjuseks år gamal tradisjon som skal setja fokus på kvinner si forskning ved Universitetet i Tromsø. Her er populærvitenskapelege foredrag frå dei fleste fagområde det vert forska på ved eit universitet. Teikneserien Nemi, kjærleiksintrigar i middelalderen og behovet for eit kjønnsperspektiv på medisindanninga i Tromsø er berre 3 av dei 33 emna som vert forelest om på Driv denne regntunge laurdagen tidleg i oktober.

- Maratonen starta klokka 10 og var ferdig kl 2230. For det meste var det mellom 20 og 40 tilhøyrarar. Det me synes var spesielt positivt i år, var at det var fleire studentar innom enn det har vore tidlegare, seier Lise Nordbrønd og Elisabeth Sandersen

som har vore initiativtagarar til kvinneforskar maratonen.

Kjønnsforskning utan menn?

Kvinneforskar maratonen skal både visa mangfaldet i kvinner si forskning ved UiTø, og setja spesielt fokus på kjønns- og kvinnespørsmål i forskinga ved universitetet. Lise Nordbrønd er ikkje i tvil om at maratonen har hatt ein viktig funksjon ved UiTø dei siste ti åra.

- Opprinneleg var dette eit profileringsarrangement for kvinner i forskning i Tromsø. Den kanskje viktigaste funksjonen til arrangementet har vore den indremedisinske, det vil sei at maratonen har vore ein møteplass for kvinnelege forskarar ved universitetet. Mange kvinner har oppdaga kvarandre sine prosjekt på maratonen, det har ført til sterkare samarbeid på tvers av faggrensar her i byen.

Sjølv om også menn treng eit kjønnsperspektiv på forskinga si, har det endå ikkje vore nokon mannleg foredragshaldar

på kvinneforskar maratonen på Driv. Det var heller ikkje mange menn blant publikum på Driv, Utopia sin utsendte fordobla faktisk antall menn begge gongane han var innom kvinneforskar maratonen.

Intensjonar krev handling

Nordbrønd og Sandersen arbeider til dagleg ved Kvinnforsk-senteret ved UiTø, som arrangerer kvinneforskar maratonen. Kvinnforsk feirar 10-årsjubileum i november, og har brukt åra sine på å setja fokus på likestillings spørsmål og på kvinne- og kjønnsperspektivet i forskinga og undervisninga ved UiTø.

- I dag er det 14% kvinnelege

professorar ved UiTø, og 35% kvinner i andre forskingsstillingar. Korleis står det til med likestillingsarbeidet ved UiTø?

- På dette området er intensjonane svært gode. Det vert satsa store midlar på å auka andelen kvinnelege professorar og forskningstilsette, og det er gjort vedtak på at det i 2010 skal vera 25% kvinner i professorstillingar og 50% kvinner i forskarstillingar. Den største utfordringa til universitet framover blir å følgja opp dei gode intensjonane.

- Har dåke inntrykk av at kvinne- og kjønnsperspektivet er godt integrert i forskning og fagplanar ved UiTø?

- Det er svært personavhengig

om det vert gjeve undervisning i kvinne- og kjønnsperspektiv ved UiTø. Nokre fag er flinke på å integrera eit kjønnsperspektiv i forskning og undervisning andre fag har lang veg å gå. Det me treng her på universitetet er eit program i kvinne- og kjønnsstudiar. Alle dei norske utdanningsinstitusjonane me kan samanligna oss med, tilby studieprogram i kvinne- og kjønnsforskning. Eit slikt tilbod skal me og få til i Tromsø. Dette er viktig for å auka kompetansen innan kvinne- og kjønnsforskning og eit slikt studie vil også styrkja fokuset på desse spørsmåla i heile institusjonene

- For få studentar

Ingjerd Jøssang og Hanne Hovde Bye var to av dei tre studentane som heldt foredrag på kvinneforskar maratonen på Driv.

TEKST: ASKILD GJERSTAD

Medan Jøssang snakka om behovet for eit kjønnsperspektiv på medisindanninga i Tromsø (sjå anna sak), la Hovde Bye fram konklusjonane i masteroppgåva hennar om

vald mot kvinner i heimen på Aust-Timor. Hovde Bye var på prosjektarbeid på Aust-Timor forrige sumar, og skal i haust levera masteravhandling på fredsstudiet om eit tema som ofte er tabu på Aust-Timor.

-FN og andre organisasjonar fokuserer berre på kvinner som offer, dei manglar eit perspektiv på at det er mannen som er overgriparen. Her heime set me fokus på at mannen treng hjelp, dette har dei endå ikkje fått til på Aust Timor, seier Han-

ne Hovde Bye.

Jøssang og Hovde Bye synes det er svært positivt med kvinneforskar maraton på Driv.

- Det er eit bra konsept med mange små innblikk i kva kvinner ved UiTø jobbar med. Det kunne likevel ha vore fleire studentar med, det er nok mange fleire studentar som skriv oppgåver med eit kjønnsperspektiv, seier Ingjerd Jøssang til Utopia.

Kvinnforsk

- Senter som skal setja fokus på likestilling og kjønns- og kvinneperspektiv ved UiTø.
- Feirar 10-års jubileum i november.
- To heiltidstilsette..

- Arrangerer seminar, debattar og doktorgradsforelesningar. Sjekk www.sk.uit.no for program.
- Har e-postliste. Sjå heimeside for informasjon.

KOMME TIL OSS!!
STYGGE ANDINGER KAN
KOMME TIL OSS!!

STYGGE ANDINGER KAN
KOMME TIL OSS!!

7

Onsdag 12. Oktober 2005

KRITISERER FAGPLANAR: Ingjerd Jøssang har gjort oppsiktsvekkjande funn i fagplanane for medisin.

- Kjønn er meir enn biologi

**Medisinstudent
Ingjerd Jøssang et-
terlyser eit kjønnsper-
spektiv på medisinut-
danninga i Tromsø.**

TEKST: ASKILD GJERSTAD

- Det er påfallande at det berre er 9% av professorane i medisin som er kvinner, når meir enn halvparten av studentane er kvinner og såpass mange som 51% av dei som tek doktorgraden i medisin er kvinner,

seier medisinstudent Ingjerd Jøssang til Utopia.

Andre aspekt

Jøssang har brukt det siste halve studieåret på å skriva oppgåve om korleis det er mogeleg å inkludera eit kjønnspektiv i medisinutdanninga. I dette arbeidet har ho mellom anna sett på studieplanar ved medisinutdanninga her i Tromsø, og funna ho har gjort er oppsiktsvekkjande. - Ingen av dei studieplanane eg sett på har eit kjønnspektiv på

medisinfaget.

- Kva inneber det å ha eit kjønnspektiv på medisinfaget?

- Det vil sei at ein ser på kjønn som meir enn berre biologi, ved å inkludera sosiale, kulturelle og psykologiske aspekt ved det å vera kvinne eller mann. Dersom ein inkluderer desse aspekta, vil ein og sjå at dei av og til påverkar biologiske prosessar kroppen.

Studieplanen må fornyast

- Studier har vist at kjønn kan

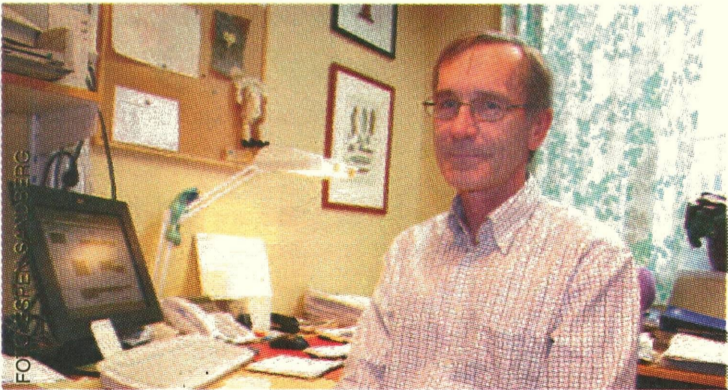
vera med på å bestemma kva diagnose pasienten får. Dessutan er det ikkje automatikk i at fleire kvinner på medisinutdanninga fører nye tankar og andre perspektiv inn i studiet. Utan eit kjønnspektiv, er det lett for at kvinner vil tilpassa seg dei mannlege strukturane som allerede ligg der. Dette er noko av årsaka til at så få kvinner blir professorar ved universiteta og spesialistar i dei mest prestisjetunge profesjonane.

- Kva meiner du at medisnut-

danninga ved UiTø bør gjera for å ta dette problemet på alvor?

- Eg meiner at ein bør gå gjennom heile studieplanen til medisinstudiet, og inkludera eit kjønnspektiv i alle delar av studiet. Det er svært viktig at kjønnspektivet blir integrert i heile studiet, ikkje berre som enkeltstående forelesningar.

Les også Jøssang sin kronikk på side 3.

REVIDERING: Nils-Erik Huseby varsler nye fagplaner.

Tror Jøssang har rett

**Mye tyder på at kritik-
ken fra medisinstu-
dent Ingjerd Jøssang
kom i rett tid. Nå skal
studieplanene for me-
disinstudiet ved UiTø
revideres.**

TEKST: IDA LØKEN KILLIE

- Jeg har ikke vurdert det faglige innholdet i studieplanene i forhold til kjønnspekti-

vet, men jeg tror Jøssang har rett i det hun sier om at vi ikke har integrert et sosialt kjønnspektiv i undervisninga på medisinstudiet, sier Nils-Erik Huseby, som er leder for undervisningsutvalget ved det medisinske fakultetet.

Studieplanene som er i bruk ved medisinstudiet i Tromsø, er fra begynnelsen av 1970-åra, og har kun vært gjennom mindre revideringer i løpet av

de 30 åra den har vært i bruk. I disse revideringene har ikke et fokus på sosiale kjønnsforskjeller vært oppe til diskusjon, mener Huseby.

Revolusjonerende i sin tid

- Da studieplanen for medisinstudiet i Tromsø ble laga, var universitetet i Tromsø veldig rødt og radikalt. Fokuset den gang var å inkludere samfunnsmedisin, kliniske og basale aspekter ved medisinen, og sette disse i sammenheng med hverandre, noe som var revolusjonerende på den tida, sier Huseby.

Likevel har ikke kjønnspektivet vært sett på som en integrert del av undervisninga til nå, men det kan komme til å endres i løpet av de neste åra. Universitetet i Tromsø er nå i startfasen ved å gjennomføre en større revidering av studieplanene ved medisinstudiet.

Med på laget er blant andre prodekan og professor Benoni Edin ved universitetet i Umeå, og komiteen ledes av professor og tidligere prodekan Borghild Roald fra Universitetet i Oslo. Arbeidet med å evaluere undervisninga ved UiTø er i gang, og komiteen vil komme til en konklusjon i løpet av våren.

Guttekubber styrer

Både UiO og Universitetet i Umeå har i løpet av de siste åra gått gjennom store revideringer av sine studieplaner. Ved universitetet i Umeå, inneholder den nye studieplanen et sterkt fokus på sosiale levevilkår og kjønns innvirkning på biologi og helse, og hvordan sosiale forskjeller mellom kjønnene påvirker sykdom og helse.

Vil det være aktuelt for UiTø å utvikle en lignende modell for å inkludere kjønnspektiv i undervisninga, som den de har

innført i Umeå?

- Det vet jeg ikke enda, men vi er åpne for alle synspunkter som kommer fra Umeå i forbindelse med vår egen revidering av studieplanene, og vi vil diskutere med gruppa som reviderer den hva vi kan gjøre for å kunne inkludere et kjønnspektiv i vår egen undervisning.

- Jøssang påpeker i sin rapport at mange kvinner mener fagmiljøet er årsaken til den lave andelen kvinner som søker på faste, vitenskapelige stillinger. Hva mener du om det?

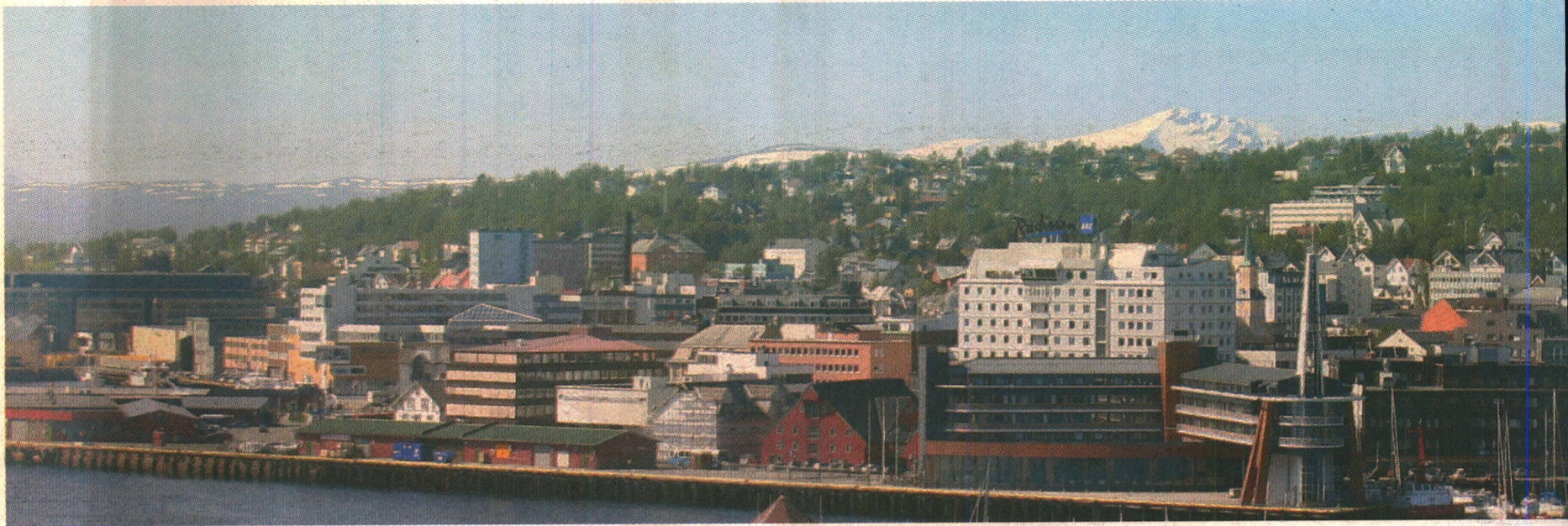
- Det er fortsatt mange guttekubber som styrer i toppetasjene. Det kan nok også gjelde for medisinen, og det er litt skummelt. Akkurat nå har vi mange dyktige kvinnelige stipendiater og kvinnelige førsteamanuensiser, og det er en målsetning for oss å få de inn i toppstillinger ved fakultetet, avslutter Huseby.

30N TEEZ
TAD I OLIVAVU
SISTE? TIPS OSS !!

SETT NOE
UVANLIG I DET
SISTE? TIPS OSS !!

Tromsø landets dyreste

Din Side har kåret landets dyreste studentby. Tromsø, Oslo og Bergen deler den tvilsomme æren. For å overleve som student i Tromsø må man jobbe ved siden av studiene.

TEKST: THORALF FAGERTUN

Din Side har beregnet seg fram til at den gjennomsnittlige student må ha 8.895 kroner i måneden for å leve i Tromsø. Det er nøyaktig samme sum som Oslo og Bergen. I Stavanger og Trondheim er livet litt rimeligere; henholdsvis 8.395 og 8.295 kroner.

Den gjennomsnittlige student får utbetalt 6.000 kroner måneden i lån og stipend. I august og januar er utbetalingen større, men det forutsettes at utgiftene også er det, slik at man likevel sitter igjen med 6.000 kroner å leve for.

I følge Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) trenger en gjennomsnittlig 20-30-åring 6.495 kroner å leve for i måneden. I beregningsgrunnlaget ligger utgifter til mat, klær, fritid, reise og møbler. Din Side har basert undersøkelsen sin på disse tallene, men de har valgt å trekke ut utgiftene til reise fra regnestykket, for å sjekke kollektivtilbudet i hver av studentbyene. Undersøkelsen opererer derfor med summen 5.895, før utgifter til kollektivtrafikk og husleie legges til.

Dyre boliger

For å finne den gjennomsnittlige boligprisen i Tromsø har Din Side tatt utgangspunkt i SiTøs

boligtilbud. De har funnet frem til det billigste og det dyreste alternativet. Det billigste er en møblert hybel i Åsgårdvegen med en husleie på 1.840 kroner, det dyreste en 25 kvadratmeter stor hybel til 3.050 kroner. Undersøkelsen konkluderer med at man må regne med å bruke 2.500 kroner på boligutgifter i måneden i Tromsø hvis man får bolig hos SiTø. På det private markedet er gjennomsnittsprisen 3.500 kroner.

Et månedskort hos Tromsbuss får du for 450 kroner. Alt i alt blir summen altså 8.895 kroner, forutsatt at du får tak i en studentbolig hos SiTø.

Fattige studenter

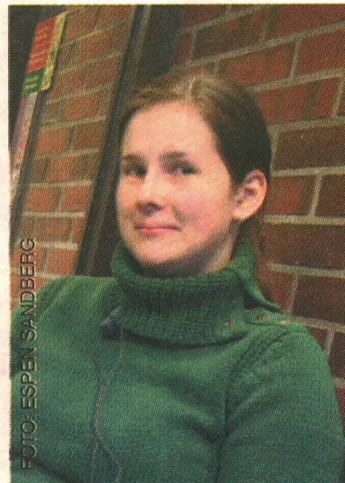
Undersøkelsen tar for øvrig stilling til om studentene kan kalles seg fattig eller ikke og påpeker at det finnes to definisjoner av fattigdomsgrensen. I følge OECD er man fattig om man tjener under 86.000 kroner i året. I følge EU er man fattig om man tjener under 125.000 kroner i året. Tallene gjelder for enslige personer uten barn. Bruker man OECDs definisjon, burde det være overkommelig for en student å tjene såpass mye i sommermånedene at han eller hun holder fattigdommen på en armlengdes avstand. Følger man EUs definisjon, må man derimot tjene 45.000 kroner utenom studielånet for å unngå fattigdommen. Konklusjonen blir at tromsøstudentene må jobbe for å klare utgiftene ved å leve i byen. Stipend og lån er ikke nok. Den tromsøstudenten som ikke har jobb, er pr. definisjon fattig. PS! Du kan lese mer om problemstillingen på www.din-side.no

...men studenten

Utopia bestemte seg for å gå empirisk til verks, og gikk ut på universitetet og høyskolen for å

undersøke hvordan studenter oppfattet sin egen økonomiske posisjon.

TEKST: JØRN NORMANN
PEDERSEN/THORALF FAGERTUN

Therese Simonsen Rye (26) studerer biologi ved UiTø

- 8.895 kroner – det var mye! Jeg kjenner faktisk folk som lever på kun studielånet og –stipendet sitt, svarer Therese Simonsen Rye (26), som studerer biologi. Therese sjøl jobber som vikar for Adecco ved siden av studiene, men noe fast inntekt er det ikke. - Jeg har kun vikarjobber og det varierer veldig hvor mye jeg får jobbet, av og til ender det med at til tider kun har studielånet og –stipendet mitt, noe som ikke akkurat

er svært sosialt. Hender jeg må ty til mammabanken. Hun kjenner seg i grunn godt igjen i den beskrivelsen Dinside.no gir av den økonomiske hverdagen til studentene.

- Når man tar alle utgiftene man har; husleie, buss, mat, strøm osv. – og i det hele tatt å ha et sosialt liv, så er ikke 6.000 kroner spesielt mye å leve på i måneden.

Videre påpeker Therese at det er jo i og for seg bra at vi i det hele tatt får betalt for studere, men samtidig mener hun utbetalingene godt kunne vært litt større.

- 8.000 kroner i måneden hadde vært perfekt, og det hadde også vært mye bedre i forhold til studiene. Når folk må jobbe ved siden av å studere, så går det ofte ut over studiene. Om vi hadde fått tilstrekkelig til å klare oss uten jobb, så kunne man også viet studiene mer oppmerksomhet og fått konsentrert seg bedre.

Mirjam Punsvik (24) studerer medisin ved UiTø

Mirjam Punsvik får 6.000 kroner i måneden fra Lånekassen og klarer seg med det. Noen jobb har ikke medisinerstudenten tid til.

- Jeg bruker tiden til skolearbeid og andre ting. Jeg hadde sommerjobb denne sommeren, men pengene ble brukt opp i august, smiler hun.

Punsvik har ingen problemer med å klare seg på det både OECD og EU betegner som en inntekt under fattigdomsgrensen.

- Jeg synes det går helt

KOMME TIL OSS!!
STEGE ANDINGER KAN

STEGE ANDINGER KAN
KOMME TIL OSS!!

9

Onsdag 12. Oktober 2005

Studentby

lager ikke

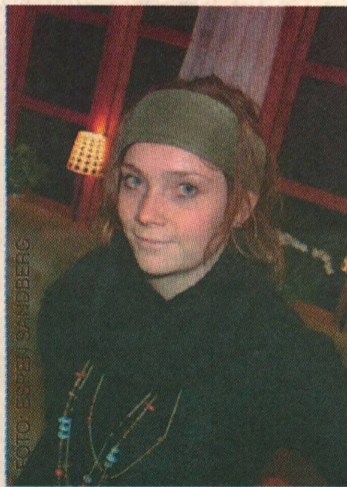
greit, særlig når jeg tenker et globalt perspektiv. I forhold til studenter i andre land tjener jeg jo veldig mye. Men i forhold til resten av den norske befolkning er jo ikke inntekten så mye å skryte av. Det går bra, men jeg har ikke råd til så mange ekstra utskielser.

Undersøkelsen fra Din Side opererer med en gjennomsnittlig husleie i Tromsø på 2.500 kroner. Punsvik slipper litt billigere unna. Hennes husleie er på 2.000. Det gir henne 4.000 kroner til overs for mat, klær og fritid. Jeg føler meg ikke fattig.

Kjenner du til andre studenter som sliter med å klare seg økonomisk?

Egentlig ikke. Jeg synes folk har råd til veldig mye. Medisinerstudenten konkluderer med at støtteordningen for studentene er kurant: 6.000 kroner i måneden er nok, selv i Norges dyreste studentby.

Men jeg skulle gjerne sett at reisestipendet ble økt igjen.

Karoline Kamilla Smistad (21) går på allmennlærerutdanning ved Høgskolen i Tromsø

- Jeg jobber ikke ved siden av studiene, så jeg har bare studielånet som inntekt, sier Karoline Kamilla Smistad.

Lærerstudenten overlever altså med usle 6.000 i måneden, nesten 3.000 kroner under anslaget til Din Side. Men hun klarer faktisk å legge til side deler av lånet.

- Siden jeg ikke jobber, prøver jeg å spare så mye som mulig av studielånet. I løpet av en gjennomsnittlig måned bruker jeg omtrent

4.000 kroner på faste utgifter og 1.000-1.500 kroner på fritid.

Smistads boutgifter er imidlertid betydelig lavere enn gjennomsnittstudentens.

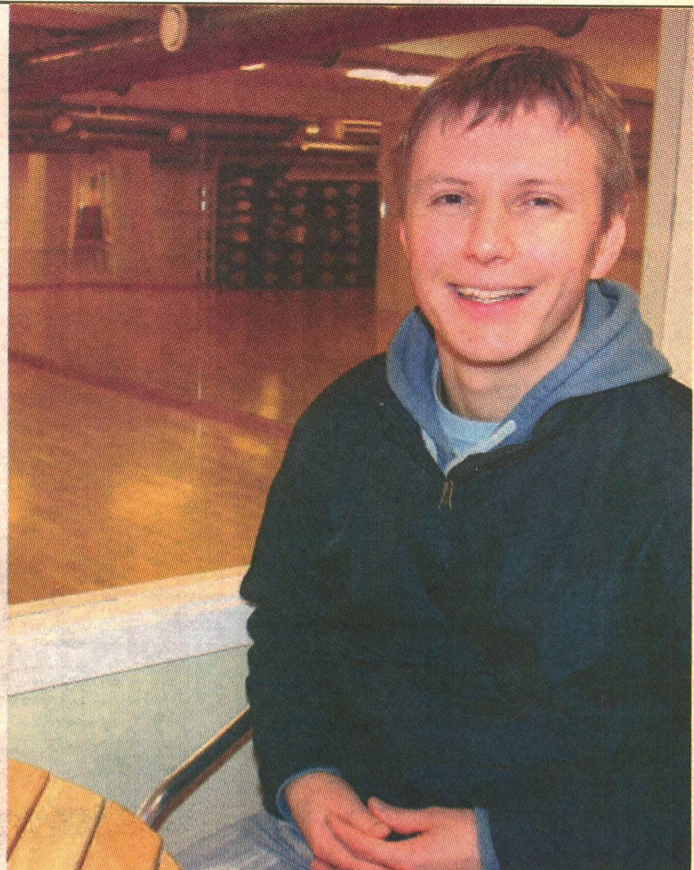
- Jeg og samboeren min får leie kjelleren hjemme hos foreldrene mine for en beskjeden sum.

Den gunstige ordningen har likevel sine svarte sider. Disse finnes i reglementet til lånekassen.

- Siden jeg bor hjemme får jeg ikke omgjort noe av lånet til stipend, selv om jeg står på eksamen. Tidligere gikk det an å bo hjemme og likevel få stipend, men forskriftene ble nylig endret. Det er jeg ikke fornøyd med.

Men stort sett synes Smistad at livet leves kurant for 6.000 kroner i måneden.

- Jeg har jo selvsagt ikke råd til å gjøre alt det jeg har lyst til, men jeg klarer meg godt. Jeg kjenner faktisk ingen studenter som lider noen nød, jeg gjør i hvert fall ikke det.

TILFREDS: Bjørn Olav Kufaas Karlsen er fornøyd med de nye treningslokalene til Kraft

Ny giv med Drivkraft

Nå kan Kraft-medlemmene trene aerobic og kampsport midt i sentrum.

TEKST: ASKILD GJERSTAD
FOTO: ESPEN SANDBERG

5. september åpnet Kraft sitt nye treningslokale "Drivkraft" i kjelleren på bygget der Lånekassen i Tromsø holder til. Daglig leder ved Kraft, Bjørn Olav Kufaas Karlsen, er tilfreds med aktiviteten i det nye treningslokalet.

- Til sammen tilbyr Kraft og TSI (Tromsø Studentenes Idrettslag red.anm.) 14 treningsøkter i uken. Vi på Kraft arrangerer aerobic timer alle dager utenom søndag, og TSI tilbyr dansademika og kampsport i våre nyoppussede lokaler ved Driv, sier Kufaas Karlsen til Utropia.

I vinter viste studentsamskipnadens velferdsundersøkelse at 52% av de universitetsstudentene som trener inne benytter seg av Kraft, og i vår passerte trenings-senteret 2000 betalende medlemmer. Kufaas Karlsen sier at den positive utviklin-

gen har fortsatt i høst.

- Vi har dessverre ikke nøyaktige tall på dette enda, men både økning i omsetning og aktivitet tyder på at Kraft har fortsatt den positive utviklingen.

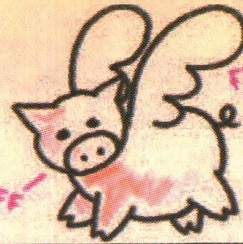
Også i høst har det vært et problem med lange køer til de mest populære treningstidene til aerobic- og spinningtilbudet ved Kraft. Kufaas Karlsen sier at pågangen er spesielt stor mellom 15 og 17, og at kapasiteten på Kraft rett og slett ikke er stor nok i dette tidsrommet.

- Vi har prøvd med å legge ut påmeldingslister til timene 15 og 30 minutt før treningsøkene starter, men uansett hva vi gjør er det ikke mulig å gjøre alle fornøyd. Når vi har fått det nye datasystemet vårt til å fungere, kan det være en mulighet å innføre online påmelding til treningstidene ved Kraft.

- Vil Kraft greie å holde på de lave treningsprisene for studenter?

- Ja, det ønsker vi. Trykket på Kraft blir mindre med det nye lokalet i byen. Det er målet vårt å fortsatt kunne tilby studentene et billig treningstilbud, sier Bjørn Olav Kufaas Karlsen ved Kraft til Utropia.

SETT NOE
UVANLIG I DET
SISTE? TIPS OSS !!

SETT NOE
UVANLIG I DET
SISTE? TIPS OSS !!

FOTO: ESPEN SANDBERG

Så det suser

Martin Rypdal har det både i hodet og beina.

TEKST: HARALD ZEIGLER

Når Martin ligger og ser i taket, kan løsninger på matematiske problemer finne på å manøvrere seg vei inn i hodet hans.

- Når jeg finner ut noe, tar jeg det med til veilederen min, og han sier det er feil. Selvsagt er det noe riktig inni der også, men vanligvis ikke. Så mye for den teorien. Neste gang kommer han til meg med noe, og jeg sier det er feil. Slik fortsetter det, til vi har prøvd alt mulig og funnet mange ulike, uriktige teorier. Til slutt har vi forhåpentligvis den endelige løsningen. Å komme frem til den krever en stor mengde prøving og feiling.

Det lå litt i kortene at han ville bli interessert i realfag. Med en far som professor i fysikk ble matte og fysikk integrert i oppdragelsen.

- Newtons lover kunne jeg utenat før jeg kunne skrive. Men det har aldri kommet gratis, hard jobbing er eneste veien frem.

- For noen år siden var det ganske hardt. Jeg trente vanvittig mye, og studiene tok mye tid. Da sto jeg opp klokken fire om morgenen for å trene, var ikke i seng før seint. Dagen gikk med til skole og trening, det ble nes-

ten bare de to tingene.

NM-mester i sprint

For Martin trener mye.

- Jeg har alltid løpt fort, fant ut at det eksisterte et lite talent for løping. Løping og fotball er det han brenner for. Han sluttet med fotballen for en del år siden fordi tiden ikke strakk til. Da er det desto artigere å gjøre comeback på gressmatta, og det som nybakt norgesmester i hundre meter sprint.

- Kvaløysletta sa de trengte spillere, så jeg skal spille med dem resten av sesongen. Det blir knall, en veldig god avslutning på året. Det er tross alt tredjedivisjon.

- Det er mange likheter i mentalitet mellom idrett og studier. Uten å tvinge seg selv til å trene blir det ingen fremgang, og uten å jobbe hardt med skolen kommer du ingen vei. Det er klart det går i motbakke til tider, man får ikke til noe. Så kommer du endelig over kneika, og da er det artig igjen. Det gjelder å komme inn i disse gode sirkelene hvor du ser og erfarer at hardt arbeid gir lønn. Det er en god sirkel fordi du skaper ny motivasjon ved å oppnå resultater som funksjon av det du stapper inn.

En sprinter løper gjerne flere disipliner, Martin er intet unntak.

- Seksti meter er jo artig da, og

hundre. Hva med to hundre meter, spør jeg, og nevner Geir Moen, Norges store 200-meterløper gjennom tidene.

- Ja, 200-meter er artig. Jeg tok gull i innendørs NM i år. Ble sølv i utendørs i august, men vant jo 100-meteren. Det er moro når det går bra. Hadde vært enda finere å klare EM-kravet på 10.50, mangla bare en hundredel der. Men det er et stykke igjen til verdensrekorden på 9.77. Nordmenn har ikke en sjanse på de tidene der. Geir Moen løp i sin tid på 10.08 som beste tid, da begynner det å hjelpe.

Doktorgrad

Når Martin ikke spurter, jobber han gjerne på doktorgraden sin. Oppgaven heter Self Organized Criticality Of Dynamical Systems (SOCODS). Det handler om at du har komplekse systemer i kritiske tilstander der små forstyrrelser kan utløse store hendelser. Systemene har en tendens til å organisere seg selv til denne tilstanden. Teorien omfatter nesten alt, Martin nevner jordskjelv og børskrakk som eksempler på kritiske hendelser.

- Det er statistiske sammenhenger mellom store hendelser over veldig lang tid. Vi får veldig spesielle distribusjoner som tradisjonell vitenskap ikke har kunnet forklare. Teorien går

mindre enn 20 år tilbake, det var en dansk fysiker som kom med teorien i 1988. Siden den gang har det vært mange forsøk på å lage en matematisk formalisme som støtter teorien, men det har ikke ført frem enda. Det er der vi kommer inn.

- Vi forsøker å bruke Dynamiske System-teori for å lage en slik formalisme, og forklare matematisk det som skjer i naturen. Det går veldig bra, vi har mange veldig interessante resultater og vi føler at vi nærmer oss. Mønsteret for utviklingen av moderne vitenskap er jo at man har observasjoner som ikke kan forklares, og det lages teorier om det. I startfasen vil teorien oppfattes som upresis og mangelfull, til det kommer en matematisk formalisme. Som regel vil det medføre ny matematikk også.

Sin egen trener

Å studere realfag i Tromsø innebærer å være på forelesning mutters alene.

- I begynnelsen var det folkosomt, med innføringskursene som alle tar. Etter hvert velger man ulike retninger, og det snevrer seg inn. Få velger fordypning i matematikk. Å være en eller to på forelesning var snarere regelen enn unntaket. Det er klart at det krever disiplin, og at man greier å jobbe godt selv. I likhet med friidret-

ten, der individuelle prestasjoner er alfa og gamma.

-Jeg har vært min egen trener mesteparten av tida.

Når studiene glir over i forskning begynner moroa, skal vi tro Rypdal.

-Hovedfaget innebar forskning. Det er veldig ålreit å gå fra å pugge teori til å anvende teorien på ting som er uutforsket, å forske selv. Jeg har en utrolig dyktig veileder, og det er klart det har mye å si. Veilederen har et nettverk av kontakter det står respekt av, og inviterer stadig vekk store navn til Tromsø.

-For noen uker siden hadde vi besøk av Jakob Pesin - en av de største matematikerne i verden. Sånne ting er veldig motiverende.

Død om åtte år

Sprintere sies å være på sitt beste i aldersintervallet tju-efem til tredve år.

-Jeg er femogtyve nå, så dette ser brukbart ut! Men om en syv-åtte år er det nok slutt med løpinga. Matematikk derimot håper jeg å kunne holde på med resten av livet. Stipendet varer i tre år til. Deretter vil det nok ikke skorte på jobbmuligheter, lærerjobb er vel mest relevant. Men det er tre år til, og de tre årene skal fylles med mye løping. Nå begynner gullalderen.

KOMME TIL OSS!!
STYGGE ANDINGER KAN

STYGGE ANDINGER KAN
KOMME TIL OSS!!

Onsdag 12. Oktober 2005

Alternativ servering

Spiser du ikke kjøtt eller fisk kan det være lite å hente i kantina ved middagstid. Flere og flere velger alternativt kosthold, men følger kantinene etter studentene i utviklingen?

TEKST: THERESE-MERETE LINDSETH

Alternativ livsstil er ikke lenger alternativt, det er blitt et normalisert alternativ til det kjente som vi er vant til. Meditasjon, yoga, feng shui og naturmedisin er blitt helt vanlige ord å bruke i en daglig sammenheng. Vegetarianer er også et kjent ord. Økologisk mat er et kjent begrep. Men den økologiske bevisstheten mangler og vegetarianerne på Universitetet i Tromsø er sultne. Vi snakket med kantinesjefen i SiTø og kjøkkensjefen på teorifagkantina.

- Det er nok riktig at vi ikke har så stort tilbud til varmretter for vegetarianere, og det er mangelen på etterspørsel, forteller Svein Johansen, kantinesjef i

SiTø. Kantinesjefen legger vekt på at de setter pris på tilbakemelding fra studentene og at de helt klart ønsker å kunne etterkomme krav og etterspørsel fra studentene.

- Vi har fått salatbarer rundt på de fleste store kantinene og vegetartilbudet er oppe på agendaen vår, avslutter Johansen og føyer til at det ikke er en økonomisk årsak til mangelen på varmretter uten kjøtt og fisk.

Kjøkkensjef på Teorifagkantina, Odd Bendiksen har dette å si om saken.

- Vi er langt fra i mot å ha et vegetariansk tilbud, men så langt har ikke etterspørselen vært der. De varme rettene vi har hatt, har det rett og slett ikke vært avsetning på, sier Bendiksen og fortsetter

- Et økologisk alternativ er for øyeblikket for kostbart. Men vi setter pris på tilbakemelding fra studentene, vi er jo her for dem.

Vi snakket med tre studenter som har tatt bevisste valg i forhold til sitt kosthold, og spurte hvordan de opplever situasjonen i kantinene. Har de noen valgmuligheter?

ØKOLOGIST: Inga liker å vite hvor maten kommer fra.

VEGANER: Øystein har med matpakke og er fornøyd med det.

VEGETARIANER: Ole-Jørgen jobber i Bodegaen og spiser ofte middag der, vafler.

Inga Bårdsen Tøllefsen, 22 år. Religionsvitenskap Bevisst

- Jeg liker å vite hvor maten min kommer fra og hvordan den er framstilt, derfor velger jeg økologiske alternativer. Synes det er flott at SiTø har kaffeavtale med Max Havelar, mer mat og produkter fra fair-trade system hadde vært flott. Det samme med økologiske alternativer. Det er sånn det burde være. Og studenter burde gå foran med et godt eksempel, og sette standarden. Mer frukt og grønt hadde vært bra, kantinen er ikke utpreget billig, men det er ingen kantiner. Man burde kunne velge vegetar om man ønsker.

Øystein Alvestad, 29 år. Religionsvitenskap Veganer

- Som veganer forventer jeg ikke å finne noe å velge i. Jeg kan for eksempel ikke spise brød som er penslet med egg, så ja, jeg har med matpakke. Har spist salat her, men den er dyr og ikke så veldig bra. Er noe å tenke på når hektoprisen for salat er dyrere enn smågodt. Synes at Max Havelar-avtalen til SiTø er kjempeflott, et universitet bør gå foran med et godt eksempel. Ellers i hverdagen er det enkelt å være veganer, det er en livsstil, men skal jeg spise middag må nok jeg som vegetarianerne gå hjem og spise.

Ole-Jørgen Stensholm, 28 år. Psykologi Vegetarianer

- Spiser stort sett aldri i kantinene på campus. Har med matpakke om jeg skal spise, men jeg har faktisk fått smurt brødmat på bestilling i kantinene. Er noen ganger veldig vanskelig å se om noe inneholder kjøtt eller ikke og som regel er det med. Hadde vært flott om de kunne merkes. Men jeg har noen ganger fått smurt mat uten kjøtt. Ellers har jeg matpakke med. En vegetarianer må så klart og ha et balansert måltid, og det betyr mer enn en grønn salat. Salatbaren her er også dyr og dårlig.

Stjal 2.500 kroner

Studentkontorene i Teorifagbygget ble igjen utsatt for innbrudd.

TEKST THORALF FAGERTUN

En gang i løpet av mandagskvelden har tyvene tatt seg inn i Teorifagbygget, uten å gjøre skade på inngangsdøren. Deretter har de imidlertid knust ruter på fem av studentkontorene i bygg 2. Tyvene har også tatt turen innom kantina i bygg 6. Kontoret til Juristforeningen i bygg 2 var det eneste som ble frastjålet noe; 2.500 kroner ble tyvenes samlede utbytte.

- Vi har anmeldt forholdet til politiet. De har vært på stedet og fotografert og funnet de nødvendige spor. Saken er nå under etterforskning, sier Idar Eklund, senioringeniør ved teknisk avdeling.

Tidligere i år har innbruddsfrekvensen vært høy på UiTø, men i en periode før sommeren og

i tiden etter har problemet glimret med sitt fravær. Eklund frykter ikke at mandagens hendelse er starten på en ny tyveribølge.

- Nedgangen i tyverier har sammenheng med at både vi på universitetet og vakselskapet har tatt aktivt tak i problemet, sier Eklund, som også påpeker at politiet fikk tak i tyven som brøt seg inn på NFH i vår.

- Det kan ha hatt en preventiv effekt, mener han. Senioringeniøren akter ikke å avsløre noe om UiTøs alarmsystem, men han understreker at det er til stede. Han vil heller ikke kommentere om eventuelle overvåkningskamera har fanget opp noe fra det siste tyveriet. Det han imidlertid vil si er:

- Bygningene er godt nok sikret. Men vi kan ikke gardere oss hundre prosent mot uærlige personer. Teknisk avdeling oppfordrer alle ansatte og studenter om å løse dørene når kontoret blir forlatt.

NOEN Å SNAKKE MED?

Studentenes sosialtjeneste er et rådgivingskontor hvor du kan komme til individuelle samtaler om ulike studiemessige, sosiale eller personlige forhold – eller delta i en av våre grupper/kurs. Du kan også få info om studenters rettigheter i forbindelse med trygd, sosiale rettigheter, fastlegeordning, psykolog og helsefond etc.

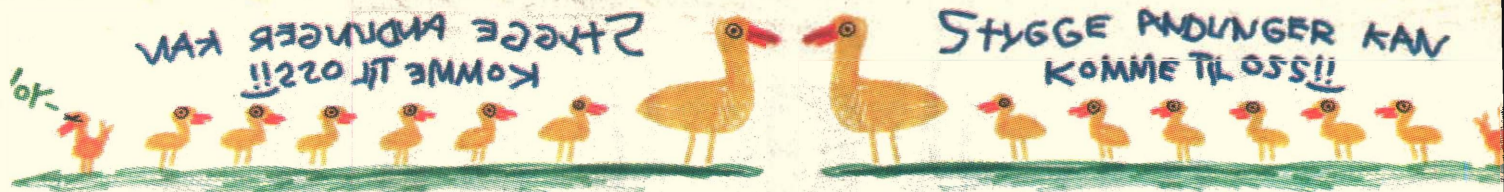
Hvor: I kjelleren på SV- FAK bygget (egen inngang ved busstoppet)

Treffetid: kl. 10.00 – 15.00 hver dag.

ÅPEN TIME hver dag kl. 13.00 – 14.00 uten timebestilling på forhånd.

Ekspedisjonen tlf: 776 49050

Epost: sosialtjenesten@sitø.uit.no

Bør ex.phil. legges ned?

Filosofiprofessor Viggo Rossvær har de siste ukene dominert Morgenbladets debattsider. Han vil legge ned ex.phil. i Tromsø. Utopia spør Rossvær hvorfor og dekan Petter Nafstad hvorfor ikke.

TEKST THORALF FAGERTUN
FOTO ESPEN SANDBERG/THORALF FAGERTUN

Viggo Rossvær, professor ved filosofisk institutt

Etter at kvalitetsreformen ble innført, er ex.phil. redusert til et tredjedels semester (10 studiepoeng). Professor Viggo Rossvær mener at reduksjonen er så dramatisk at faget i sin nåværende form ikke burde eksistere.

- Her i Tromsø har det blitt gjort lite for å tilpasse det faglige opplegget til den nye situasjonen. I Bergen er ex.phil. mye mer relatert til andre fag og fakultet. Det er gjort et arbeid for å integrere ex.phil. inn i andre fag. Jeg mener at uten denne integreringen så kan vi bare avskaffe ex.phil.

Rossvær er likevel ikke fornøyd med opplegget i Bergen heller. Han mener det er begrenset hvor langt man kommer med et ex.phil. på bare 10 studiepoeng.

- Jeg ser for meg en annen mulig løsning. Det er at man ikke lenger tilbyr ex.phil. i første semester. Vi må skape en etikkundervisning som ikke bare er abstrakt etisk teori, men som opererer i tilknytning til de etiske problemer studenter på sine respektive fag vil møte ute i samfunnet. Så lenge etikkundervisningen ikke er integrert i faget det skal anvendes i, er den bare en pyntegjenstand.

Overflødige lærere

Det heter at ex.phil. skal være allmenndannende og studieformidlende. Rossvær mener at denne målsetningen er umulig å oppfylle med et tredjedels semester til rådighet. Professorens tror fagets fremtid vil være som en integrert del av andre fag, ikke som et selvstendig fag.

- Det er kanskje en fordel at det mister sin selvstendighet.

Det kan ikke bare være filosofer som arbeider med ex.phil. Studentene må trenes opp til å analysere etiske dilemmaer i deres eget fag, som har å gjøre med virkeligheten. En slik læring vil gi den effekten næringslivet etterspør.

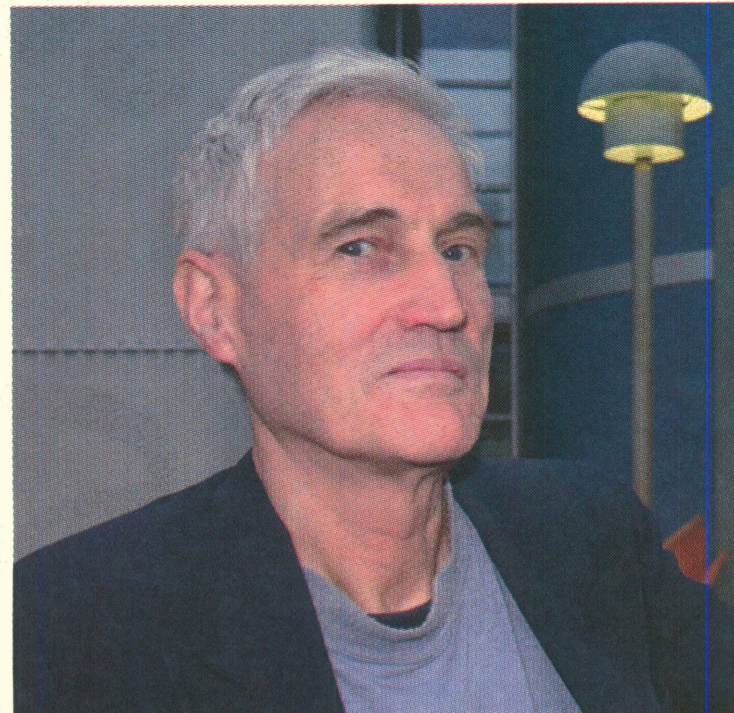
En konsekvens av Rossværs forslag, er at samtlige ex.phil.-lærere i Tromsø blir overflødig. Det er snakk om over 20 personer.

- Vi kan kutte ut alle ex.phil.-lærerne og gi de forskjellige faglærerne skoleing i etikk. Da sparer vi penger, renser luften og får et bedre fag. Slik det er i dag lærer studentene bare definisjonen av abstrakte begrep. Jeg ønsker at de skal lære etikk i tilknytning til deres eget fag, i et kurs sent i bachelorgraden. Filosofihistorie trenger vi ikke i det hele tatt, det kan vi legge ned. Jeg tror studentene vil sette pris på forslaget.

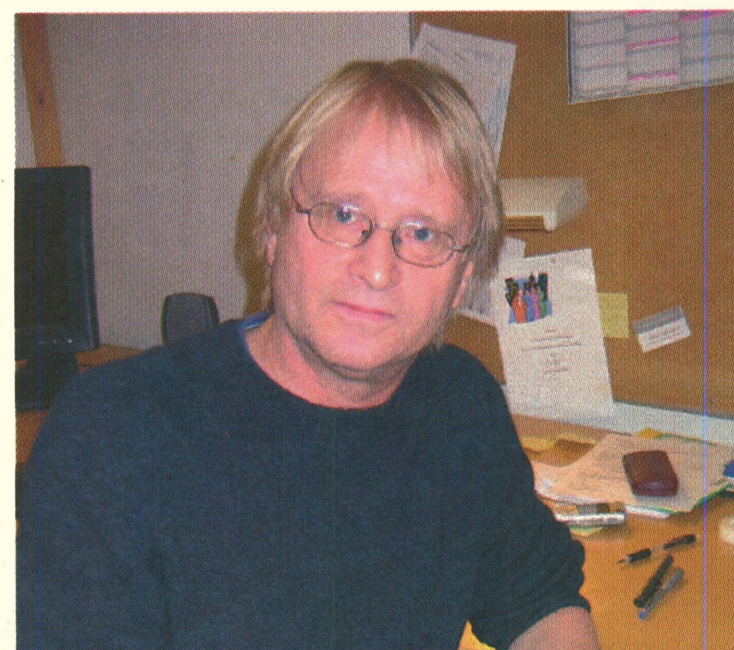
Sterkt rektorat

Rossvær er fullstendig klar over at mange av hans kolleger ikke vil sette pris på forslaget. Han tror likevel at det kan bli gjennomført.

- Det avhenger av kvalitetsreformens videre skjebne. Enten må den gjennomføres helt, eller så må vi bare gi etter for den gamle tralten. Til nå har kvalitetsreformen blitt gjennomført nedenfra, slik at de enkelte instituttene har fått ta de grunnleggende avgjørelser. Jeg mener reformen burde gjennomføres ovenfra. Rektor og universitetsledelsen må se til at det skjer. Dessverre er det får rektorer som er villig til å utsette seg for det ansvaret. Vi trenger et sterkt rektorat som er villig til å gjennomføre reformen på en ordentlig måte.

LEGG NED EX.PHIL.: Viggo Rossvær vil fjerne ex.phil.

BEHOLD EX.PHIL.: Petter Nafstad vil beholde ex.phil.

Petter Nafstad, dekan ved SV-fakultetet

Petter Nafstad er ikke enig med Rossvær i det hele tatt.

- Etter kvalitetsreformen er alle tilbudene organisert i kurs på 10 studiepoeng. Hvis 10 studiepoeng er for lite, må vi jo legge ned hele universitetet. Ex.phil. står ikke i noen særstilling i forhold til andre emner. Problemet med Rossvær er at han mener det er umulig å tilby et godt nok ex.phil. med bare 10 studiepoeng til rådighet. Det er en utfordring, det er det, men det er ikke umulig. Når det gjelder Rossværs forslag om å fjerne ex.phil. fullstendig, og erstatte det med etikkundervisning integrert i alle bachelorprogram, vil ikke Nafstad ta stilling til det på stående fot.

- Hvis Viggo Rossvær har slike oppfatninger, bør han utarbeide et forslag og fremme det i de adekvate fora. For øvrig er etikkundervisning allerede en integrert del av mange fag her på universitetet.

Nafstad har svart på Rossværs innlegg i Morgenbladet og han

kommer til å fortsette med det. Men dekanen er ikke imponert over sin filosofikollegas argumentasjonsføring.

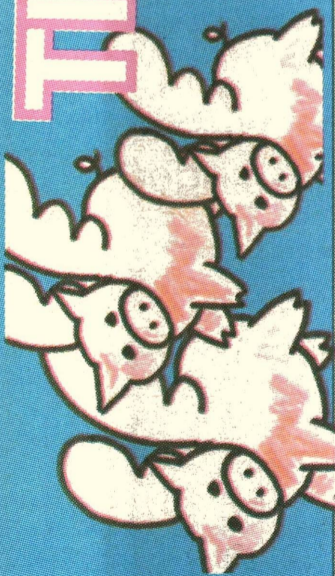
- Han er likegyldig til om det han skriver er sant eller ikke. Han følger ikke de argumentasjonsregler vi andre må forholde seg til. Hvis filosofisk institutt legger ned ex.phil. forsvinner 81 prosent av overføringene til instituttet. Den type informasjon er han ikke interessert i. Og Petter Nafstad slår fast en gang for alle:

- Det er ikke interessant å avskaffe ex.phil. Men dekanen mener at ex.phil. på UiTø bør revideres. Nafstad deler Rossværs begeistring for Bergen.

- Bergen er bedre enn oss. De har innført seminarundervisning, der pensumets struktur og størrelse fungerer bra. Vi har også en seminarmodell, men pensumet er antakelig overdimensjonert for 10 studiepoeng. Både Bergen og Oslo har dessuten utarbeidet nye læremidler. Det har vi også sjansen til, når studiereformen skal videreføres.

TIPS UTROPIA!

Det beste tipset i semesteret belønnes med reisegavekort fra Kilroy Travels til en verdi av 4000 kroner. Send tips til: tips@utropia.no

Reisebyrået for studenter!

KILROY
travels

Tromsø Minigolf Senter

Fløyahallen

Minigolf 18 baner · Range · Putting-green

Tlf. 95 40 20 24

Åpningstider: 14.00-23.00 (alle dager)

Her kan du arrangere:
Firmafest, Bursdagsselskap, Kick-off, Klassefest o.l.

Velkommen!

Har mennesker sjel, eller er vi ganske tomme innvendig?

5 i klemma

Priscilla de Wet, master of indigenous studies

They have a soul, but some tend to forget where they put it! Maybe that's why they drink a lot, fight and so on. We must recover the soul from where we lost it.

Inger Anne Pulk, Master of indigenous studies

Og det spør du om på en mandag? Ha ha, klart vi har sjel! Noen er selvsagt mer spirituelle enn andre, men de fleste vil nok ha en god dose sjel.

Eyvin Sommerseth, bachelor statsvitenskap

Jeg er ikke så veldig religiøs, men jeg tror vi har en sjel, ja. Rart hvis vi bare er tankeløse dyr som trenger mat. Vi har definitivt sjel, kan man egentlig si.

Ingvild Dahl sykepleierstudent

Tja, jeg tror på en måte at vi har sjel. Hva mener du med sjel? Definisjon: Sjelen er det som gjør oss til individer. Hurr, nei jeg vet sannelig ikke.

Janne N Nymo Sykepleierstudent

Jeg tror definitivt at vi har sjel. Alle sammen! Men hva er sjel egentlig? Er det muligens det som gjør oss levende og unike? Vi er nok ikke helt tomme innvendig!

Tekst/bilde: HARALD B ZIEGLER

Manovers meningsløse malerier

Gått ut på dato?

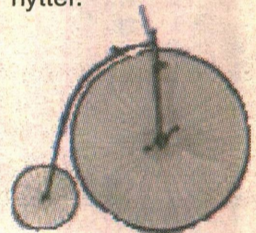

Aspiken Den forsvant plutselig fra koldtbordet.

Klokkestrengen.

Selve dronningen av husflid. Er ikke lenger en selvfølge i Norske hus og hytter.

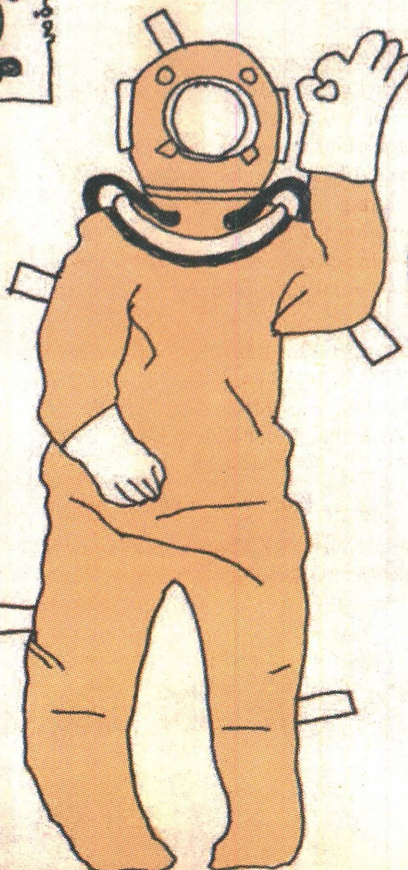
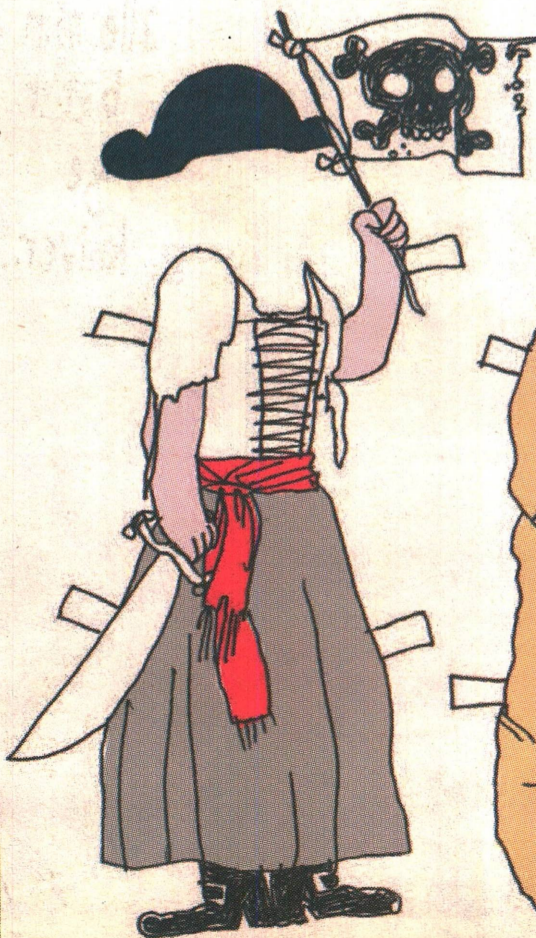
Velte petter.

Lite observert i by-bilde.. Hvor ble den egentlig av?

PAPIRDOKKA

BRETT HER

Mari B. trives naturligvis godt i såkalte "Mari"-time miljøer, men innerst inne er hun en skikkelig trollkjerring.

AB VIA

Lest på desken

"Out of order! Will drink for beer"

Hørt på desken

- news in fucking brief

Hørt på nachpill

- Hvor mange kroppsåpninger har du?

Utopia om 3 år

Ekstrem muggsopp dyrking er nyeste sport på stammen over ekstreme sports grener som har slått ann hos studenter.

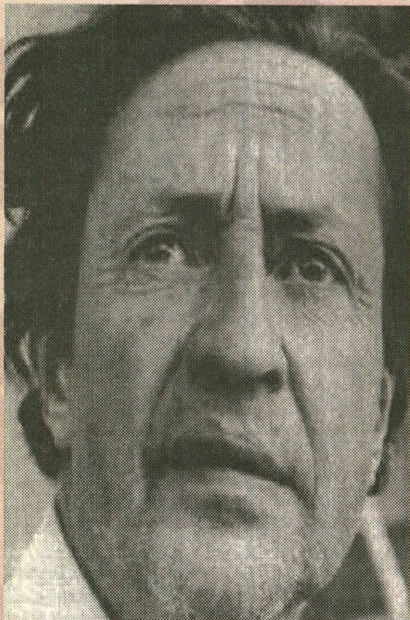
- Vi mottar gjevnlig nye tilfeller av ekstremt mugg forgiftede studenter, forteller oversykerpleier Kari Kantrell ved RiTø.

- Det værste tilfellet hadde vi i forrige uke, pasienten var formelig blitt grønn av soppen og muggsporene lettet som en sky fra kroppen til vedkommende selv ved lett berøring., avslutter Kantrell som ønsker å poengtere at dette ikke er å anbefale.

Ting du kan gjøre i Russland

- Klippe håret
- Brekke armen
- Prøve seg gjennom et stort pussig utvalg av sigarettmerker

UT PÅ DATOSITATET

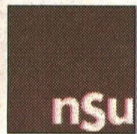
En idé når aldri sin største utbredelse og anerkjennelse før den er blitt så gammel at den ikke lenger er helt sann eller aktuell.

– Jens Bjørneboe

Ukas bilde

UT-DATERTRE DATAER: Disse datamaskinene har difinitivt gått ut på dato.

STUDENTSTYRET NSU-TROMSØ

Studentstyret er studentene ved Universitetet i Tromsø øverste valgte organ. Studentstyret er også lokallag av Norsk Studentunion (NSU) som organiserer rundt 85 000 studenter ved universiteter og høgschooler i Norge. Den daglige driften av Studentstyret forestår Arbeidsutvalget (4 personer) samt en organisasjonssekretær.

STILLING LEDIG
ORGANISASJONSSEKRETÆR

Stillingen som Studentstyrets organisasjonssekretær er ledig fra 1. desember 2005. Stillingen er ikke et tillitsverv, men fast ansettelse. Studentstyret har ikke tidligere hatt fast ansatt organisasjonssekretær, dette er derfor et toårig prøveprosjekt.

Arbeidsoppgaver:

- Ansvar for regnskap og lønn i samarbeid med Studentsamskipnadens økonomikonsulenter
- Sekretærfunksjoner for Studentstyret og Arbeidsutvalget
- Forberedelser og innkalling til møter
- Referering fra møter
- Arkivering
- Postbehandling
- Øvrig forefallende kontorarbeide

Ønskede kvalifikasjoner:

- Økonomikunnskaper
- Ryddighet og punktlighet
- Omgjengelig og samarbeidsvillig
- Erfaring fra liknende arbeid

Arbeidstid er mellom 8.30 og 16.00, men en del møtevirksomhet må påregnes på kveldstid. Jobben er lønnet med kr. 280 000,- fordelt på 12 måneder.

Nyutdannede med utdannelse med fokus på økonomi eller organisasjon oppfordres spesielt til å søke.

SØKNADSRIST 17. oktober 2005

Søknad med cv og referanser sendes Studentstyret, Hovedgården, 9037

Tromsø, tlf: 77644202, eller e-post: orgsek@sst.org.uit.no,

kontaktperson: Anja støback Bjørsvik.

INTERNATIONAL STUDENT UNION

The roof, the roof, the roof was on FIRE!

To all the hot ones in the planet: Now you know us, we are those crazy people who organize Bodega's parties and Friday's teatime. As we could see, you really enjoyed your time with us!

So, what did we have?

This crazy night started at 21.00 on Friday at the old Bodega. We tried to spread a lot of information about this party and we could see the result nearly at 23.00. Because the Bodega was full of people: previous and current board members, senior and first year students from all around the world, as well as plenty of NORWEGIANS!

The main idea of this "Welcome ISU party" was to set a strong connection between current board and students, present ourselves not just as members of ISU board, but also as a normal students willing to work together and of course to have fun and hard parties together.

Moreover, we saw happy faces, crazy dancing which together with the heat of the night turned out as many couples. Fantastic tasty choice of music increased the passion of people's dancing to the point where they couldn't control themselves, and they began to express their feelings and emotions. As a result we saw pretty (and pretty is not probably enough) girls who danced on the bar and tables around. It was so

delicious for guys. At that moment, we almost felt like we had ordered delightful, charming and professional dancers. Nevertheless, on the next day (we all know about those "fabulous hard days after parties") we found some broken tables and chairs, but thanks to Marek we could solve this problem. Anyway, for the next party we should prepare furniture more properly, really we need some insured tables. It was amazing

Moustapha from Tchad was one of the parttakers in the happening, and gave these comments on his experiences:

- The party witnessed a presence of a relatively big number of Norwegian students which gave it a special flavor and an opportunity for acquaintance and cultural exchange. The whole atmosphere was full of joy, amusement and a variety of music genres that appealed to different tastes. My words fall short of adequately explaining the great success of the party. I am looking forward to seeing similar or better parties in the future.

Moustapha needs a word of exception in this article. He is not on the board, which didn't stop him to help us. And his help was really nice and useful. He put a great effort on the exhausting Thursday's night, when we have been collecting and burning music to bring you the best. A large 8 hours journey,

until 6.30 in the morning. Thank you very much, Moustapha, you are the man! And you are the one that has great taste!

But Mustapha was not the only one who liked the party. As we said above, people really enjoyed their times. We have collected plenty of testimonies from people that loved it.

- There were both great atmosphere and music, with an international/Norwegian flavor. I loved those sensual dances. It was a pity though that they didn't have enough drink available,, says Nerea from Spain.

Yes! That is right! We ran out of drinks too early, but since this has happened once, we have learned, and it won't happen again!! We guarantee! That is for sure. Vanessa from Spain loved the people dancing on the tables.

- They did it so great, that I almost got turned on! It was a shame that the party didn't last long enough. But the end was surprising again, with the colored condoms rain!

Because we really thought about peoples health, and since the party went so hot on the couples stuff. You know, we had no chance, we had to give some protection. We were all the time thinking of you guys.

There were some other general impressions, such as that the place was amazing. Mostly the new students, for whom this was their first time in magic

Old Bodega, said this. They loved the place, and also the situation of it, because people living in Tunveien, for an example, have a really hard time trying to get home after a late night experience downtown.

We can't continue this report without dedicating a space to our amazing, hot, delightful waitresses. Because they are an essential part in any kind of event involving music, people, night atmosphere and disco. Some even thought that one of the hottest places in party was inside the bar. They worked efficiently, but they added some spicy stuff to that crowded place. Going from one side of the other in the bar with an eternal shining smile to attend all of you the best way. Don't you love them? They even dedicated some hot dances to everyone! Why? Because they are hot!

The main idea of this party was not to get incomes as usual for parties, something you would understand if you saw our prices at the bar.

We managed with money - the losses were almost nothing -, so now that we have the experience we can work hard in a direction to make things even much better in the future. But it still won't be possible without your help. Because you know, THE PARTY IS THE PEOPLE, no matter what. Thank all of you.

FOTOTIPSET

I PROFIL: En korrekt utført phoon, om enn med litt kjedelig setting.

phoning Har du blitt phonet? Fenomenet *phoning* er amerikaneren John E. Darrow sitt påfunn, og stammer fra et familiebilde han tok i 1980, der han inntok en noe karikert positur han senere skulle komme til å kalle en *phoon*. I regelverket heter det at man når man phoner skal stå sidelengs fra kameraet med bøyde albuer og lett fremoverbøyd overkropp. Den ene foten skal løftes fra bakken, og meningen er at man skal se ut som en atletisk løper. Nesten tyve år etter at de første bildene ble tatt, fant Darrow ut at han skulle gjenoppta denne noe bisarre interessen, og opprettet en internettside der han la

ut bildene sine. Nå ligger det tusenvis av bilder på denne hjemmesiden, med phoons fra hele verden. Blant kategoriene bildene er sortert etter, har man blant annet "Finn phooneren", "Kjente steder" og selvfølgelig "De måtte bare phoone". Norge er et av de landene som er sterkest representert i denne samlingen, og det fins phoons fra blant annet Galhøpiggen og Monolitten. Det fine er at alle som vil har mulighet til å bidra. Alt man trenger er et kamera og litt fantasi. For inspirasjon, regelverk og en haug med bilder bør man sjekke ut www.phoons.com

KORRESPONDANSE

Etter tre år med en relativ sløv hverdag på UiT, var det litt av en overgang å komme til Universitetet i Maastricht. Å studere her er som å bli kasta tilbake til videregående, med obligatorisk oppmøte og lekser. Dessuten elsker læreren vår, som er prikk lik Terje Søviknes, å gi oss prøve 08.30 om morran. Heldigvis teller ikke disse prøvene noe for den endelige karakteren, men man må møte opp på dem for å kunne gå opp til eksamen, av en eller annen merkelig grunn. Pause (eller kan jeg si friminutt?) er et fremmedord her, og er man så heldig at man får en pause, er den akkurat lang nok til å spurte bort til nærmeste kaffemaskin og tilbake igjen.

Selvfølgelig har dette universitetet sine bedre sider også. Kantinematene er billige og gode, toalettene er rene og man har tilgang til alt pensum på internett og UB.

Maastricht er en by på størrelse med Trondheim, som er sjarmerende med brosteinsgater og gamle murhus. Byen høster også en rekke serverdigheter for enhver smak: Svindyre designerbutikker, sexkinoer i hopetall, en kunstig strand som tilbyr beach party tre kvelder i uka og "Mississippi: The Spacetrip", som best kan beskrives som en flytende coffee shop. Byen har også dusinvis av gamle kirker og katedraler, som har en lei tendens til å ringe høylydt midt på natta og tidlig søndags morra.

Selv har jeg funnet en genial liten pub kalt Highlander i krypeavstand fra der

jeg bor, og som regel ender vi opp der flere kvelder i uka. På Highlander kan det meste skje. En kveld vi var der kom en gammel dame med rullator inn og satte seg godt til rette i baren. Etter å ha røyka to jointer på rappen kom hun flyvende bort til oss med en gummihøne, påfulgt av kakling og en form for fugledansen. Deretter prøvde hun å kysse min skotske venn flere ganger, før hun bestemte seg for å spille dart. Da det begynte å fly darpiler gjennom hele lokalet fant vi ut at det var på tide å krysse videre til neste pub. Noen dager senere observerte jeg vår gamle venn spise lunsj med gummihøna si på fortauskafé, heldigvis uten fugledans og darpiler.

Foruten å ha en annen universitetsstruktur er studenthverdagen her nokså lik den jeg er vant med hjemme i Tromsø. Man prøver fortvilt å være en flittig student og edle dråper av malt konsumeres til den store gullmedalje. Men jeg må med handa på hjertet innrømme at jeg sårt savner Mack-øl og vorspiel med allsang til Jukka. På den annen side, Nederland har mange forskjellige sorter godt øl, og jeg slipper også unna all norsk "kvalitetsmusikk" som Ravi og diverse Idol-artister. Og blir jeg lei av å være her er Amsterdam, Brussel og Köln bare noen kjappe tog-turer unna. Kontinental-Europa kan anbefales til de fleste, uansett hva du liker eller misliker har du en stor mulighet til å finne det her.

BENEDIKTE AAS

FANATIKEREN

Årgangsmobil

Teknologien gjør sine finurlige krumstring om dagen. Julie Ulvdatter Dalland (25) tviholder på sin Nokia 1611, 1997 modell.

TEKST: KRISTIN RENATE HEIMSNES
TORGERSEN

Markedet nærmest flommer over av mobiltelefoner som kan dekke alle de mest prekære behov. Kaloriteller, desibelmåler, og termometer, wap, gps og gprs er bare noen av de effektene du kan få på en moderne mobiltelefon. For Dalland er alt dette overflødig.

Hva er en mobil telefon for deg?

– En mobil telefon for meg er en hendig sak man kan skrive meldinger på og ringe med.

Fungerer din mobiltelefon som en "ice-breaker" i sosiale sammenhenger?

– Ja, man får jo endel kommentarer og spørsmål. Det går mest i hvorvidt unge piker nå for tiden har som vane å ha med seg mord våpen på byen eller om jeg har med meg min trådløse huselefon. Den er også god å ha på bordkanten om samtalen skulle gå i stå. Men jeg misbruker den ikke som samtale emne. *Fungerer den som slagvåpen eller bokstøtte?*

– Som bokstøtte har jeg ikke brukt den. Jeg har derimot forsøkt å bruke den som hammer. Noe som skulle vise seg å fungere dårlig da batteriet falt av.

Hvor mange har du av arten?

– Nå har jeg 3 mobiltelefoner av 1611 modellen, som alle fungerer mer eller mindre knirkefritt. Det suverene med 1611 er at batteri kapasiteten er enorm. Det batteriet jeg har nå har jeg hatt siden januar 2003 og holder fortsatt. Jeg kan bruke det i 5-6 dager uten å behøve å lade det opp.

Hva gjør du den dagen du ikke lengre kan oppdrive din favoritt telefon?

– Huff, sier Julie med vedmod i blikket. Det er en sak jeg ikke prøver å tenke så mye på. Batterier kan jeg kjøpe "piratkopier" av på Claes Olhson, og selve telefonen dukker stadig opp på loppemarked rundt omkring. Min mest trofaste 1611 ble kjøpt på "brukt og antikk" til kroner 30 og er en god følgesvenn.

Julie viser stolt fram selve kronjuvelen av dem alle, det er en gul 1611.

– Dette er litt av ett arvestykke sier hun med med andakt i stemme. Min far fikk den av min onkel som igjen gav den til meg. Den skiller seg ut med sitt påskegule deksel. Før i tiden, sier Julie, kunne man ikke skifte deksel som man skifter truser. Nei, da måtte man sende inn telefonen til spesielle forhandlere for å få sprite opp mobilen sin.

I det julie springer av sted for å rekke en avtale, rister hun mismodig på veska.

– Tenkte jeg det ikke sier hun, den kjentes mistenkelig lett, ut. Det er også en fordel, sier hun på tampen.

– En 1611 er såpass tung, at man kjenner om man har glemt den.

IZZAT (2005)

REGISSØR: ULRIK IMTIAZ ROLFSEN

MED: EMIL MARWA, ASSAD SIDDIQUE, KHAWAR GOMI, DUAD MIRZA, JAN SÆLID

Goodfellas på norsk

film Oslos underverden på 80- og 90-tallet. Narkotikakriminaliteten blomstrer. En ny bølge av kriminelle vokser fram. I motsetning til tidligere gjengmiljøer i Oslo, representerer disse noe nytt, internasjonalt og betydelig mer voldelig. Innvandregjenger og norske narkobaroner ligger konstant i kamp om en større del av kaka. Midt i dette finner vi vennegjengen Wasim (Emil Marwa), Riaz (Assad Siddique) og Munawar

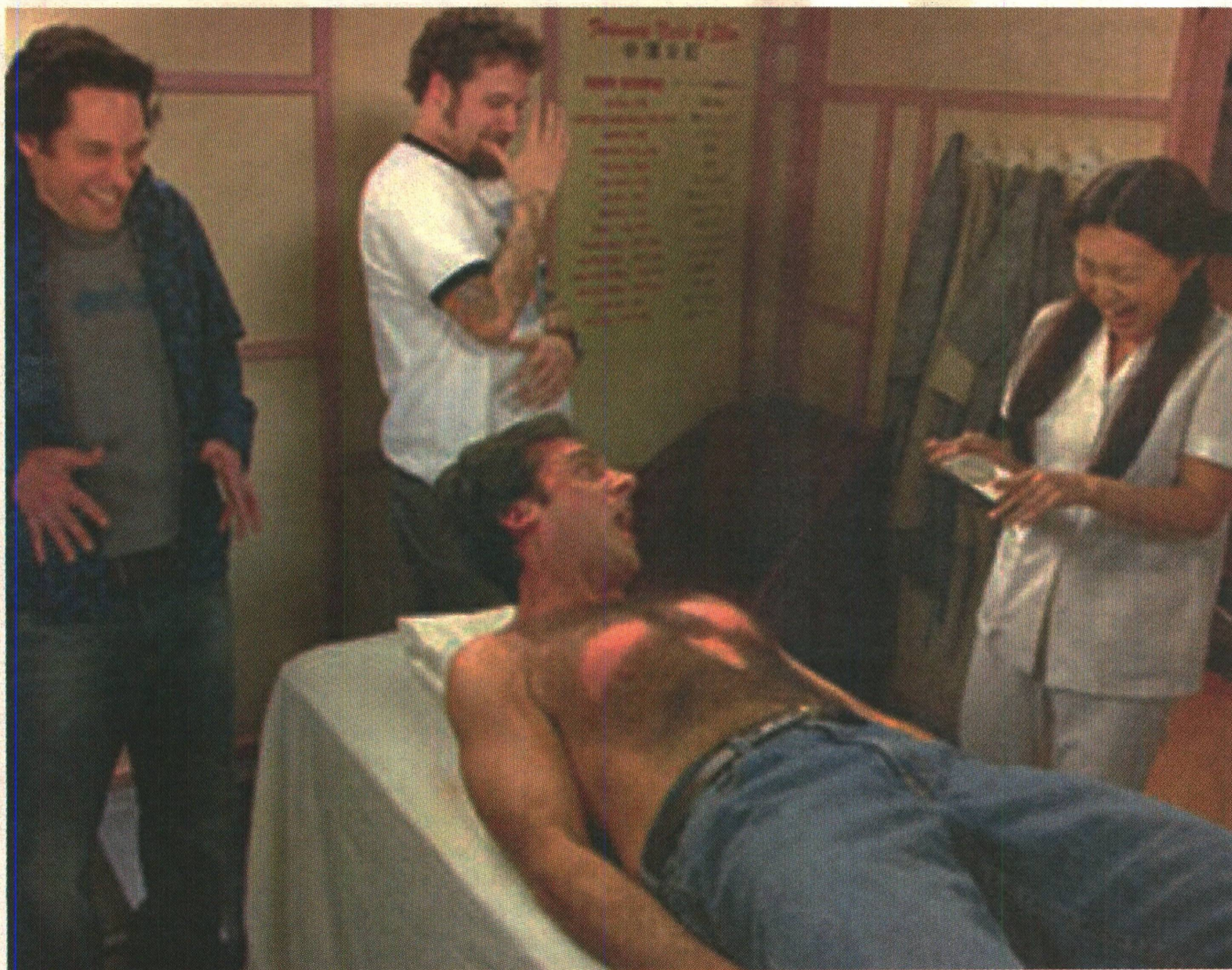
(Khawar Gomi) – alle barn av pakistanske innvandrere. Mens foreldrene må jobbe opptil flere jobber for å klare seg, kommer guttene i kontakt med den pakistanske gjengen *East Side Crew*, som er ledet av Saddiq (Duad Mirza). Gradvis blandes guttene inn i et småkriminelt – men samtidig for dem, lukrativt – gjengmiljø.

Etter at Wasims far finner ut hva sønnen er blandet opp i, sendes Wasim på koranskole i Pakistan i 2 år. Når han kommer tilbake er forholdene forandret; den tidligere ressursvake familien er nå flyttet inn i middelklasse-forstaden Stovner, en plass Wasim på ingen måte føler seg hjemme i. Han glir fort tilbake i gjenglivet med *East Side Crew*, som nå er blitt betydelig mer organisert og tjener store penger på Oslos heroinmarked. Filmen følger Wasims liv som voksen og hardbarka heroinlanger i et miljø som preges av rivalisering, lojalitet, vennskap og svik.

Filmen høres kanskje ut som en amerikansk gangster-klisjé – noe det for så

vidt også er – men samtidig gjør det svært bra under norske forhold. *Izzat* kan på mange måter beskrives som en norsk utgave av den amerikanske klassikeren *Goodfellas*, hvor konseptet er mye av det samme. Filmen fremstiller det kriminelle narkomiljøet på en svært realistisk måte, og særlig Emil Marwa gjør en god rolle som hovedpersonen Wasim. Filmen er også på en måte en litt utradisjonell norsk film, da den til tider er forholdsvis voldelig og brutal til tider, mens den samtidig ikke framstår som en typisk overfladisk actionfilm. *Izzat* er i grunn en svært bra film. Regissør Ulrik Imtiaz Rolfen, som sjøl er av pakistansk bakgrunn, fremstiller et kriminelt miljø brutalt realistisk. Samtidig trekker filmen fram begreper som lojalitet, respekt og vennskap som en slags æreskodeks i miljøet, uten at de behandles på en glorifiserende måte, slik det ofte tendenserer til i filmer av samme sjangre fra over Atlanteren. Kort sagt en god, realistisk og viktig film.

JØRN NORMANN PEDERSEN

THE 40 YEAR OLD VIRGIN

REGI: JUDD APATOW

2005

Pinlig forutsigbar

film Filmer som handler om desperate middelaldrende menn er tydeligvis i skuddet for tiden. For jo da, her følges det samme plottet som i den siste El-

ling-filmen. Ja, hvis du ikke har skjønnet det ennå: filmen handler om en førti år gammel tulling som ikke får seg noe. Andy lever et tafatt liv som overhodet ikke inkluderer kvinner, leiligheten hans er innredet som gutterommet til en tolvåring, i tillegg samler han på actionfigurer. Kollegene hans i elektronikkbutikken han jobber i finner ut at det er på tide at han får hatt seg. Høres dette kjent ut? Han prøver det han kan for å sjekke kvinner, men må kjempe mot sin egen nervøsitet. Og for å fylle klisjeen enda mer (gjeeeesp) så forelsker han seg i alenemoren Trish. Høres historien kjent ut?

Her ligger problemet med hele denne filmen. *The 40 Year Old Virgin* blir så for dømt forutsigbar at vi skjønner hele plottet og hvordan filmen ender etter fem minutter. Filmen er totalt blottet for overraskelser. For å bøte på dette forsø-

ker filmmakerne å fylle på med alt for mange pinlige episoder av typen *Alle Elsker Mary*. Dette kunne fungert hvis disse scenene i det minste var litt morsomme. Men det er de ikke. Man kan ikke bygge en komedie på enkeltscener som gjør at vi kanskje trekker litt på smilebåndet. Skuespillerprestasjonene synes jeg heller ikke funker. Steve Carell vil så gjerne være som Ben Stiller eller Jim Carrey men fremstår bare som en blek kopi.

Hvis du først ønsker å se en film om en desperat type på kvinnejakt, vil jeg heller anbefale deg å se den siste Elling-filmen. Denne filmen har i alle fall varme og interessante rolleprestasjoner. *The 40 Year Old Virgin* blir bare platt, kjedelig og forutsigbar.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

TILBAKEBLIKK

Blood Tsunami og Slogstorm på Kaos torsdag 29.09.

De skylte over oss som en flodbølge, tett etterfulgt av en slog storm. Mens finmarkingene tuslet hjem med hver sin kebab, kjørte oslo-gutta løpet helt ut med nachspiel, nattmat og de obligatoriske seksuelle framstøtene mot sine kvinnelige publikummere. Det var over gjennomsnittlig søte menn på Kaos.

The Considerate Lovers og The Working Title Heroes på Kaos torsdag 06.10.

There goes my hero... My working title hero. De leverte en glimrende debut konsert, tross noen nerver presenterte de rock som fikk det til å rykke i samtlige rockeføtter. And we love The Considerate Lovers! Og en ny runde med Tromsø Rock Battle er rett rundt hjørnet. Her er det bare å møte opp, bruk stemmeretten.

Tromsø produserer det ene fantastiske bandet etter det andre, lukter vi en samleplate? The Best of Tromsø, out in stores soon...

Pensjonist søndag, Tromsø søndag 09.10.

En vakker høstdag ankom to pensjonister og en student Tromsø Gravlund utstyrt med 10 stk. Erica og god tid. Man bør stille for sine fallne og det var just det som skjedde. Etter pynting og stelling av bed og busker vandret de arm i lår langs den ene raden med gravstøtter etter den andre. Du verden så mange spennende historier og intriger som ligger i jorda. Og ikke minst hvor mange kjente man møter.

All vandring gjør en stakkars sulten. Søndagsmiddag på Laureng bo og service senter var en innertier, svinestek med god saus og grønnsaker. Og hjemmelaget riskrem til dessert. Det anbefales på det sterkeste å tilbringe en dag i ny og ned med en pensjonist du holder kjær!

Kinobesøk, onsdag 05.10

My summer of love, deilig med popcorn å brus, bare så synd at filmen var så dårlig. Mennesker som snakker høylytt er fortsatt like irriterende.

Litteraten, Abboteket bar torsdag 06.10

God Mohito, gode bøker, godt selskap, en god, god kveld. Tore Renberg, bedre kjent som mannen som elsker Yngve, har også skrevet flere bøker. Påpeker på det sterkeste at selvom en av karrakterene hans røyker p-piller i boka, har ikke han gjort det selv. Vist du sier det Tore, vist du sier det.

Jason Ringenberg, Kaos, mandag 10.10.

Vokalisten fra heltene Jason and the Scorchers inntok Kaos med kåntri og fine historier til publikums forlystelse. Han holdt det gående med sin stemme og gitar i to timer og kunne gjerne spilt mer.

ORAKELET

Kjære Orakel. Jeg liker muggsopp bedre enn all annen sopp, sjampinjong er for pyser. Er det galt av meg? Hilsen Söt Soppspisende Snuppe.

Hei Söt Soppspisende Snuppe. Snylteren setter seg som babelsk fisk i vertens øre. Han forteller deg hva som gjøres må. Støv på hjernen må gi tapt for noe annet og større som spiser seg stadig lenger inn i den grå massen. Den dårlig smaks syndrom manifesteres i virkeligheten. En mann står frem. Hans navn er Peter Jackson. I ringmesterens fortid ligger den dårlige smaks og den døde hjernens hemmelighet. Hemmeligheten ligger åpent i dagen. Den er likt av ung kvinne med smak for det som gror på den dødens fat og dødens mat.

– Orakelet

Vær hilset o store orakel. Etter en høyst verdig trommeseanse i vår ringe by har jeg følt meg veldig i ett med meg selv og naturen som omgir oss. Ønsker bare å gjøre deg oppmerksom på at asfalten gråter og blør inni seg når du stumper dine sigaretter på den. Ærbødigst, Alternativ-59'er

Hei Alternativ-59'er. Panteistisk tankegang har bredt seg inn i de unges sjeler som liker nattens larm. Siddhartas hjerte gjennombores av glødene kull, mens de høye aper i det nye landet ikke ønsker å omvende seg fra sin onde sti. Fordervelsen kommer av deres røyk og vogner uten trekkdyr. Jeg ser at det ikke er asfalten, men selve grunnen asfalten er lagt på som blør. Jordens indre er i flammer, flytende ild vil bringe hevn over den blødende grunnens sår.

– Orakelet

Kjære Orakel. Jeg hadde masse gammel mat i kjøleskapet mitt, men nå er det visst noen som har kastet den. Og jeg som hadde blitt så glad i alle disse restene. Jeg kunne jo snart prate med dem. Hva skal jeg gjøre? Hilsen Oscar Jøssang, 24 år

Hei Oscar. Unge kvinner finner ikke lykken ved å fortære mat som ligger i den iskalde natten de lysende menn har skapt. De vil ha den på sølvfat og har gått sammen om å få ryddet det av veien. Men matens frelser kom som lyn fra klar himmel. Han hadde mat de ikke visste om. Han bragte maten ut i lyset, men lysets egne tok ikke imot den, fordi deres øyne var forblindet av lyst til kjødet og heller ville spise det. Og deres hjerter var hårde som 4 dager gammelt brød.

– Orakelet

GJELDENS HISTORIE
NOREENA HERTZ
CAPPELEN FORLAG

Propaganda for en god sak

bok Det at selveste Bono har anbefalt Noreena Hertz' siste bok er overhodet ikke et kvalitetsstempel. Og når hele første del av boka er et festskrift til hans (og Geldofs) ære, setter jeg spørsmålstegn ved forlagets dømmekraft når de velger å putte akkurat hans anbefaling på coveret. I det som fremstår som en reportasje hentet fra KK fremstilles Bono vekselvis som en vanlig mann i kamp mot systemet, som en David mot Goliat, og vekselvis som stor, vellykket rockestjerne. Hertz' posisjon som samfunnssynser rettfærdiggjøres også av hennes egen rolle som en moderne Judith på jakt etter Holofernes' hode, den velkjente historien om den lille manns (kvinnens) kamp mot overmakten, som kommer i så mange former og som aldri mister sin appell.

Men så henvender ikke boka som helhet seg til kildekritiske lesere heller. Informasjonen Hertz presenterer er mildt sagt selektiv, og hennes (personlige) interesser er dårlig skjult av den til tider barneTV-vennlige språkdrakten som klistrer seg til teksten som en brasiliansk bikini. Hertz imponerer ikke med vokabularet sitt, hun gjentar seg selv og klarer ikke styre unna selv de mest åpenbare klisjeer. Enkelte uheldige ordvalg provoserer også, hun bruker for eksempel konsekvent "uopplyst" om det jeg antar er personer uten formell utdanning, og setter slik all livserfaring, lokalkunnskap og såkalt urfolkskompetanse til side.

Hertz er ikke redd for store ord, eller for grunnlaget for påstandene sine. I sin fordømmelse av slepphendte utlånere hevder hun for eksempel at "Dernest førte den hyppige økonomiske hjelpen til tyranniske, korrupte eller egoistiske regimer (...)". Hun argumenterer mot krav om strukturtilpassing og for individuell behandling av landene. Samtidig overkjører hun selv nasjonenes suverenitet når hun ikke anerkjenner nasjonenes kvalifikasjoner, og rett, til for eksempel selv å avgjøre hva gjeldspengene skal brukes til. Hun prøver å holde seg politisk nøytral, men en utstrakt mistro til de fattige landenes regjeringer og hennes personlige preferanse for universell velferd skinner igjennom. Og det er ikke

noe galt i å være for velferd og imot fattigdom. Det er den klissete dobbeltmoralen og den skjematisk fremstillingen av en kompleks økonomisk, politisk og sosial virkelighet som er vanskelig å få ned. Ulandsgjelden fremstilles som roten til alt ondt, og selv om gjeldsbyrden på allerede økonomisk pressede land spiller inn, er grunnene til så forskjellige problemer som HIV/AIDS, epidemiske sykdommer, sult, fattigdom, terrorisme, krig, global oppvarming og korrupsjon bittelitt mer komplekse.

Hertz er absolutt ingen biograf, og boken ville ikke lide om hele første del ble fjernet. Hun er sterkest på en relativt nøytral gjengivelse av historie, og boka tar seg opp fra tredje kapittel når teksten får substans. I siste del, hvor mulige løsninger på problemet legges frem beveger hun seg igjen over glatt is og inn i tåka. Det er konstruktiv for debatten at forslagene er så konkrete, men naiviteten og utopien er litt for åpenbar.

Gjeldens historie, som forøvrig er mer dekkende enn originaltittelen *The Debt Threat and Why We Must Defuse It*, er en lang argumentasjon for Hertz' syn på ulandsgjelda, mer enn en debattbok om et aktuelt og vanskelig tema. Propaganda, med andre ord. I mot fattigdom, for menneskerettigheter og Noreena Hertz m/venner.

INGVILD BUHAUG

GÅTEN BELLE
GUNNESS
SYLIVA E. SHEPERD
SCHIBSTED FORLAG

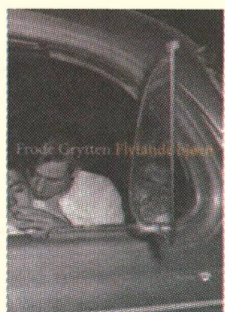
En masse-morder til besvær

Jeg hadde aldri hørt om henne før. Det er muligens litt flaut, men nå som jeg vet hvem hun er, så hadde det kanskje vært like greit om det hadde forblitt slik. Gjennom bokens 315 sider, som bærer

tittelen *Gåten Belle Guinness - masse-mordersken fra Selbu*, får vi et innblikk i et sykt menneskes sinn og handlinger. Belle Guinness, som opprinnelig het Brynhild Paulsdatter Størset, fra Selbu i Sør-Trøndelag, trodde livet skulle bli en smule annerledes enn hva som ble det skrekkelige utfallet. Hun dro til Amerika for å finne lykken, men fant bare sin miserable ondskap og sitt kall til å drepe mange, mange mennesker. Hun brydde seg ikke om alder, kjønn eller stilling. De falt alle under hennes slue morderiske instinkter. En er fristet til å tro at det finnes et sterkt plaget sinn og en faktor som kunne tale hennes sak, men i boken blir ikke noe slikt brakt frem, i hvert fall ikke på en måte som rettfærdiggjør hennes handlinger. Vi møter en del personer som hadde med henne å gjøre, og til stadighet blir hun skildret som svært merkelig, distansert og skummel. Boken

går detaljert inn i steds- og historiebeskrivelser, og som leser blir en satt inn i Guinness sinn på en plagsomt levende måte. Hva er det som får et menneske til å begå så mange hensynsløse drap, og ikke minst, hva er det som gjør at dette mennesket helt problemfritt kan skjule likene på de mest utenkelige, grusomme måter? Dette spør Syliva E. Sheperd, bokens forfatter seg om. Men svaret kan nok ikke besvares i noen som helst bok eller tekst. Man får anta at handlingene den lille piken fra Selbu, som vokste opp til masse-morderen Belle Guinness, hadde liten bevissthet om hvilke skader hun påførte så mange menneskers liv. Denne boken kan godt leses, men den bør muligens plasseres i hyllen for spesielt interesserte. Grusom lesing blir det uansett, og god fornøyelse!

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

FLYTANDE BJØRN
FRODE GRYTTE
DET NORSKE SAM-
LAGET

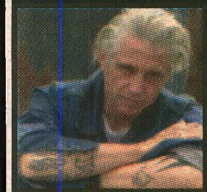
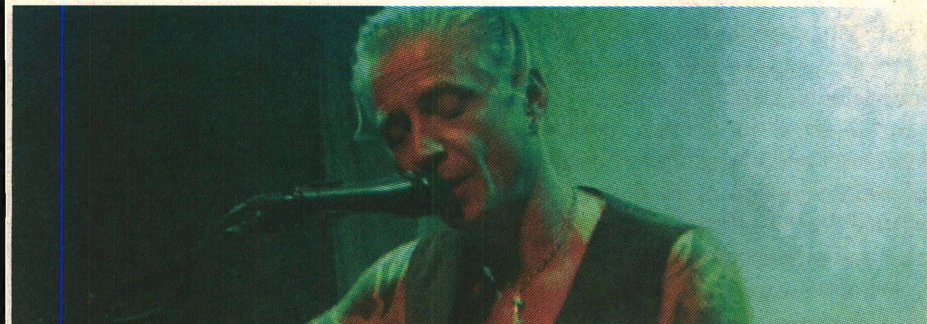
Flytande bjørnar og feite damer

bok Alt flyt i Frode Grytten sin nye roman *Flytande bjørn*, menneska, samfunnet og moralen har mista sin naturlege rytme og er på stødig kurs nedover. I

den tidlegare industribygda Odda treff vi journalisten Robert som har slutta å ta telefonen, medan ein ung gut er funnen flytande i elva utanfor og bygda er i full gang med å straffe nokre asylsøkarar for drapet. For dette er ein krimroman og jakta på mordaren driv handlinga framover, men i staden for å ta innvandrane, leier Grytten oss inn i nedlagde hjørnesteinsbedrifter, mellom pengesterke oppkjøparar og kyniske journalistar og ikkje minst til den feite dama. Som alltid i Grytten sine bøker er den feite dama med, utan noko anna rolle enn å vere den feite dama. Grytten er ikkje høgtideleg, ikkje er han politisk korrekt heller, han berre ser på samfunnet kring seg og fortel det han ser. Det fører til mange slike avstikkarar. *Flytande bjørn* er likevel ei meir politisk bok enn dei tidle-

gare bøkene til Grytten og han sparkar. Han tek eit oppgjør med pengane som i altfor stor grad styrer samfunnet, han skildrer eit lokalsamfunn som sitt att på ræva etter at internasjonale pengeakrobatar har leika seg med livsgrunnlaget deira. Vidare gjev han eit spark til journalistar som ikkje ønskjer å syne sanninga, men heller det som sel best. Ikkje minst må han, som omlag alle moderne mannlege forfatarar, snakke om den nye mannsrolla, mannen som har mista taket og ikkje finn sin nye plass. Likevel er ikkje dette ei tung bok, ho er godt skriven og lett å lese, Grytten klarer å skildre galskapen på ein avlappa og nøktern måte og vonløysa verkar berre absurd og utruleg vittig.

TALE SEVERINA HALSØR

Tim Scott
05.10.05
Driv

Rocken har ikke pensjonert seg

konserter "Okay, here comes a happy song. This song is about a guy that gets fucked up in the rain a lot." Tim Scott hadde laget opp batteriene før onsdagens konsert, det var ikke tvil om det. Han sa Fuck oftere enn de gjør i South Park, og vant publikums gunst lett. Tim er en singer/songwriter av ypperste kaliber. Han har nettopp kommet med ny plate, og føler for å turnere litt. Plata heter Thirteen Songs, og han sier selv at han er

veldig fornøyd med den. "It's very close to what I do live." Det vi fikk høre denne onsdagen brente seg merke i den delen av hodet vi kaller for høre- og huskeapparatet.

Tim er en veldig underholdende skikkelse å se på. Rocken er ikke død, og den har heller ikke tenkt å pensjonere seg. Han tar deg med til byer du ikke har vært, bringer litt Amerika inn i rommet. Jeg gjorde som den gjengse publikummer og tok en stol. Der satt jeg og tenkte på livet og selvutvikling, mennesker og matematikk. Scotts tekster er virkelig gode, en slik låtskriverkompetanse er ikke alle forunt. Han har gitarer, de brukes til å spinne akustiske klær til låtene. Scotts stemme er presis og klar, og er grunn nok i seg selv til å gi terningkast 17. Det var en sinnssykt bra kveld, takket være Scotts enorme scenekompetanse. Jeg skulle kjøpt plata hvis jeg ikke hadde mistet alle pengene mine i en kioskulykke.

HARALD B ZIEGLER

Uforutsigbart og intenst

Mangfold og dynamikk er ord som kan sies å beskrive forestillingen Kvinner på randen krysser sine spor best.

Elisabeth Moberg, Kjersti Berge og Marit Voldsæter er tre damer fra Bergen som står bak suksessen og på scenen i "Kvinner på randen". Etter ti år med mange forestillinger i hele landet og strålende kritikker, er de tre damer tilbake og "krysser sine spor". De spilte to kvelder på kulturhuset i Tromsø, onsdag 5., og torsdag 6. oktober og trakk fulle hus til kulturhusets storscene.

Det første man legger merke til er energien som utstråles fra scenen, mye musikk og tre helt forskjellige personligheter/venninner som skifter roller og kostymer fortløpende uten feil. Dette preger hele forestillingen. Akkurat på samme måte som de skifter klær, skifter de også ansiktsuttrykk, tema, humør og musikk på scenen. Det på en typisk kvinnelig måte, flere roller på en gang i løpet av en kort periode og uten problemer.

I en moderne samfunns satire viser de et blandning av stiler, atskillig forskjellige typer musikk, idrett og mye annet på en gang er fullt mulig. Og, at det til og med er veldig morsomt. De overrasker mange ganger med overgang fra det ene temaet til det andre. Det er veldig vanskelig å forutsi hva som vil være det neste som kommer.

Du kan se og høre Bertine Zetlitz, Bonnie Tyler, ABBA, Edit Piaff, heavy metal, joik og bulgarsk musikk og mange andre i et helt annet og komisk lys. Mange forskjellige rytmer og typer musikk er ikke så lett å ta tak i. Men de var ganske flinke til dette. Mats Grønner og de tre andre medlemmer i hans band gjorde en veldig bra jobb.

Du kan kjenne deg igjen og le av veldig mye av det som preger det moderne samfunnet i Norge og sikkert andre plasser i verden også, som folk er oppatt av. Du har fedre som klager, mote, seksualitet, ute på byen, frustrerte fruer, aerobic, dørvakt, fotballmødrene... Det mangler heller ikke fleip om kontakt mellom kulturer og "det etniske". Underveis klarte de å holde god kontakt med publikum og inkluderte også dem i noen av vitsene. De var også flinke til å være oppdatert om lokale nyheter som f. eks. fotball, været og ikke minst utesteder og brukte dette veldig bra i forestillingen.

Dette er i utgangspunktet sett fra kvinnen i sin 30/40 års krise, men det er også veldig artig for alle andre å se samfunnet i et annet perspektiv. På den andre siden kunne man bare se forestillingen for å kunne forstå sånne kvinner bedre, mimre fra fortiden eller se hvordan en kan komme til å bli i fremtiden. Uansett, det føles veldig bra når man kjenner igjen det som foregår oppe på scenen, får se samfunnet fra en annen vinkel og flirer seg skakk av dette.

DRAGICA VIDOVIC

En overdose sitron

utstilling Nordnorsk Kunstmuseum markerer i disse dager sitt 20-års jubileum med utstillingen *Landet der sitroner gror* - der de følger tre norske romantikere; J.C. Dahl, Thomas Fearnley og Johan Gørbitz på deres reiser gjennom Italia i 1820- 30 åra.

På tidlig 1800-tall var det vanlig å dra på dannelsesreise til Roma, i denne utstillingen får vi et innblikk i hva de brukte tida til foruten å drikke Chianti. Nemlig å studere den Italienske naturen og dens skiftninger i farger og lys samt kjenne varme på kroppen. Kunstmuseet går med denne utstillingen inn i materien og viser skisser som tre kunstnere har laget og brukt til grunnlag for senere jobbing i atelieret.

Formatene er små, men man blir slått av hvor korrekte de er i uttrykksformen selv om de er på skissestadiet og er mye mer spontan i oppfattelse av motiv og i utførelse. Mange av skissene har lagt grunnlag for store arbeider senere i atelieret og vært til stor verdi for kunstnerne.

Utstillingen består av 78 oljemalerier, akvareller og tegninger. Etter å ha trasket meg gjennom utstillinga må jeg innrømme at jeg ikke satt igjen med følelsen at dette er Nordnorsk Kunstmuseums 20-års markering. Ville det da ikke være mer naturlig å vise nordnorsk kunst gjennom 20 år eller nordnorsk kunst gjennom tidene. Utstillingen er i og for seg interessant, men da i forhold til en særskilt interesse for de nevnte kunstnere eller en særskilt interesse for Italia.

For de som ikke har råd til å benytte seg av Norwegian sine billigreiser til Italia, er dette et billigere alternativ. Ta en dannelsesreise til Nordnorsk Kunstmuseum, med en sitron i din hånd.

Det anbefales også å ta seg en tur opp i museets 3. Etasje der både Kåre Kivijärvi og Per Kleiva er representert.
IDA WALENIUS

Utstillingen er åpen fram til 11. Desember.

Mari Boine
Kulturhuset
01.10.05

Vilt og suggererende

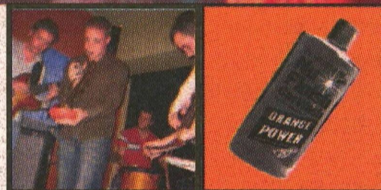
konserter Det er stille i salen. Musikken begynner, helt rolig. Så strømmer den på mer og mer. Fortsatt rolig, men den øker i intensitet til den sluker deg, overtar deg, drar deg inn i seg og spinner deg rundt som i en tornado i sakte film. Du får gåsehud, fryser på ryggen, får tårer i øynene, har lyst til å sovne og bli i stemningen for alltid. Mari har en fantastisk stemme. Hun ruger på dype toner til de blir som diamanter. Hun hvisker. Hun sliper de lyse tonene til spisse istapper. Herregud, så vakkert det er!

Det var tydelig at Mari Boine var blant

sine egne da hun spilte i Kulturhuset lørdag 1. oktober. Både samer, nordmenn og andre som liker musikken hennes viste tydelig sin begeistring overfor den lille kvinnen med den store, store stemmen. Ettersom stemningen steg, løftet taket seg og det var som om musikken vokste ut av salen. Publikum ropte, hoiet, plystret, klappet og trampet som gale. Enkelte danset vilt ved siden av setene sine, og de som fortsatt satt, strevde trolig for å beherske seg.

Forestillingen hun fremførte var et bestillingsverk til Telemarksfestivalen i sommer, og dermed ny for de fleste. Musikken er variert, samtidig som den er veldig typisk Mari. Den kan bokstavelig talt beskrives som grensesprengende, uforutsigbar, suggererende og rytmisk, med innslag av mange spennende musikkretninger. Jeg var mer avslappet etter denne opplevelsen, enn jeg har vært etter noen yoga-time. Hvis konserten hadde vært en CD, ville jeg ønsket å sovne til den i kveld.

LENE HEITMANN RASCH

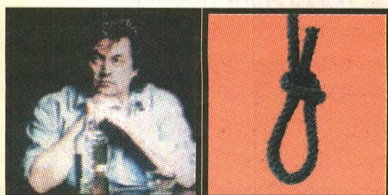
Vågan Kvartett
Circa
05.10.05

To sett med Vågan Kvartett

konserter Jazzlinja på konsen i Trondheim er godt profilert som en ypperlig rugemaskin for utklekking av nye jazztalenter. Fallhøyden er derfor stor hver gang skolens elever skal ut og spille musikk. Vågan kvartett, bestående av sjefen sjøl, Petter Vågan, på gitar/programmering, og hans mannskap (Andreas Amundsen- kontrabass, Erik Nylander-trommer og Eivind Lønning-trompet), skulle forrige onsdag forsøke å kapre seg en plass i Tromsøs jazzfanatikeres kritiske øreganger, og ikke minst styrke

den berømte jazzlinjas kvalitetsstempel ytterligere. Null juks og tvilsomme snarveier, bare god og hørbar musikk, var det vi kunne finne i dette firkløvet. Unge herr Vågans komposisjoner er av nærmest skuddsikkert materiale, og fremførelsen som kvartetten serverte, besto av ydmykt samspill og fine, smakfulle soloprestasjoner. Bakt inn i en jazzform kunne man i stykkene, tydelig høre en forening av blues, country og til og med popmusikk. Selv om assosiasjonene vandret mellom Bill Frisell, Kurt Rosenwinkel og Staffan William Olsson, så var dette først og fremst noe helt nytt, i tråd med god jazztradisjon. Variasjonen Vågan kvartett byr på er imponerende, spesielt fordi dette er med på å gjøre det som ellers kunne vært vanskelig tilgjengelig lett å få grep om. Låtene *Crossroads* og *To Those Who Wait* var lette, varme og luftige låter, mens *Spiral* bød på noe mer krevende lytting. Dette setter kvartetten inn i sin korrekte beskrivelse; harmonisk og innovativt. Gutta er klare for plate!

FRITHJOF EIDE FJEDLSTAD

Jackie Leven
28.09.05
Blårock

Historieforteller

konserter Høsten er her, og melankolien kommer snikende. Jackie Leven viste tromsøværing den fineste og morsomste sida av fenomenet på Blårock på onsdag. Mitt forhold til Jackie Leven begynte da han spilte i Tromsø for ca fem og et halvt år sida. En venn av meg var på vei til konserten på Blårock, og inviterte

meg med. Etter litt fram og tilbake takka jeg nei, det var ikke dagen for å gå på konsert. Ei uke seinere hørte jeg plata *Defending Ancient Springs*, og angra som en hund.

Da Leven var i Tromsø sist var jeg der, med halve familien og et par venner. De var litt skeptiske til denne digre skotten som inntok scena kledd i godt slitt dongeri og drakk vin fra halvlitersglass. Men det var før han åpna munnen. Jackie Leven har den nydeligste stemme, og har ingen problemer med å fylle ei scene aleine. Onsdag var ikke scena nok, han fylte hele rommet. Fra første strofe av *Single Father* fra nevnte album var det stille på Blå rock. Det er nok første gang jeg har hørt noen hysjes på under en konsert der.

Mens platene hans har et stort og til tider pompøst lydbilde, er live-versjonen av Jackie Leven så enkelt som du

får det. En stemme, en kassegitar, en fot til å trampe takta med, og en flink lydmann. Og historier. Det er all småprat og historiene mellom låtene som gjør en Jackie Leven konsert til noe helt spesielt. Mannen har levd et liv det er verdt å låne et øre til. Med like store mengder sjøtillit og -ironi får han de mest traumatiske episoder til å bli morsomme, og vi får historiene bak all den melankolske musikken. Det tar ikke lang tid før du føler at dere er kompiser, du og Jackie. Det er vanskelig å ikke like den sympatiske mannen, som så åpenbart liker seg i byen din, og har gleder seg til å spille på Blårock igjen. Det er jo noe alle artister sier, men i dette tilfellet er det faktisk sant. Leven har for eksempel ført opp utestedet på takkelista si i plata *Night Lilies*, og blir lettere fornærma når han blir servert anna øl enn Mack på scena: "What the f... is this? Why should

I drink this when I'm in Tromsø? Egon, can you get me a Mack?" Han blir så lenge han kan, til han må gå for å rekke hurtigruta.

Leven er på turne, neste konsert er i Kabelvåg. Jeg kjente at jeg hadde lyst til å bli med. Jeg vil ha mer av alle historiene, den store stemmen, de fine melodiene, hans behagelige vesen. Jeg tilgir lett at musikken blir ensformig i lengden, at tittelsporet på den nye plata *Elegy For Johnny Cash* høres ut som hvilken som helst av hans gamle låter. For det er fint, trøstende i høstmørket, og historiene er verdt å lytte til mer enn en gang. Og vi kunne alle trenge litt av sjøironien og galgenhumoren han sprer rundt seg.

MARTE NUSTAD

SJUERN

Stipendiat Marcela Douglas sier det selv: Det er ikke lett å velge blant en plate, en bok og en film blant alle de man har hørt, lest og sett gjennom 34 år. Man kan påstå at det er en urimelig oppgave.

PLATE

Gotan Project: La revancha del tango (2001)

Men skal jeg velge en plate så vil jeg anbefale Gotan Project med "La revancha del tango". Gotan Project er et samarbeid mellom den argentinske gitaristen Eduardo Makaroff og de to franske filmkomponistene Phillipe Cohen Solal og Christoph Muller. Og med hjelp fra "La revancha del tango" kan Vidar Teisen framstå som like sensuell som Arnulf Refsnes. Dette er musikk som passer til alt. Fra å lage mat, vaske hus, elske eller krangle. Og hvis du ikke har oppdaget den ennå så løp til nærmeste butikk. Den vil forføre deg. Hvis ikke er du en Vidar Teisen og kan bare håpe.

BOK

Jay Ruby (red): The Cinema of John Marshall (1993)

Skal jeg velge en bok så har jeg samme problemet med å begrense meg. Det er så mange bøker jeg har lest og likt, det burde ikke være lov å bare velge en bok.

Hvorfor skal jeg lese en bok om en mann som har fulgt og filmet San-folket i over 44 år? Jo fordi det er ganske unikt å ha et prosjekt slik som Marshall og fordi boken er bra! The Cinema of John Marshall er skrevet av Jay Ruby og utgitt av Harwood Academic Pub. Dette er en bok som engasjerer og henvender seg til både hjertet og hjernen. Boken utforsker mannen og filmskaperen Marshall. Han har arbeidet som etnografisk filmskaper blant San - folket i Sør-Afrika siden 1957 og har laget mange filmer som omhandler San-folket. Slå av tv neste gang du ser den nye spennende utgaven av "Filmstjerne" eller et annet "reality" program og les denne boken, eller så kan du se "Nai, The Story of a Kung Woman" av Marshall. Virkeligheten overgår alltid fiksjon.

FILM

Sami Saif / Phie Ambo: Family (2001)

Å ha familie er noe som forplikter og som på den andre siden gir deg noe igjen. I alle fall av og til. Da jeg så dokumentaren Family ble jeg veldig oppmerksom på denne dobbelt bunnen. Denne danske dokumentaren av Sami Saif og Phie Ambo omhandler en ung mann, som etter sin brors selvmord og et liv med en alkoholisert mor, forsøker å oppspore sin far, som har vært forsvunnet siden hans barndom. Opplevelsen er Sami Saifs egen. Det er en dramatisk, i utgangspunkt tragisk, men med tiden også utrolig humoristisk og livsbekreftende reise.

Gir deg garantert noe å tenke på og å snakke om. Og hvis ikke så er du i alle fall en Vidar Teisen som trenger tango.

MARCELA DOUGLAS

Foto: Håvard Hovde/PA/REUTERS

HÅR: The Brimstone Solar Radiation Band spiller på Kaos torsdag 20. oktober.

Deilig Psykedelia

kommer Torsdag 20. oktober inntar bergensbandet med det lange og velklingende navnet The Brimstone Solar Radiation Band, Tromsøs mest intime spillested Kaos. De gjorde stor lykke på samme sted i fjor vinter og fire måneder senere spilte de Buktafestivalen. I sommer var de også på disse breddegrader da de spilte på Karlsøyfestivalen. Bandet har en solid forankring i pop, 60 og 70-tallets psykedeliske rock og har også en del progressive tendenser, selv om de

appellerer til folk som hater progrock også. De gir assosiasjoner til ulike band som The Doors og Jefferson Airplane og tidvis også progband som Kansas, men av nyere band det er fristende å sammenligne dem med Motorpsycho, Soundtrack Of Our Lives og gamle Kåre and the Cavemen (*Long Days Flight Until Tomorrow*-skiva). Men de låter samtidig som seg selv.

Fjorårets selvtitulerte debutalbum var et lite mesterverk og tror du ikke san-

nelig min hatt at de har klart å komme med et enda bedre album i år. *Solstice* heter årets verk, og har du ikke hørt det bør det skaffes snarest. For de av oss som ikke har fått sett gutta på konsert ennå er 20. oktober en obligatorisk oppmøtedato, da de skal være enda noen hakk bedre live enn de er på plate. Vi gleder oss.

GLENN FAGERVIK

net jeg av midtveis), er at dette må være den perfekte plata å høre på hvis du har tenkt å hive i deg ett glass med piller før du legger deg i badekaret, med planer om å bli der ei stund. Dette blir ganske enkelt nitrist.

Det er ti år siden Ulf Nygaard og Folk&Røvere hjemsøkte norske radioer for første gang. De slo igjennom med låta *Yess!* fra 1999. F&R skapte en egen sound med en slags softpopgreie og Ulf Nygaards noe særegne telefonterroristpesestemme. For jada, han høres ut som en av de folkene som du absolutt ikke ønsker at skal få tak i telefonnummeret ditt. Siden dette husker vi *Utdæsjælåpplevelse* fra 2002 med den nå ganske kjente Ravi, som jeg av hensyn til sensuren skal la være å si noe særlig mer om.

Siden det tydeligvis har fungert tidligere fortsetter Folk&Røvere med innleide gjestearterister. Unni Wilhelmsen dukker opp på "Sommer på Kuba". Særlig lengre bort fra en herlig karibisk sommer på Cuba må det jaggu meg være vanskelig å komme. Ellers får vi møte både St.

Thomas og selveste Arne Scheie. Sportskommentatoren ramser opp navn på diverse fotballspillere fra syttitallet på låta *Supermann*. Melodien ligner noe på diskoperlen *Funky Town*, og akkompagneres av den ekle pesestemmen til Ulf Nygaard. Jeg tror den låta der handler om fyll. *Supermann* har allerede svirret ei stund på Svisj på NRK2 og er vel kanskje blitt litt kjent.

Albumets absolutte høyde er en klubb-remiks av Inger Lise Rypdals klassiker *Fru Johnsen*. Noen større syretripp enn dette skal du jammen meg lete lenge etter. Men litt LCD-morro med Inger Lise Rypdal og Arne Scheie på kjøret er ikke nok til å redde dette albumet. Sammenlignet med Folk&Røveres tidligere album er dette faktisk noe av det bedre de har gitt ut. Men det betyr egentlig ikke så allverdens mye, de hopper ikke akkurat etter Wirkola. Det eneste denne plata funker til er som muzak for sucidale.

Styr unna!

ROBERT VANGSTAD UTVIK

drugada og Alex Kloster Jensen fra Ricochets. Med et lydbilde krydret med to gitarer, trommer, tangenter, saksofon og ikke minst en solid og førende bass blir det mye bra musikk, men også en del man har hørt fra før. De sangene som virkelig uthever seg på albumet gir deg frysninger, og gode sådan. My Midnight Creeps kan høres ut som et oppsyrta Madrugada med hår på brystet. De har også lånt litt punka eplekkekhet fra Ricochets. Min desiderte favorittsang på albumet er Untrue. Sangen drives fremover i sakte tempo med smygende vokal og en deilig saksofon – tøft men samtidig vakkert. Bandet har mange lovende elementer som jeg

setter stor pris på, men alt i alt har de levert et veldig ujevnt album med liten sammenheng og mye man har hørt før. Dyktige musikere til tross. Dette bandet har en utfordring i å klare og samle bandet til et helhetlig produkt. Ikke bare en gjeng gutter som vil eksperimentere litt. Eksperimentering fører til mye bra, men mange av sangene burde aldri forlatt studioet. Likevel er albumet et pust i riktig retning, men med litt mer av den skitne ørkenrockstilen og den bluesy flørten blir ikke albumet bare et friskt pust, men et nødvendig tyggetobakkluftende bidrag på den norske musikkscene.

STIAN JOHANSEN

FOLK&RØVERE
TING VI SKAL GJØRE FØR VI DØR
VME/VOW

Har du planer om å dø?

plate Hvis jeg likevel skal dø så vær så snill og skyt meg nå, synger/prater Ulf Nygaard fra Folk&Røvere på ei av låtene sine på den nye skiva med det klingende navnet *Ting vi skal gjøre før vi dør*. Jeg vet ikke om dette er ment som en reell oppfordring. For det første som slår meg etter å ha hørt gjennom dette albumet for andre gang (første gang sov-

MY MIDNIGHT CREEPS
MY MIDNIGHT CREEPS
DEAD MOOSE/MMC REC/TUBA RECORDS

Kule Kryp

plate My Midnight Creeps er sidesparkeket til gitaristene Robert Burås fra Ma-

MUSIKKOMMENTAREN

Er vi før, nå eller alltid?

Alle epoker, helt tilbake fra middelalderen, har etterlatt seg ulike stykker med kunst, musikk inkludert. Dette er kunst, hvor den tids historie er inngravert i form av symboler, helt vanlig tekst, eller bare ganske enkelt ulike typer materialer i seg selv. Vi som lever nå er i den privilegerte situasjon at vi i denne kunsten kan lese og lære om historiens mangfold, og ikke minst dra nytte av det i arbeidet med å forme vår egen tid.

Svært mye av den musikken som blir produsert i dag bærer tydelig preg av å være influert av de svunne tider. Bach, Palestrina, Beethoven, Elvis, The Beatles; dette er gromgutter som hyppig blir puttet inn i musikk, som nålevende musikere/artister slipper ut. Ja, mangfold er riktignok en velsignelse, og bør for all del ikke fryktes. Men alle velsignelser kan på brøkdeler av et sekund, hvis de går ut av kontroll, bli omgjort til rene forbannelser; akkurat som barn. Og akkurat som barn bør ikke mangfoldet, som sagt, fryktes, men heller pleies, stelles og kontrolleres med varsom hånd. Slik kan vi på en skånsom måte bevare historiens genier på en forsvarlig måte, samtidig som nye blir dyrket frem.

Det er ikke noe galt i å benytte seg av noen takter Grieg, eller et par strofer Shakespeare, hvis ny kunst kan blomstre vakkert opp, ved å forene gammelt med nytt, og ved at det slik igjen skapes noe nytt og edelt. Men gang på gang ser vi at slike forsøk går, mildt sagt, dårlig. Den ene fortids kunstners geni etter den andre (les: for eksempel Grieg, Bach, Gregoriansk sang, Dali, Picasso osv.) blir nærmest tråkket, revet og voldtatt i hjel i utformingen av store deler av våre dagers såkalte kunst. Vakre melodier blir ødelagt, sitater blir oppbrukt og klisjéformet i utallige sammenhenger, og storslåtte malerier blir benyttet på elendige reklameplakater, som for eksempel promoterer ulike typer kaker og klær. Ikke alltid, men ofte! Altfor ofte, og det gjør meg en smule amper.

De sentrale spørsmålene blir da a) Vil vi at fremtidens mennesker skal lære om denne tiden i kunst som de kan beundre, og som forteller at vi faktisk kunne dyrke frem våre egne store kunstnere, eller b) Vil vi at de som skal lese og tolke vår historie sporer den i kunst som nærmest kan beskrives som søppel og som tilfeldig er sammenslynget av svunne tiders fabelaktige kunst? Hvis svaret blir ja på b, bidrar vi ikke bare med å ødelegge vår egen historie, men også alle epokers historie helt fra middelalderen.

Min mening er at alle tiders kunst kan dyrkes frem og videre, uavhengig av hvilken epoke dette skjer i. Slik har det faktisk foregått hele tiden frem til moderne tid. Og jeg vet følgelig at det er fullt mulig å bruke denne sammensmeltingen av ulike tiders kunst, samtidig med at hver av deres historier blir gjengitt på en hensiktsmessig måte. Kunsthistorien er derfor ikke "bare" historie; den er før, nå, og alltid.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Killduellen

I september dro bandet Kill på norgesturnè med sin blanding eller grense-eliminering av støy, metall og elektronika, og et lysshow av en annen verden. Det ble mildt sagt en intens opplevelse.

TEKST GLENN FAGERVIK / ANDREAS MYRVOLD
FOTO ESPEN SANDBERG

Turneen var et samarbeid mellom bandet Kill, Rikskonsertene og Nasjonalmuuseet for kunst, arkitektur og design. Fredag 30. september gjestet de Lille-scenen på Kulturhuset. Bandet som består av folk fra Jaga Jazzist (Martin Horntvedt), JR Ewing (Erlend Mokkelbost), No Place To Hide (Espen Hangård) og Single Unit (Are Mokkelbost) prøver av beste evne å sprengre grenser mellom ekstreme stilarter. Et spesialdesignet sceneteppes og et lysshow av det spastiske eller epileptiske slaget bidro til at Utopias utsendte fikk seg en totalopplevelse de ikke kommer til å glemme med det første.

Andreas: Tja. Glemme den gjør vi neppe. Og totalopplevelse kan man vel for så vidt kalle det. Men hvor vidt dette var noe å rope hurra for kan vel diskuteres.

Det var i alle fall en massiv opplevelse. **Glenn:** Massiv, ja det var vel det på en måte. Men voldelig er også et dekkende ord for i alle fall den musikalske delen av forestillingen. Det var en oppvisning i brutalitet som jeg sjelden har opplevd. Og helhetlig var det ekstremt på veldig mange måter.

A: Når du sier oppvisning i brutalitet synes jeg det er ganske misvisende. For det første var det svært lite flyvende grisehoder, blod, gørr og andre vikingelementer i showet, og for det andre: Det her er en gjeng med flinkiser som prøver å være tøffe. Bare hør på navnet. Resultatet er et klinisk og rent lydbilde, mer eller mindre blottet for skitten og vond lyd, som vel skal til om man kan kalle det brutalt. Massivt, som sagt, men så pinlig velstilt lyd at det neppe kan kalles brutalt.

G: Brutalitet har ingenting med blod og gørr og gjøre i min definisjon av ordet for å beskrive hvordan jeg opplevde konserten. Det har med å få utløp for aggresjon å gjøre. Å mene at musikken ikke var brutal mener jeg er en feilvurdering. Den var mye mer brutal enn massiv. Sunn0))) er massivt. Kill er brutalt.

A: Ja, men den såkalte brutaliteten er i denne sammenheng såpass kalkulerert og tilsynelatende perfektjonistisk fremført at det mister troverdigheten. En annen ting er at lydbildet er så til de grader fylt opp med effekter og rytmer

som beveger seg i så uoversiktlige rier at man ikke kan gjøre annet enn å stå å se på som en tilskuer. Man blir aldri ordentlig del av musikken i seg selv, som man ellers gjør på en gjennomsnittlig konsert. Av den grunn blir ikke opplevelsen av Kill noe annet enn en slags utstilling med lyd og bilde, for den visuelle delen var jo absolutt en viktig del av helheten.

G: Eller en kunstinntallasjon med lyd og bilde? Det var litt sånn jeg opplevde det.

A: Ja, eller sirkus, for det der bakgrunnteppet så virkelig ut som det var hentet ut fra en sirkusmanesje.

G: Mulig det, jeg likte det uansett, men jeg har ingen sans for sirkus. Er for så vidt enig i at opplegget ikke bidrar at man deltar på samme måte som på en ordinær konsert, men jeg blir bergtatt på en helt annen måte. Jeg føler at jeg får sonisk juling og en visuell nesestyver (lyset kan tross alt fremkalle epileptiske anfall) og da vil jeg på ingen måte være i stand til å ta av.

A: Juling ja. Jeg skal vel innrømme såpass at jeg fikk det i både ører, øyne og mage.

G: Men jeg likte den julingen svært godt.

A: Greit, du skal få det siste ordet.

raske nedbrytningen.

Denne ble laget 18. august, og da var den jo helt fin. Hva i alle dager har skjedd? Her er det jo både brunt, gult, hvitt, svart og grønt! Er det forskjellige muggkulturer som konkurrerer med hverandre?

– Her er det nok veldig masse bakterier også.

Hva er forskjellen på mugg og bakterier?

– Mugg er egentlig en veldig liten kantarell. Det finnes jo mange typer sopp, for eksempel neglsopp og fotsopp. Bakterier er ikke sopp, men mikroorganismer.

Det virker med andre ord som om det er en rekke forskjellige organismer som er ute etter en gjennomsnittlig hybelbeboers mat. Både potetmosenprøven og pizzastykket vi har tatt med virker derimot ikke nevneverdig affektet, men så har de kun stått i henholdsvis 17 og 5 dager på bordet i TV-stua.

Kjøleskap eller kjellerbod?

Ting holder lenger i kjøleskapet enn ute i friluft, stemmer ikke det?

– Jo det stemmer.

Ja. Så hvor mye lenger holdbarhetstid har ting i kjøleskap?

– Det kommer litt an på produktet. Hvis du lar en melkepakke stå ute på bordet en dag for eksempel, så er den jo blitt sur.

Her har jeg en melk fra 6. mars i år. Hva er det som har skjedd med den?

– Her har du en melkesyrebakterie som finnes i all melk som har vokst over og

gjort melka sur.

Men er det farlig å drikke den?

– Det ville jeg ikke gjort.

Hva skjer hvis man drikker denne melka?

– Da tror jeg du kaster opp.

Så det er ikke noen farlige konsekvenser altså?

– Nja. Det er litt vanskelig å si.

En stor og fin samling av ymse melk fra forskjellige tidsepoker åpnes nå og studeres nøye. Det tar ikke lang tid å fastslå at det har skjedd mye rart på innsiden av de ulike melkepakkene. Noen er halvtomme, noen er halvfulle og andre har stått uåpnet over lang tid, vel å merke i melkeperspektiv. Arv og miljø har tydeligvis påvirket melken i forskjellig grad, og det er særlig interessant å bite seg merke i de mange forskjellige fargene som er representert i det som er igjen av flytende bestanddeler. Flere av pakkene er fylt med væske i ulike brune og gule sjatteringer, og bunnslammet fra en av posene kartongene har vært oppbevart i er faktisk mørkegrønn. Fellestrekket er at de alle er mye tynnere og gjennom-siktig i formen en vanlig melk. Også her finnes det små ubåter av muggsopp som flyter på overflaten i plastlokkene vi har helt herlighetene over i. Etter å ha sett litt nøyer gjennom utvalget, der vi har både h-melk, sjokolademelk og julemelk, finner vi faktisk en uåpnet kartong vi lenge har lurt på hva inneholder. Vi åpner og blir lettere overrasket.

Men se her! Denne kartongen fra 19. oktober i fjor ser jo ut som vanlig sur melk?

– Ja, det ser ut som om den har skilt seg. Antakeligvis ligger det nok en klump i bunnen her.

– Fy faen for en lukt!

Smøreost

Melken helles ut, kartongen dissekeres, og jammen ser det ut til at våre eksperter har helt rett. I bunnen ligger det ikke ekkelt bunnslam som i de andre kartongene, men en fin liten snehvit klump, som forholdende tatt i betraktning faktisk ser ganske så delikat ut. Fornøyd kan vi konstatere at vårt årslange eksperiment har båret resultater. Selv kritiske eksperter kan ikke nekte for dette faktisk kan være spiselig, selv om det vel ikke akkurat er en Gauda.

Dette ser jo mer spiselig ut enn de andre tingene her. Kan det ikke defineres som ekstra sterk muggost?

– Hehe. Nei.

Men er det egentlig mulig å spise noe av den maten vi har her?

– Det er vel ikke så veldig aktuelt.

Ikke grønnsakene engang? Hva med agurken der?

– Nei.

– Men bunnslammet fra den melka fra 19. oktober i fjor kan du vel muligens bruke som smøreost.

Så den er dere sikre på at det altså ikke er skadelig å spise?

– Det vet vi ikke før noen har prøvd.

¹ VAFFELRØRE MED VØRTERØL

Muggfakta

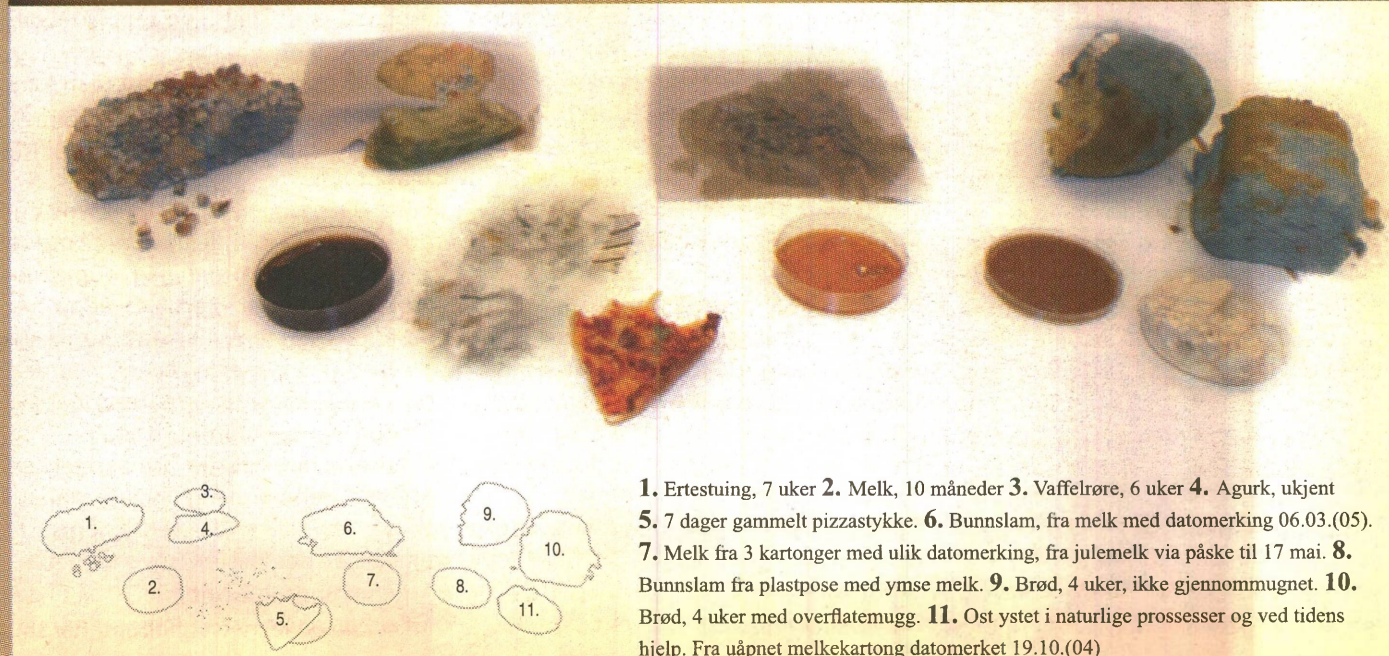
Mugg er forskjellige sopptyper som dekker overflater, som oftest i form av *mycelin*, og vanligvis produserer den mengder av aseksuelle, og noen ganger kjønnete sporer. Muggen er ikke egentlige *taxonomiske* eller *polygenetiske* grupperinger – de kan finnes i ulike divisjoner av *Zygomycota*, *Deuteromycota* og *Ascomycota*.

Tilstedeværelsen av mugg impliserer som oftest forfall, selv om noen muggtyper er brukt med vilje; for eksempel i produksjon av ost og antibiotika. Sistnevnte på grunn av organismens naturlige motstand mot bakterier.

Den store mengden med sporer som muggen glir fra seg er ikke direkte skadelig for mennesker, men *hyphaen* som utvikler seg fra disse sporene, kan feste seg til celler i luftveiene og forårsake problemer for de som har et svekket immunforsvar.

Mugg er ofte et problem på fuktige plasser, som for eksempel kjellere og badrom, og etter oversvømmelser. Den kan sees på overflaten av vegger, men sprer seg også lenger inn, der den avgir en ganske distinkt lukt. Det gror også på mat i lukkede innpakninger, selv i kjøleskap.

KILDE: [HTTP://WWW.WIKIPEDIA.ORG/](http://www.wikipedia.org/)

1. Ertestuing, 7 uker 2. Melk, 10 måneder 3. Vaffelrøre, 6 uker 4. Agurk, ukjent 5. 7 dager gammelt pizzastykke 6. Bunnslam, fra melk med datomerking 06.03.(05) 7. Melk fra 3 kartonger med ulik datomerking, fra julemelk via påske til 17 mai 8. Bunnslam fra plastpose med ymse melk 9. Brød, 4 uker, ikke gjennomgnet 10. Brød, 4 uker med overflatemugg 11. Ost ystet i naturlige prossesser og ved tidens hjelp. Fra uåpnet melkekartong datomerket 19.10.(04)

På en gjennomsnittlig hybel fins det både spiselig og mindre sunn mat og drikke. Utopia har tatt et skikkelig dypdykk i kjøleskapet.

HYBELBEBOERE: GLENN FAGERVIK., ANDREAS MYRVOLD.
EKSPERTPANEL: MAGNUS SALOMONSEN (3 ÅRET MEDISIN), AUDHILD ØSTTVEIT (3 ÅRET MEDISIN), IDA LØKEN KILLIEN (3 ÅRET BIOLOGI)
FOTO: THERESE MERETE LINDSETH

Etter en rask opprydning i hjemmet er det mye som dukker opp i skap og kroker, så med forskningsmaterialet godt pakket ned i poser og esker ankommer vi Kurssal 3 på MH en helt vanlig fredag 14:00. Der treffer vi Audhild, Magnus og Ida, som har vært så elskverdige at de vil bistå med hjelp og gode råd i den vanskelige prosessen med å sortere ut hva som skal i matavfallet, og hva vi eventuelt kan spare til en senere anledning.

Gråaktig substans

Liggende i noe som ser ut som en plastpose finner vi en gråaktig masse med islett av mange fine farger. Vi blir opplyst

om at denne substansen er funnet på et matvarelager i et større bokollektiv, der eieren sannsynligvis har takket for seg og reist sin kos, men vært hyggelig nok til å la maten sin ligge igjen til de etterlatte. Panelet fastslår etter en kort diskusjon at dette nok er noe som på et tidligere stadium har vært et brød.

Hva har skjedd med dette brødet? Har det blitt til jord?

– Det har det ja. Dette er rett og slett kompost.

Er det spiselig?

– Nei. Vi har passert det stadiet.

Hva kan man karakterisere dette som? Er det mer enn mugg?

– Det er mer enn mugg ja, det er uspiselig faenskap fra helvete.

Til noens skuffelse, og noens betryggelse har vi på forhånd blitt instruert om at det er forbudt å spise og å drikke på Kurssalen, og som de seriøse forskerene vi liker å gi oss ut for å være, tar vi dette til etterrettning.

Hårete

Et litt mindre fremskredet brød er dekket av en hårete grønn overflate. Det gror små brune og gule flekker spredt ut over overflaten.

– Du ser at den er kommet ganske langt i prosessen fordi det spres muggsporer i luften når man tar på overflaten.

Hva er det gule der?

– Det er en annen type muggsopp.

Men hvorfor blir det sånn? Hva er den biologiske prosessen som skjer når ting mugner?

– Muggsporene sprer seg i luft, og når de finner en passende plass begynner de å vokse på ting og tang. Når det får stå lenge nok, begynner soppen å gro over, og da er det ikke lenger så lurt å spise maten. Det er jo det som har skjedd med dette brødet, det er helt gjennomsoppet.

Men hva med brødet som lå i plastposen?

Det ser jo ganske annerledes ut? Det virker som om det har kollapset? Hvorfor har det utviklet seg en annen retning?

– Posen har jo vært lukket, så der har det foregått anaerobe prosesser.

De utenforstående får forklart at dette vil si at det har vært lite tilgang på luft, noe som kan forklare den ganske forskjellige konsistensen på de to brødene.

Noe for vaffeljernet?

En heldig bolle med vøffelrøre¹ har stått

urørt i kjøleskapet en god stund. Den har lang på vei beholdt sin opprinnelige farge, men også her har små grønne flekker begynt å bre seg ut i mengde og omfang.

Det ser ut som om muggsporene trives i et litt mer flytende miljø også?

– Det har begynt å spre seg oppover kantene og i overflaten ja.

– Men her er det nok også veldig mange bakterier nede i røra.

Dette er jo vøffelrøre. Hvis man steker dette i en vaffelpresse, vil det da steriliseres i prosessen?

– Det vil ikke smake så veldig godt i alle fall...

Men hadde det vært greit å spise det?

– Både mugg og soppsporer kan jo overleve selv i de mest ekstreme miljøer, så det holder nok ikke nok å steke de.

Vi tryller frem en ertestuing som har stått i kjøleskapet i 6 uker. Fargen er grønngul, og konsistensen er ganske hard. Om man legger godviljen til, ser det nesten litt ut som en slags kake rett fra kakeformen, da den er hvelvet ut av bollen sin. Tverrsnittet avslører at mange interessante prosesser har foregått på innsiden av kaken. Selv garvede hybelboere er litt overrasket over den

Hybelmat for viderekommende

mugg Alle som har bodd på hybel lenger enn en uke vet hvordan det er. Mat har en tendens til å bli gammel, og i verste fall uspiselig. Men hvor går egentlig grensen for hva som er forsvarlig å spise, og hva man helst bør holde seg unna? Eller i alle fall unngå å spise, for holde seg unna, det gjør

man jo ikke. Kjøleskapet ditt er som du vet ganske så fullt av både ny og gammel mat. Det er jo veldig kjekt å spare litt middagsrester og en brødsalk til neste uke, men av og til må man vel kanskje ta en liten opprydning i skap og hyller. Det har vi nå tatt konsekvensen av. En gang for alle skal vi få svar på om melka fra i fjor

kan brukes i vaffelrøra, så Utopia valgte like gjerne å booke seg inn på laben i MH bygget. Med oss fikk vi en flott gjeng med halvstuderte og ergo godt kvalifiserte medisin- og biologistudenter i panelet som skal gi undrende hybelbeboere svar på spørsmål vi lenge har mugnet inne med.

FORTSETTER SIDE 12

En rekke fordeler for deg som studerer

Studentkunder er viktige for oss i Nordea. Derfor tilbyr vi deg som studerer, og er mellom 18 og 34 år, en rekke fordeler. Studentkontoen er "billetten" til våre fordeler. Du velger selv hvilke produkter og tjenester som passer for deg.

Hos oss får du Visa Personkort eller Norsk Studentkort uten årspris, gebyrfritt varekjøp i Norge og gebyrfritt uttak i alle Nordeas minibanker i Norden. Du kan også få Privat MasterCard – et kredittkort med inntil 45 dagers rentefri betalingsutsettelse og mulighet for kreditt på kr 10.000,-. Det er ingen årspris på vår Nettbank. Her får du full oversikt over økonomien din 24 timer i døgnet, 365 dager i året. Har du behov for Studiefinansiering har vi tre ulike produkter du

kan velge. – Forskuddskreditt, Studielån og Depositumlån. Skal du kjøpe din første bolig, får du bankens beste rente med Førstehjemslån*). For deg som ønsker å spare til egen bolig, har vi Boligsparing for Ungdom (BSU) som gir deg høy rente og skattefordeler.

Vil du vite mer? Gå inn på www.nordea.no/student, ring Telefonbanken på 815 24 365 eller kom innom og snakk med en rådgiver.

Gjør det mulig

*) Gjelder kunder mellom 23–34 år

VENSTRE: Moskva statlige universitet, den største av Stalins syv søstre
OVER: Man støter stadig på Lenin i Russland

Dagen etter får vi en gylden anledning til å se hvordan blokkene egentlig ser ut fra innsiden. Vi er invitert på frokost hos en vaskeekte russer, og hun bor i en leilighet i en av disse mye omtalte betongblokkene. De ble bygget opp av ferdigproduserte elementer, som ble limt sammen i skjøtene. Slik gikk byggingen fort unna. Hennes blokk ligger i et felt oppå en liten ås, og på taket til en av blokkene ikke langt ifra står det skrevet "Heltebyen Murmansk". Alle byene tyskerne forsøkte å innta under siste verdenskrig, men som sto imot, fikk status som helteby. Det er nok en grå formiddag i Murmansk og vi tømmer lungene for Prima røyk og entrer en noe slitt oppgang i en noe slitt bygning. Leiligheten er derimot fin og romslig, og vi blir tatt godt imot med rugbrød, ost og sylteagurk.

Siste kveld i Murmansk unner vi oss litt dekadanse. Hvor stilig er det ikke å kunne spise på sushirestaurant i Murmansk? Hørte vi noen si globalisering? Ja vel, men for de fleste innbyggerne i Murmansk er nok et besøk på Tokio, et av byens mer eksklusive utesteder, en heller umulig tanke. Dessverre.

In Murmansk on bizniz

Det er en velkjent myte at det er så sosialt å røyke, en myte som ble bekreftet under en 31 timers togtur fra Murmansk til Arkangelsk. Det første besøket i "røykeområdet", altså mellom vognene i toget, resulterte i sosialt samvær med Raman og Misha. Raman er fra Aserbadjan og har et digert kutt i hodet, en saftig blåveis rundt det ene øyet og kan fortelle at de er på vei hjem fra 'bizniz' i Murmansk. Vi våger ikke spørre hvordan han har pådratt seg disse skadene, men han forteller selv senere at han driver med mountainbiking og at han har hatt et ublidt møte med et tre. Mens vi sitter og drikker litt pils i vogna vår kommer

plutselig en fyr med full matrosmundur bort og setter seg. Han ser ganske ung ut og er full som en alke, likevel smeller han en uåpna flaske vodka i bordet og forteller at han akkurat er dimmitert fra den russiske nordflåten. Det er ganske seint og vi er fortsatt ganske slitne etter kvelden før, noe vi forsøker å forklare denne drikkekåte unge russeren som ikke kan noe særlig engelsk. Svaret hans er mektig: 'Yesterday, all my troubles seemed so far away'. Fem minutter senere sover han tungt.

Vi møter Misha og Raman til lunch i restaurantvogna dagen etter og et par pils senere blir det hele ganske så hyggelig. De insisterer på å spandere alt på oss og når de skal betale viser det seg at bizniz i Murmansk lønner seg. En feit lommebok bugnende av femhundrelapper (ca. 120 kr) kommer til syne og vi forstår at alle våre forsøk på i det minste å betale for ølen, er fåfengt. De fastholder: "We don't drink much, only until we feel happy" Vi blir 'litt glade' på et blunk, og røyker Prima og Kvitsjøkanal til stor misbilligelse fra våre nye venner ('L&M er bra, alt annet er skit').

"Den første femårsplan"

Arkangelsk møter oss med godvær, brede, rette gater og sine rektangulære og velorganiserte betongblokker. Høstens kalde vinder langs elva er som blåst bort, og det gule, varme høstløvet henger fortsatt på trærne. Bakenfor betongblokkene oppdager vi en glemt verden av vakre trehus og koselige smågater. Tidens tann har dessverre gnagd en god stund på disse store og elegante husa og vi oppdager at mange av dem er på randen av å kollapse. Imidlertid er de fleste fortsatt bebodd og fotgjengere, syklist og bilister trafikkerer jordgaten utenfor.

Etter slik idyll måtte vi ut på industrisa-

fari i forstedene. Bussen førte oss ut av Arkangelsk og over elva og vi kunne se fabrikkpipene komme nærmere. Celluloseindustri er det store i denne regionen og tømmer fra taigaen omdannes villig til papirmasse og andre produkter. Det første området vi passerte lukta rart og bar det passende navnet Sulfat. Vi kjørte fryktesløst videre forbi fabrikkkomplekset og gikk av bussen etter å ha passert et skilt med påskriften "Velkommen til Den første femårsplan". Vi var altså i forstaden "Den første femårsplan" og fyrte opp vår siste nyvinning på sigarettfronten, "СССР". Etter å ha vandret litt rundt blant blokker, trehus og industri, fant vi veien til en knallgul og lekker kafe.

Moskau, Moskau...

Da vi ankommer Moskva blir vi møtt av Lenin i den store stasjonshallen. Hodet hans ruver på en sokkel midt i rommet og hilser oss velkommen til en av Europas metropoler. Vårt første virkelig helleginntrykk fra Moskva kom riktignok noen timer senere, da vi mildt beruset entret den røde plass i solnedgang. Basilikatedralen skinte med sine fargerike kupler, den glattpolerte steinen i Leninmausoleet glimtet kjølig og plassens størrelse åpnet våre sinn. Vi satte oss ned midt på plassen og sugde inn alt, også nikotinen i våre Prima sigaretter. Verden var et øyeblikk i balanse, så kom politiet. "Passport". Vi hadde allerede lest om politifolk på den røde plass som går rundt og stiller spørsmålsteget ved om turister har papirene sine i orden, for så å gi de bøter. Korrupsjon selvfølgelig, og nå var det vår tur. Heldigvis hadde vi en russisktalende iblant oss, og litt kjennskap til fenomenet. De måtte gå tomhendt videre til neste turist og vår opplevelse var komplett.

Moskvas skyline er preget av de syv tårnene Stalin bygde i femtiårene, de såkalte Stalins syv søstre eller bryllupskakene.

Det høyeste av de syv er Moskvas statsuniversitet, et kjempestort og egentlig imponerende fint nygotisk bygg, som vi avlegger et besøk. Å stå foran bygget får litt stormannsgalskap frem selv i den mest beskjedne sjelen og utsikten fra de øvre etasjene tar pusten fra oss. Når vi kommer ut for å ta oss en blås havner vi et svært absurd spetakkel, Moskvas MC'ere markerer slutten på sesongen med et stort motorsykkeltreff i de brede gatene på forsiden.

Før på dagen hadde vi utforska Moskvas helt utrolig flotte og velfungerende metro og spist kinesisk takeaway ved foten av en enorm Leninstatue. Statuen sto i midten av en svær plass, omringet av neostalinistiske klosser i marmor og betong. Noen av dem dekorert med kommersielle reklameskilt i neon lys. Vi røyker en Troika, vårt siste kjøp på sigarettfronten, og nynner videre på Kraftwerk: "Neon lights, shimmering neon lights".

Alt er stort, åpent og rent i Moskva. Det er folk overalt, til tider mange folk, men de spres utover de brede gatene og store plassene, så trengsel, kø og masser, er noe man stort sett bare merker de minuttene man går av og på metroen. Dessuten går alle i et bedagelig og rolig tempo og gir inntrykk av at de har all tid i verden.

Bak det russiske røykteppet og den uvennlige byråkratiske fasaden ligger det mye velvilje, hyggelighet og vennlighet. Som vår aserbajdjaniske kamerat uttrykket seg: 'Maybe we don't understand each other now, but after a bottle of vodka you'll all speak Russian fluently'.

Bak røykteppet

Hvor stilig er det ikke å kunne spise på sushirestaurant i Murmansk? Hørte vi noen si globalisering?

Tekst: Joep Aarts og Clemet Askheim

Etter møysommelig kontroll ved den russiske grensen og en times kjøring nærmer vi oss den sagnomsuste byen Nikel. Alle sosialpornografiske sanser er klare til mottak. Lonely Planet har lovet oss at vi skal stå foran 'the gateway to hell', en øde ørken i en 'post-nuclear apocalypse'. I tillegg ble vi forsikret 'an emotional wrench'. Sjåføren vår er i utgangspunktet svært lite lysten på et ek-

stra stopp på veien til Murmansk. Men litt ekstra penger gjør imidlertid susen og vi befinner oss snart på avkjøringa til Nikel.

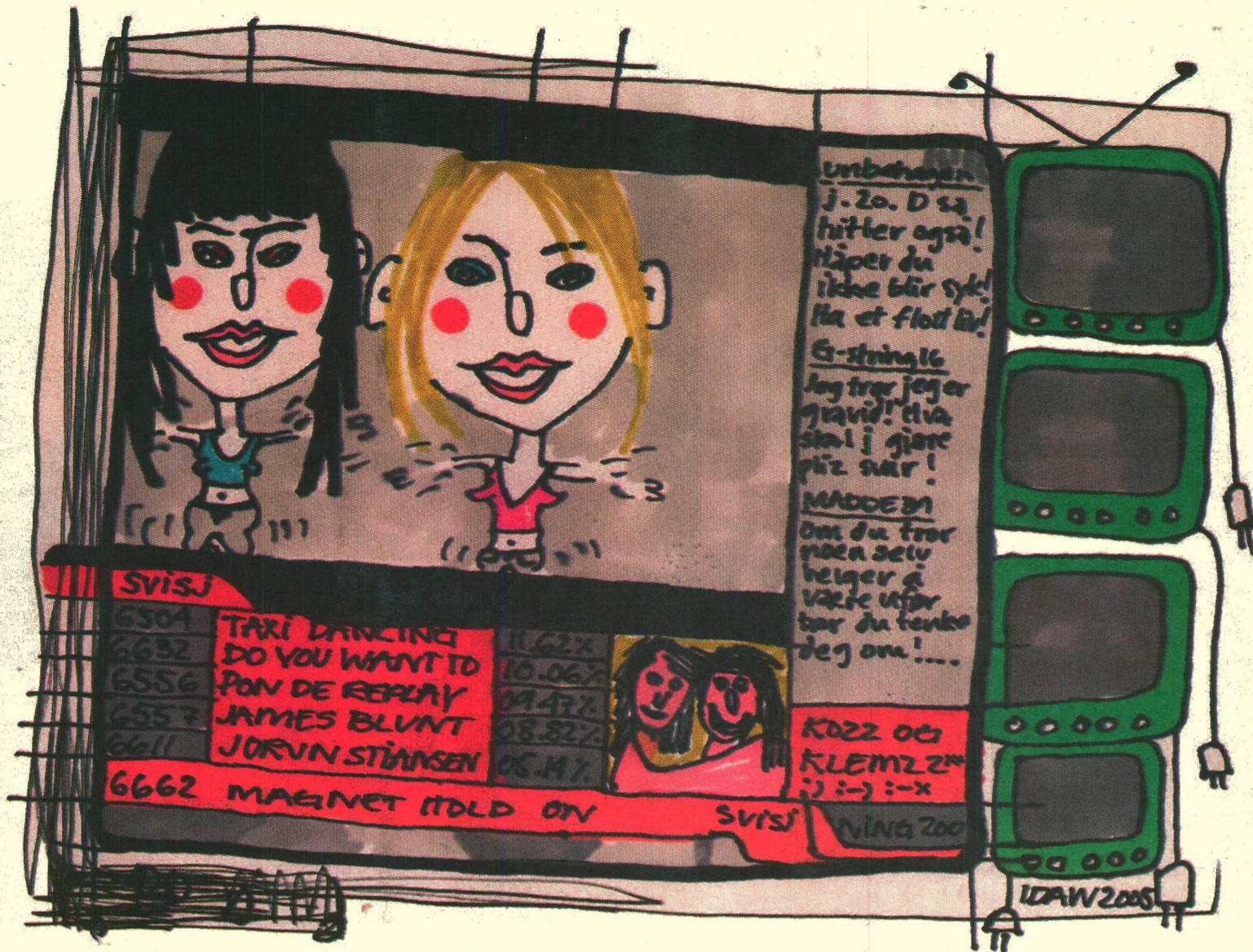
Vi stopper ved en butikk for å kjøpe litt mat og drikke og for å begynne vår svømmetur i det russiske havet av billige sigaretter. Først ut er Kvitsjøkanalrøyk, det billigste de har. Vi går ut mellom de grå høyblokkene og fyrer på under høyst forbausede blikk fra vår sjåfør. Han forklarer at de sigarettene blir brukt for å røyke hasj i Russland og at de smaker helt forferdelig. Mens vi damper på vår egen lille giftpinne, pøser fabrikken ut sine giftige gasser ut over byen og landskapet. Vinden blåser fra vest, noe

som viser seg å virke ganske vanlig. Når vi setter oss inn i bilen igjen og fortsetter mot øst, ser vi de virkelig forferdelige effektene av denne industrien. Øya våre blir møtt med en absurd ørken av død og forurensning, det følelsesmessige knekket tar vi med oss videre til Murmansk.

Betongboogie

Det første øyet biter seg fast i når vi nærmer oss Murmansk er Alyosha, en kjempesvær statue av en soldat som vokter byen fra en høyde ovenfor. Neste dag tar vi buss opp mot statuen, med nyinnkjøpte sigaretter i sekken. Været er perfekt, det er grått og det henger yr over hele byen, som er delt opp i tre

deler: havna, sentrum og boligblokkene øverst. Utsikten er upåklagelig og vi kan se både betongblokkbebyggelse og enorme industrikomplekser. I havnen ligger det en knalloransje atomdreven isbryter, som lyser gjennom gråværet. Alyosha er STOR og vi betrakter betongkolossen med stigende undring mens vi røyker en sigarett av merket "Russian style". I det vi skal til å forlate dette krigsmonumentet, kommer en brudedekorert bil opp bakken og et brudepar og en fotograf stiger ut. De nygifte stiller seg først opp foran statuen og lar fotografen knipse i vei, så lar de seg avbilde med Murmansk by i bakgrunnen. Finnes det noe mer romantisk?

ILL: IDA WALENIUS

En fin kveld foran skjermen

Aaaaaah. Det er mandag, og jeg har akkurat poppet en pose baconcrisp. Jeg har satt meg godt tilbake i sofaen og slått på tv-en. Det eksisterer bare ett spørsmål i mitt hode;

"Er dagens TV-program tilstrekkelig til å stimulere mitt sinn på en tilfredstillende måte?"

TEKST ENDRE GABRIELSEN

Velsignet som jeg er med kabel-tv, burde tilsi at det ikke finnes noen begrensninger for kveldens muligheter foran tv-skjermen. "Kvalitet" blir et nøkkelord i denne sammenhengen. Jeg slår opp i TV-guiden bakerst i avisa, og ser at NRK2 viser "Svisj-show - et direkte-sendt interaktivt musikkprogram". Kan dette være noe for meg? "Svisj", bare ordet høres høyt ut. Et slikt urbant og fengende navn, garantert klekket ut av en gjeng unge og moderne mennesker, får meg med en gang overbevist om at dette er noe som det er verdt å tilbringe tid på!

Svisj

Svisj er noe helt for seg selv. TV-skjermen er oppdelt i flere deler, og det foregår en masse ting på en gang. På en del vises det musikkvideoer, samtidig som det foregår innlegg fra seere på den andre kanten av skjermen. Her svarer pro-

gramverteene oss seere med både store og små problemer i reneste Dr.Phil-stil. Alt fra "hvem tror du vinner serien i år" til mer alvorlige spørsmål som "jeg er gravid, skal jeg ta abort eller ikke?" Jeg kan overhodet ikke forestille meg noen bedre å spørre til råds i slike saker enn noen Svisj-verter på NRK2! Har du noen filosofiske tanker på lager, så er det bare å sende inn. Her er et eksempel fra "bambijente83", en skikkelig sms-poet av det urbane slaget; "I dag går det bra, hopp og vær glad. Ikke vær trist, men bruk litt list, så går det fint i smak og velbehag. Slå hjul i hagen, vann blomstene og grip dagen!"

For et kunststykke av et dikt. Det er aldeles fantastisk at Bambijenta tar seg tid til å dele sine dype tanker med resten av Norge. Se ikke bort i fra at det snart står en bok om sms-lyrikk i din nærmeste bokhandel fra denne fremadstormende dama!

Men ikke tro at moroa slutter her. På Svisj kan du også sende inn bilde av hvem eller hva det måtte være, og få det vist på skjermen med en liten kommentar. Er du i det frekke hjørnet, kan bildene gjerne være litt dristige. "Vekten40" er en slik sådan. Som tekst til bildet sitt står det "Noen jenter 18-28 som vil taste med denne tøysegutten:=)?" Jeg spør bare: "Hvem kan ikke tenke seg å tøyse litt med Vekten40?"

Reality

Er det en ting Norge ikke kan få nok av, så er det reality-TV. Etter at "Robinson-ekspedisjonen" tok landet med storm på 90-tallet, har denne formen for un-

derholdning vært bautasteinen i norsk fjernsyn. Noen vil ha det til at dette er søppel som vil gå av moten når folk har gått lei. Andre mener dette er den nye formen for underholdning som er kommet for å bli. For min del, ligger dagens store utfordring i å pløye seg gjennom så mange reality-show som mulig.

Ikke uventet, er det reality-spesialisten TVNorge som setter det hele i gang med "High School Reunion 3", som begynner klokka syv. Ytterligere forklaring på hva dette programmet går ut på, vil jeg tørre å påstå ikke er nødvendig. Tittelen sier vel mer enn nok.

Klokka viser åtte, og det er duket for kveldens desidert største høyde for mange av oss; "The Simple Life 3". Herlig sier jeg bare. Dette har jeg sett fram til! I dagens program skal Paris og Nicole prøve seg i en ny jobb som bilmekanikere. Til vår store begeistring, og arbeidsgiverens store mareritt, stikker disse to tullejentene av i bilen til en kunde. De to rikmannsjentene kan det å finne på streker, og vi fryder oss over alle spilloppene deres. Til slutt ender det med at de må unnskyldes sin oppførsel. Heldigvis blir de fort tilgitt. Paris og Nicole er tross alt bare to blonde, rike jenter, og da kan man vel ikke forvente seg mer, kan man?

Som perler på en snor overlapper det ene reality-programmet det neste. Etter The Simple Life følger "Top Modell 2005". Det er først klokka halv ti jeg støter på problemer. Skal jeg gå for "Nannyhjelpen" på TV3 eller "Heia Tufte" på TVNorge?

Etter litt prøving, klarer jeg å finne en

strategi for å takle dette dilemmaet. Denne revolusjonerende teknikken går ut på å sappe mellom kanalene i reklamepausene og når det er dødtid. Slik klarer jeg å få med meg det vesentlige ved både Heia Tufte og Nannyhjelpen. Det må være lov å genierklære seg selv etter å ha funnet på noe sånt.

Med unntak av nevnte problem, må jeg berømme både TVNorge og TV3 for hvordan de klarer å overlappes programmene. Fra det tidspunkt High School Reunion begynner, til Nannyhjelpen er ferdig, befinner jeg meg i en verden blottet for selvstendige tanker, Musikken og klippingen forteller meg om det eksisterer intriger mellom deltakerne, og når det står utfordringer for tur. Du trenger strengt tatt ikke engang å følge med på hva som egentlig foregår og hva som blir sagt. Det er bare å la seg rive med av stemningen og selge seg på billigst mulig måte til realitymonsteret. Sakte, men sikker spises både tida og hjernen min opp.

Så hva kan jeg slå fast etter denne kvelden foran skjermen?

Jeg skal innrømme at jeg til tider ble underholdt, men om det er sunt og tilbringe dagene foran svisj og reality-tv får bli opp til den enkelte å avgjøre. Takk Gud for at det heldigvis ikke finnes bedre ting å bruke en mandag på. Som en siste tilføyning, vil jeg bare anbefale alle å se "Apestreker" på Animal Planet. Her snakker vi trivsel!

Snurrer seg med swing

Mange kunne nok tenkt seg å bli bedre kjent med studie-kameratene. NITO har tatt konsekvensen av dette, og arrangerer swingkurs for sine studenter.

TEKST/FOTO ANDREAS MYRVOLD

Du trodde kanskje at ingeniørstudentene satt pent foran pcen sin og skrev fotonoter til leksene sine på kveldstid? Det er feil! NITO i Tromsø er ikke snauere enn at de satte seg fore å få i gang en sosial aktivitet for sine studenter på kveldstid, og valget falt på swingkurs. Utopia tok seg et besøk på kursets tredje kveld, og ble møtt av en strålende opplagt og hyggelig leder for NITO studentenes lokallag i Tromsø, Richard Johansen.

– NITO som organisasjon ønsket å gjøre noe sosialt for sine medlemmer. Vi er jo ganske mange studenter her, men vi er gjemt bort hver for oss. Vi ønsket å gjøre noe sosialt både for oss, og for andre studenter ved skolen, så derfor valgte vi å ha swingkurs.

99 prosent gutter

Små grupperinger med studenter står og småprater etter den første danseøkten, der det virkelig ser ut til at innsatsen har vært upåklagelig. To kasser med brus trylles frem, og Johansen vektlegger at dette er et tilbud som ikke i første rekke fokuserer på en av de mest utbredte studentaktivitetene, men heller på sunne verdier.

– Det er både sosialt, det er god trim, og det er ofte et tilbud som ikke innebærer alkohol, for de som ikke er interessert i

det.

Et raskt overblikk avslører at fordelingen mellom ulike kjønn denne kurskvelden er ganske så jevnt fordelt, og antallet deltakere er også nokså imponerende. Interessen har vært så stor at Johansen har måttet si nei til mange, og det har nesten vært nok folk til to grupper.

– Det er vanskelig å ha swingkurs for bare ingeniører, siden det er 99% gutter, så det er egentlig et tilbud som gjelder for hele høyskolen. Det er primært folk fra ingeniørstudiet, men vi har folk her fra lærerstudiet og økonomi, foruten de som har tatt med seg kjæresten.

Johansen forteller at kurset avsluttes med pizzakveld og dansing i full offentlighet, slik at alle skal få en myk overgang fra kurslokalet til den harde swing- virkeligheten. Til dette får swingkurset støtte av Studentrådet på AFI med opp til 4000 kroner.

Skal imponere

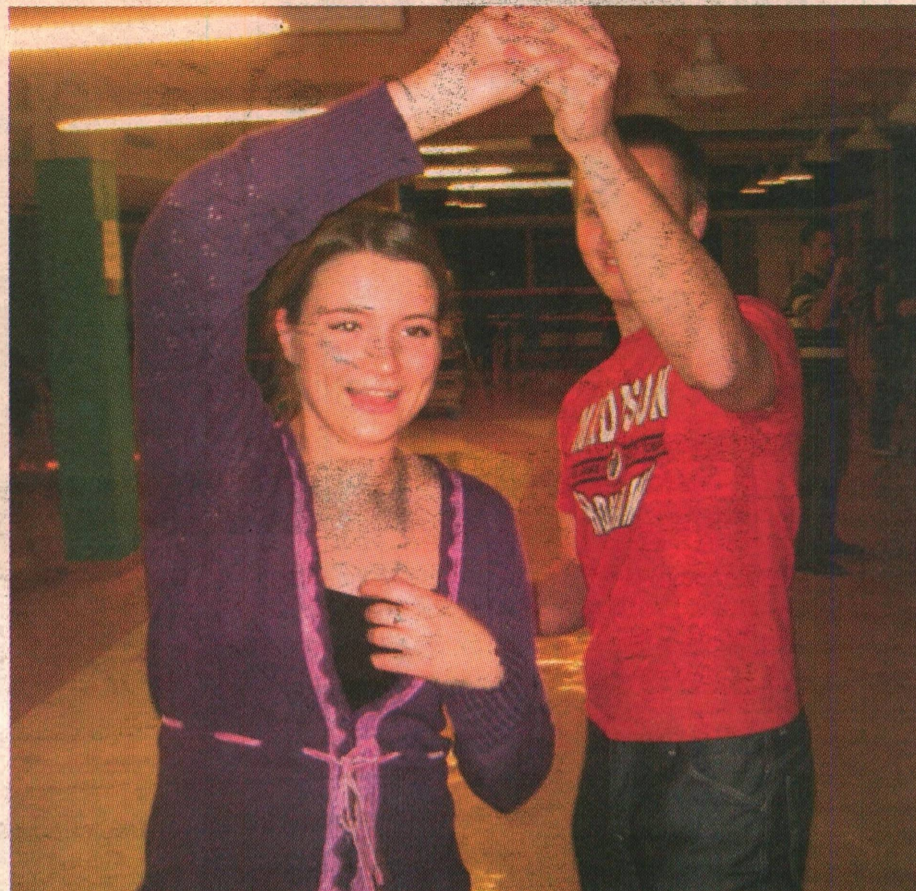
Elisabeth Krøtø og Morten Aas Svendsen er to av de ingeniørstudentene som har benyttet seg av NITOs tilbud, og de er begge godt fornøyde med å swinge seg litt på tirsdagskveldene.

– Jeg synes det er et kjempebra initiativ. Swing er jo noe som hører en svunnen tid til, men det er veldig gøy å få prøve seg, forteller Krøtø.

– Det er veldig trivelig med en slik sosial happening. Det er mange her fra vår avdeling, men man blir jo kjent med nye folk også, supplerer Aas Svendsen.

Har dere fått noe ut av kurset så langt?

– Vi skal nok greie å imponere ja. I første omgang på julebordet, så får vi se etter hvert, mener Svendsen. Krøtø tror det kan komme godt med i selskape-

lige sammenhenger, der swing nok kan være et flott middel for å bygge broer over generasjonskløfter.

– Ja, i 50 årslag i familien eller noe sånt. Da kan vi jo virkelig trå til og overraske de eldre generasjoner.

Kultfilmens konge

Kommende torsdag den 13. oktober og fredag 14. oktober kommer kultfilmsamleren og filmfanatikerken Jack Stevenson til Tromsø. Tromsø filmklubb

har invitert ham for å presentere noe av hans, mildt sagt, sære samling. Det blir filmentusiasme og morsomme kultperler fra en annen verden.

Stevenson er en amerikaner bosatt i Danmark siden 1993. Han har undervist på European Film College i Danmark og skrevet mye om film, blant annet om Dogme og Tod Browning. Han har turnert over hele Europa på mange filmfestivaler med sine filmer og har startet sitt eget distribusjonsbyrå. Han er en filmpurist pur sang og har en utrolig stor samling av spesielt 16mm- og noen 35mm-filmer.

Tromsø filmklubb setter opp fire av showene hans over 2 kvelder. 'Attack of the stringed instruments' er en blanding av morsomme musikkklipp med bl.a. gamle Elvis Presley-filmer.

'Plan 9 from church' lover å bli særs spennende og omfatter en rekke religiøse lavbudsjetts science fiction-filmer.

Stevenson kommer også til å vise en 35mm-trailer show, med trailere fra oppsiktsvekkende, morsomme, oppskakende og merkelige filmer.

Siste show han kjører er 'Drug scare spook show', om hvordan bruken av narkotika har blitt fremstilt på det hvite lerret gjennom historien.

Så da gjelder det bare å møte opp på Verdensteatret kommende torsdag og fredag klokken 19.00 for en filmopplevelse utenom det vanlige!

JOEP AARTS

90 MIN

TROMSØ - KIRUNA - LULEÅ

STUDENTPRISER:

Tromsø-Luleå: kr 800

Tromsø-Kiruna: kr 500

barents AirLink

TROMSØ - KIRUNA - LULEÅ

BILLETTBESTILLING
Se www.barentsairlink.no
eller ta kontakt med ditt reisebyrå

Handkøytillig for ruten på oppdrag fra Barents AirLink

FOTO THERESE-MERETE LINDSETH

FILIBOM-BOM-BOM: Trommesirkel utenfor Kulturhuset.

Alternativ jam

Høsten bringer med seg mange ting som frost neglesprett, mørketid og Alternativmessa. Vi stakk innom åpningseansen, trommehealing på torget.

TEKST THERESE-MERETE LINDSETH

Nysgjerrige sjeler kommer trekkende til de mange bålene som er i ferd med å tennes opp utenfor. Fakler og tønnebål både lyser og varmer opp kalde fingrer. En mann med røkelse beveger seg mellom de oppmøtte og legger en sti av rensende salvie lukt etter seg. Det er duket for årets mest alternative jam, trommehealing utenfor Kulturhuset i Tromsø.

Her kommer Herman

– Det er ikke vanlig at ordføreren åpner Alternativmessa, men Tromsø er heller ikke en vanlig by, sier ordfører Herman

Kristoffersen med stolthet.

– Du kan si at dette er alternativet til alternativet. Latteren sprer seg i mengden, og med det har Kristoffersen fått fram at Tromsø er en kulturby med et bredt spekter og messa er åpen. Oppmøtet er ganske bra og NRK er tilstede for å sende live fra showet. Alternativmessa som en happening har tatt seg opp de siste åra.

Messa i år er den største noensinne, med sine 90 utstillere er det rekord. Aldri før har det vært flere seminarer eller kurs. Det er mye for alle sansene; mat, musikk, massasje og meditasjon, for å nevne noe.

Trommesirkel

– Kom, la oss tre inn i sirkelen, Anita Diana Bouckt, festivalsjef på tredje året tar ordet, og publikum danner en tett sirkel rundt bålet. Fire-fem trommer stemmer i og energien bygger seg opp, den dumpe taktfaste lyden av trommene tar oss med til en plass lang, langt fra

Tromsøs kalde gater. På slaget syv kimer kirkeklokkene, og stemningen er mildt sagt alternativ. Alle med instrumenter inviteres inn i sirkelen, trommer, gitarer og sang. På nytt bygges energien og stemningen seg opp. Røkelse legges i flammene og lukten er mild og beroligende.

– Hvordan man opplever denne seansen er veldig individuelt, forteller Bouckt.

– Noen kjenner den healende kraften, noen føler gode strømninger, mens andre kanskje bare er med av ren nysgjerrighet. Festivallederen er stolt over å kunne presentere den største messa i historien.

– Alternativmessa holdes i alle de store byene, men dette er den største så langt. Litt spesielt er det også at messeområdet er inne i sentrum, det sier noe om byen vi er i.

Hele mennesket

– Holistisk tankegang handle om å ta vare på hele mennesket, forteller Vidar

Kristiansen. Utdannet innen healing og massasje deltok han i sirkelen med heksetromma si. Han forklarer kort hvordan healing fungerer.

– Healinga trenger inn i beina, så når du legger deg, vil den jobbe seg utover i kroppen, trenge inn i alle cellene og heale deg fra innsiden. Kristiansen er selv utstiller, deltager og student ved Universitetet i Tromsø. Han synes messa er et flott arrangement.

– Dette er med på å kunne åpne øynene for folk, vise at dette ikke er skummelt. Hekser og sjamaner er ikke farlige, sier Kristiansen og trekker på smilet. Selv har han to trommer, en samisk rune-bomme og en heksetromme. Hver av de innehar en egen kraft og alle trommer er forskjellig. Holisme handler om hele mennesket, hele, å ta vare på og nære hele mennesket. Kropp og sjel. Om de oppmøtte følte healinga helt ut i fingertuppene Når de våkna opp, skal forbli usagt, men en fin-fin seanse og et flott arrangement er det iuten tvil.

Duck(k)ert med Christensen og Kjærstad

Med noen av de ypperste tungvektene av Norges kulturelle elite, kunne driv by på uslåelige badetemperaturer i anledning bokbadet på tur. Lars Saabye Christensen, Jan Kjærstad, Odd Børretzen og Lars Martin Myhre slo en gullkantet ramme rundt badevert Hege Duckert forrige lørdag.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Utopia ankommer et driv fylt til randen av respekt og anerkjennende blikk mot Haakon scene. Jan Kjærstad sitter godt plassert side om side ved badevert, Hege Duckert. Hans nye bok, Kongen av Europa, har ikke imponert landets kritikere, men den tidligere vinneren av Nordisk Råds Litteraturpris bretter ut små, humoristiske fortellinger fra boken, som får kritikken til å visne som tørt løv i desember. Kjærstad trollbinder publikum i en snau halvtime, hvor han blant annet understreker at kroppen på en bok trenger et hode og et hjerte, som må ligge vegg i vegg.

Den første hilsen

Odd Børretzen og Lars Martin Myhre overlapper Kjærstads varme nærvær med vakker musikalsk atmosfære, som

sannsynligvis døyvet den verste hjemlengselen hos et knippe oppmøtte sørlendinger. Utopia skulle så gjerne ha fått med seg de to herrenes idylliske toner, men nå er det helt andre ting på tapetet. Vi lister oss bak scenen for å møte et spesielt menneske, og det med et aldri så lite snev av ærefrykt, men også stolthet. Vi har 30 minutter til rådighet, kommer det fra hans manager. 30 minutter med Lars Saabye Christensen.

Ikke nødvendigvis klisjé

Christensen har nettopp sluppet sin nye roman, Modellen. Boken forteller om en kunstner som er i ferd med å miste synet og hans påfølgende opplevelser fra dette.

- Var det ikke litt risikabelt å basere en hel bok på en så opplagt klisjé som en kunstner på vei mot blindhet?

- Det opplagte er ikke nødvendigvis klisjé. Jeg kunne like gjerne tatt utgangspunkt i en baker eller aksjemegler som mistet synet. For Peter Wihl er ikke synet bare en sans, men også hele hans livssyn. Jeg var derfor svært bestemt på å bruke nettopp denne figuren.

- Et av dine karakteristiske trekk er å forandre små, nesten ubetydelige elementer til noe større.

- Ja, jeg er veldig glad i å bruke ulike ting som er tydelige og konkret. Disse rekvisittene, som er konstante størrelser, kan ofte romme metaforer, bilder eller små

poeng som gjør dette konkrete større enn seg selv.

Mørkere bøker?

- Man får inntrykk av at du har beveget deg inn i litt mørkere, mindre sympatiske karakterer med både Halvbroren, Maskeblomstfamilien, og nå Modellen. Hvordan vil du beskrive karakterene i disse nyeste romanene i forhold til de tidligere?

- Felles for alle bøkene mine, med unntak av Maskeblomstfamilien, er at de er bygget opp av forsonende, og i og for seg sympatiske karakterer.

Christensen samtykker i at de nyeste bøkene bærer preg av å være av noe dystre innhold, men understreker at karakterene ikke nødvendigvis er usympatiske, men heller at de konfronteres med en del moralske valg, som ikke alltid ender like heldig.

- Vi er vant til å bli kjent med én karakter ganske inngående i dine romaner. Dette har imidlertid forandret seg i Modellen, hvor vi møter flere personer på nært hold, som alle sliter i sine dimensjoner av fortellingen. Hvem vil du si er det egentlige offeret i fortellingen?

- Peter Wihl er personen som bærer fortellingen, og det er hans valg, på grunnlag av hans sykdom, som påvirker de andre figurene. Han kan sies å bli et offer ved å ta de valgene han nettopp

gjør. Jeg var også nøye med å sette Kaia, datteren hans, i en sentral rolle. Hun påvirker ikke historiens gang, men står heller som et slags kronvitne til hva personene rundt henne foretar seg, og blir naturligvis sterkt preget av disse handlingene. Men de største ofrene i boken er nok barna i Tallinn, som bli brukt som redskaper i historien.

Ikke bare selvbiografisk

- I hvor stor grad er historien og karakterene basert på selvbiografisk materiale?

- Den er ikke selvbiografisk i de hendelsene som oppstår, men mange av de moralske spørsmålene Peter Wihl stiller seg er vesentlige spørsmål som enhver som driver med kunst, også jeg som forfatter, må stille seg. Peter Wihl er som person en selvopptatt, barnslig, middelaldrende mann som har mer å tape enn å vinne. Og han går langt over grensen for å oppnå sine mål, som blant annet er å bevise at han ikke er ferdig som kunstner.

Ut av dette kan ikke Utopia, etter beste evne, se at Christensens bøker innehar karakterer som bygger på hans egen personlighet. Og for å ikke trække over noen moralske grenser avslutter vi her ved intervjuet med Lars Saabye Christensen, den andre vinner av Nordisk Råds Litteraturpris som gjestet driv forrige lørdag.

Kulturredaktør
Andreas Myrvold

MENS VI VENTER PÅ VERDENS UNDERGANG

Kvasimetafysikk

Etter et lengre opphold på planet jord, og en rekke observasjoner, burde de fleste være i stand til å forme seg en slags oppfatning av hva som er verdig og rett. Sånn er det jo ikke, men personlig og helt på egenhånd har jeg derfor utviklet et flott dogme, som til og med overgår transsubstansiasjonen.

Jeg kan røpe allerede på dette stadiet at prinsippet er at det ikke fins prinsipper bortsett selvfølgelig fra dette prinsippet. Der sendte vi av gårde en sjokkbølge tenker jeg, og nå kan dere lure på hvordan i alle dager man skal kunne forholde seg til virkeligheten uten et eneste fotfeste eller noen evige sannheter å basere livet på. Heldigvis finnes det alltid unntak fra regelen. Akkurat hva det er, vil nok både de lærde og mindre lærde strides om, men poenget er, som de fleste nok er klar over selv i vitenskapelige kretser, at det jo er fint lite som kan bevises.

Dessverre er det veldig mange som tror det er en skam å snu seg i graven. Det er det jo ikke. Hvis målet er å opplyse menneskeheten med vitenskapelige åpenbaringer, er det vel av og til nødvendig å endre mening på et tidligere stadium enn der strikken tøyes ad hoc? Som de sier i sangen er det på tide at noen sier fra at nå er det nok. Eksemplene er jo mange. Hvor flat var det egentlig jorda til slutt ble bevist å være? Var det dødelig å reise med tog? Ble egentlig universet til i en eksplosjon i ingenting?

Grunnen til at kirken i sin tid mistet sin posisjon som sannhetsforvalter, har jo åpenbart med dette å gjøre. Om man tvholder på utgåtte sannheter, enda så opplest og vedtatt som de er, vil man før eller siden gå på en gedigen smell; et big bang faktisk. Når man nærmer seg sannheten, begynner nemlig ting å kompliseres i en slik grad at fatteevnen når et nullpunkt. Sannheten selv derimot, lar seg ikke så lett avsløre, og da er det jo lett å støtte seg på problematiserte utregninger med enkle løsninger. Feinger.

Back to basic

Surferosa har lagt fra seg synthen, og fremstår som mer tradisjonelt rocka. Onsdag 19. oktober er de klare for Driv. Skal vi tro gitarist Kjetil Wevling blir det "full action".

ROBERT VANGSTAD UTVIK

– Vi har spilt mye live de siste årene, og vår erfaring er at vi får mer groove når vi spiller de enklere og mer rocka låtene. Derfor har vi satsa på et album som er enklere i stilen og har låter som passer bedre live, forteller gitarist Kjetil i Surferosa til Utropia.

For på den nye plata *The Force* er lydbildet absolutt blitt forandret, sammenlignet fra gruppas forrige album, *Shanghai My Heart*. Vokalist Mariann Thomassens turndrakt er bytta ut med et meterlangt slips og synthpopen er bytta ut med mer poppunk.

– Men vi er veldig allsidige musikalsk sett. Vi har tidligere variert mye sjangermessig med både vår typiske popmusikk og flere korte, energiske punklåter. Mye av grunnen er at vi har forskjellig musikalsk bakgrunn og preferanser hva

musikksmak angår, fortsetter Kjetil og ramser opp Led Zeppelin, 80-tallsmetall som Iron Maiden, rå punk fra 70-tallet og selvfølgelig band som f. Eks. Talking Heads er klare forbilder.

Likheten med Talking Heads er påfallende. New Wave-preferansene er åpenbare. Gruppas navn derimot er henta fra et annet band fra 80-tallet.

– Det var Mariann som insisterte på å oppkalle gruppa etter det hun mener er det beste Pixies-albumet. Vi vurderte litt frem og tilbake da vi skulle bestemme oss for et bra bandnavn. Bassisten i bandet foreslo navnet Page, men det hadde nok ikke passet så bra til musikken. Så Mariann kom med Pixies-plata *Surfer Rosa*, så slo vi de to ordene sammen til et og fjernet en R så var navnet der. Jeg synes *Surferosa* er et fint bandnavn som også passer veldig bra til musikken vi spiller.

Vokalist Mariann Thomassen er en veldig karismatisk frontfigur som vi alle kjenner godt til. Derfor kan vi lure litt på om resten av bandet trives i bakgrunnen hennes?

– Det er jo en selvfølge at når et band har en så eksponert frontfigur så blir det

ikke så mye fokus på resten av bandet. Et eksempel er jo Queen hvor Freddy Mercury var mye eksponert og resten av bandet kom i bakgrunnen. Men så fungerte det jo veldig bra for Queen da. Så vi klager ikke. I alle fall ikke når hun bidrar til å gi bandet så mye oppmerksomhet, samtidig som hun er så strålende som liveartist.

Men skiller seg ut gjør de uansett. Ifølge *Surferosas* nettsider har Kjetil møtt på Sid Vicious sitt spøkelse i et slott i Grünenwald i Tyskland. Hvor troverdig dette er kan nok diskuteres, men onsdag 19. oktober er bandet likevel klar for å underholde Tromsøs rockeglade publikum på driv. Gruppa har vært i Tromsø før. Den gangen spilte de på Blårock.

– Vi liker å spille i Tromsø. Det virker som det er veldig mange unge mennesker i Tromsø, typisk studentby på en måte, og at folk er glade i å gå ut. Jeg har selv en kompis som bor i Tromsø og har vært der litt selv. Så jeg har et inntrykk av at folk virkelig går inn for å ha det gøy når de går ut i Tromsø. Derfor gleder vi oss til å spille i Tromsø. Jeg kan love at det blir full action. Så det er bare å glede seg, avslutter gitaristen.

Konsert

Cato Salsa Experience

Tid: Onsdag 12.10
Sted: Blå Rock, kl. 22:00

Experience this! Tilbake i Tromsø, ny konsert, nye muligheter til å få med seg noen av Norges mange store sønner.

Vajas

Tid: Torsdag 13.10
Sted: Kulturhuset, kl. 21:00

USA-turneen sparkes, eller skal vi si synges i gang på Kulturhuset i kveld. Ånde Sombys, Kristin Mellem og Nils Johansen har et eventyrlig samspill. Med sart og tidvis vill fiolin fra Mellem, sfæriske toner fra Johansens mange instrumenter og Sombys sang og joik tar de oss med på en reise langt fra Kulturhuset og Tromsøs kalde høstgater.

Jimbo Jones

Tid: Torsdag 13.10
Sted: Tvibit

Max Boner, Sustain, Irruma-Tore og Lars DeGarage i Jimbo Jones spiller sin andre konsert i Europaturneen på Tvibit. En salig blanding av rock, hardcore, punk og psykedelika burde få opp pulsen og øynene for dette flotte bandet. Når vi først er i gang med å hylle disse ferske, men etablerte musikerene må det nevnes at de så klart er fra Nord-Norge! Vel møtt!

Tromsø Rock Battle 2

Tid: Torsdag 27.10
Sted: Driv, kl. 22:30

Etter suksessen sist kommer det her en ny omgang, med nye band i kampen om ære og berømmelse som Tromsøs beste rockeband. 12 band skal konkurrere om de tre kommende mellomrundene, hvorav bare fire band kommer til finalen. Først ut er: The Fernets, Pristine, Keawee og The Box of Mothers.

Glucifer

Tid: Lørdag 15.10
Sted: Kulturhuset, Verkstedet.

Kings of Rock leverer sin aller aller siste konsert. Dette er månedens, årets, århundrets viktigste konsert. Et av Norges største og viktigste skaperverk i musikkens historie avsluttes med dette og er et møst!

Tromsø Rock Battle 2

Tid: Onsdag 18.10
Sted: Driv, kl. 22:30

Fire nye band skal ut i ilden. Vi må velge mellom: The Considerate Lovers, Working Title Heroes, Violent Road og Shitrape. Bruk stemmeretten rett!

Surferosa

Tid: Onsdag 19.10
Sted: Driv, kl. 22:30

Turndrakten er en saga blott. Nytt materiale og nytt kostyme luftes på byens studenthus.

Kingdom of Kush

Tid: Onsdag 19.10
Sted: Kaos, kl. 23:00

Hard rock fra Tromsø er sjeldent å forakte. Kom kom, utvid horisonten og rens øregangene!

Fucking North Pole Festival

Tid: Torsdag 20.10 og fredag 21.10
Sted: Driv

Rock, punk og ska over to dager, det kan ikke bli mye bedre enn det!

Brimstone Solar Radiaton Band

Tid: Torsdag 20.10
Sted: Kaos

Retrorock som garantert vil sette fart i rockefoten. Kom, la oss schkanke!

Kaizers Orchestra

Tid: Onsdag 26.10
Sted: Driv, kl. 22:30

Maestroene kommer. Med ny plate i bagasjen inntar kongene av tomme oljefat-tromming Driv.

Hat Trick

Tid: Søndag 30.10
Sted: Kulturhuset, Lillescenen, kl. 21:00

Jazzband i denne sammenheng, men også et fantastisk avhengighetsskapende og nettbasert managerspill i fotball.

Tromsø Rock Battle 2

Tid: 02.11
Sted: Driv, kl. 22:30

I den tredje innledende runden er det følgende band som skal kjempe: Diamond, Gestapo Bitches, Needleheart og The Penny Starlets.

Film

Forhåndssalg av billetter til Harry Potter og Ildberget

Tid: Mandag 31.10
Sted: Fokus Kino, kl. 09:00 i billettskranken, kl. 10:00 på Fokus Kinos nettside.

Wallace og Gromit og varulvkani- nenes forbannelse

Norgespremiere 14.10

Radarparet Wallace og hans trofaste hund Gromit er her i sin første helfestens film. Det er duket for årets kåring av nabolagets største grønnsak. Men natterstid er det noen som terroriserer kjøkkenhagene. Det ser stygt ut for konkurransen og konkurransens vertinne, Lady Tottingtons, leier inn Wallace og Gromits skadedyrfirma, Anti-Pesto til å få unna monstret. Men noe kommer så klart i veien, Victor Quartermaine, en av Laydyens beilere stikker kjepper i hjulene.

Nordkraft

Norgespremiere 14.10

Vi følger tre personer på jakt etter kjærlighet i en kaotisk og vanskelig tilværelse. Maria som er datter av et blomsterbarn søker etter den kjærligheten pusherkjæresten Asger ikke kan gi. Allan kommer hjem fra sjøen og kjemper for å få livet på skinner. Men det gamle miljøet vil ikke la han gå så lett, og han er nær ved å kaste kjærligheten og det nye livet over bord. Steso er intellektuelle og gudsforlatt og trekkes mellom de to motpolene som gir livet hans mening, kjæresten vs. knark. En dansk film om kjærlighet, knark og livet.

Schultze Gets the Blues

Driv 16.10 kl 20.00

Det er vanskelig å formidle hvor morsom en lavmælt film om en pensjonert gruvearbeider fra en tysk småby som endatil spiller trekkspill kan være.

Den gråtende engen

Verdensteateret 20.10 kl 19.00

Visuelt vakker film med meningsløse voldshandlinger. Skildrer greske flytinger i Nord- Hellas.

Ett håll i mitt hjärta

Driv 23.10. kl 20.00

Etter "Fucking Åmål", "Tilsammans" og "Lilja 4-Ever" stod Lukas Moodyson i fare for å implodere under vekten av sin politiske korrekthet.

Diverse

Stand Up

Tid: Fredag 28.10
Sted: Kulturhuset, Storsalen, kl. 18:30

Eia, Gjertsen og Echbo tar på seg ansvaret å underholde. Med seg har de to unge humorspirer. dette kan fort bli jysla artige.

Fredagsquiz

Tid: Fredag 14.10
Sted: Driv, kl. 20:00

Helge og Stig guider oss gjennom nok en fredag med spørsmål og svar. Tune inn konkurranse instinktet og kom.

Jazzloppis

Tid: Søndag 16.10
Sted: Cirka, kl. 18:00

Her kan du kjøpe eller selge jazzplater, vinyl eller CD. Lyttestasjoner bli rigget opp og DJ Tom Jenssen snurrer jazzplater hele kvelden.

Internasjonalt seminar

Tid: Torsdag 20.10
Sted: Kulturhuset, kl. 20:00

Debatt på tema "Hvorfor blir ikke voldsutsatte kvinner trodd?"

T.I.L.-Roma

Tid: Torsdag 20.10
Sted: "Theatre of Mud", Alfheim, kl.20:45

Kvelden vi har ventet på, Roma kommer til Tromsø for å få gjørmebank av verdens nordligste tippeliga. Hus å legg deg i soveposekø natt til 17.10. Det blir kamp om de 1000 ledige sitteplassene.

New Amigos Ville

Tid: hver tirsdag
Sted: Driv, kl. 19:00

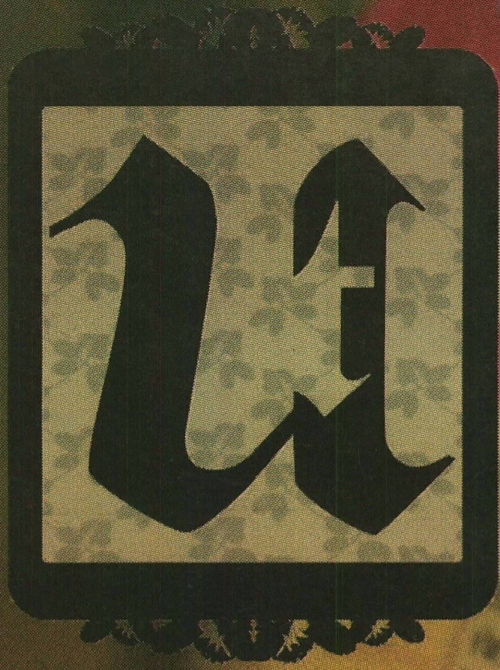
Spill deg til språk: tysk, spansk, italiensk, norsk, fransk og engelsk. New Amigos er et brettspill som alle kan spille.

SKAlloween

Tid: 28.10
Sted: Driv, kl. 21:00

Konsert og kostymefest i ett. To til prisen av en, og halv pris med kostyme. Ska Patrol kommer og Bob Benoni er dj. Dette tegner på å bli en skremmende bra kveld.

Nord-Norgebanen

Vi elsker dette kløver!

... har drøkket melk så lenge
 ... Likvel er det den
 ... mange
 ... urmelken.

... preget frokostbor-
 ... fra 1975 til midten av
 ... og vi tenker med
 ... I tillegg til å
 ... et sterkt symbol.
 ... kløveren og den
 ... eller første
 ... ble brukt på
 ... og sist,
 ... på

Gått ut på dato? side 11-13